

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.** A SZERKESZTŐSÉG.Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szecessziós vezér

Budapest, november 20.

(K.) Az is szecessziós valami, hogy a sereg a képviselőházban verekszik, a vezér pedig a főrendiházban viaskodik. De ez akaratlan szecesszió. Ha csak gróf Zichy Nándor ő excellenciáján mulik s nem egyszersmind a választókon: gróf Zichy Nándor együtt harcol s együtt huzza a rövidebbet pártjával. De szecessziós vezér ő excellenciája, mert harcmodora egészen elüt attól, amit ebben a tekintetben a világ eddig produkált. Más vezér előbb kikémleli, megismeri, elszigeteli az ellenségét, aztán rohanja meg. S vagy legyüri, vagy alul marad, már ahogy a szerencse, az igazság s fegyverének ereje segíti vagy cserben hagyja. A szecessziós vezér másképpen celekszik. Ő ma a főrendiházban először keresztülgázolt mindenben, ami szabadelvűség, megbélyegezte, hogy trónt, hazát, mindent veszélyeztet s mikor agyonütötte egyetemlegesen az egész szabadelvűséget, akkor distingválni kegyeskedett, hogy van európai és magyar szabadelvűség s a kettő nem egy, mert az európai szabadelvűség elperzseli még azt a fűszalat is, amely útjában áll, míg a magyar szabadelvűség csak az unokák idejében lesz esetleg veszedelmes. Végezetül pedig ő excellenciája, mikor már megölte, majd selejtezte a szabadelvűséget, a világ legnaivabb hangján azt kérdezte, hogy hát mi is az a szabadelvűség? Ez a szecessziós vezér harcmodora.

De gróf Zichy Nándor nem olyan naiv és nem olyan tudatlan, aminőnek teszi magát. Az udvarias miniszterelnök megtette ugyan neki azt a szívességet, hogy szavakban is definiálta a szabadelvűséget (és szép is volt,

lendületes is volt a definíció), de a miniszterelnök se gondolta, hogy igazán szükséges volna a felnőttek illetően oktatása és gróf Zichy Nándor se az a magányos remete, aki még nem ismerkedhetett volna meg a szabadelvűséggel. A szabadelvűség nem igen szorul már bemutatásra. Gróf Zichy Nándor meg nagyon is jól ismeri. Ha jól emlékszünk, próbált is már neki egyszer-mászor vermet ásni, az igaz, hogy nem éppen fenomenális sikerrel. Hát ha a mai napon mégis a naivot játszotta, aki megkérdezi, hogy ki légyen az a barátságos idegen: ez inkább szecessziós modor volt, mint komoly küzdelem. Nagyon jól tudja ő excellenciája, hogy mi az a tiszta atmoszféra, melyben törvények biztosítják a szabad mozgást, a nyugodt haladást, az állampolgároknak önmagukkal és másokkal való teljes harmoniáját. Tudja ezt a szecessziós vezér, csak nem szivesen látja. Mert más az ő ideálja. S addig, amíg a tapasztalás hiánya miatt még nem lehetett jósolatokat megkockáztatni *argumentumok* helyett, amíg azt lehetett mondani, hogy keserves következményei *lesznek* a szabadelvűségnek, noha az idő rövidsége miatt ezeket a következményeket még nem is hurcolhatjuk, oh nép, elébed: addig ő excellenciája nem is adta a naivot, nem is nyult a szecessziós harcmodorhoz, hanem ütötte-vágta a szabadelvűséget, mint a lelkek nyugalmának felholygatóját, az erkölcsök aláásóját, minden rossznak forrását. Mióta azonban kiderült a jósolatokról, hogy nem akarnak argumentumokká érlelődni, jósolatoknak pedig kissé megöregedtek, azóta ő excellenciája zavarban van s üt-vág ugyan tovább, de naivságot szinlel és azt kérdi, hogy mi is az a szabadelvűség.

Tisztelettel kérjük ő excellenciájától: ha nem ismeri a szabadelvűséget, miért üti? Ha

ismeri és distingvál európai és magyar szabadelvűség között, miért üti distinkció nélkül mind a kettőt? Nem azért kérdezzük, mintha féltünk ő excellenciáját ettől a kis tesztgyakorlattól vagy a szabadelvűséget tőle. Nem. De rajta akarjuk kapni ő excellenciáját, hogy a szabadelvűséget igenis jól ismeri s mert nem tud vele megbirkózni, ravasz célzattal úgy distingvál, hogy inkább összezavar. Nincs ugyanis két szabadelvűség. Nincs európai és magyar szabadelvűség. Csak szabadelvűség van. S ezzel a szabadelvűséggel vissza lehet élni, mint ahogy az Isten nevével is vissza lehet élni. Ahol visszaélnék vele, az nem marad bosszualatlanul s ahol jól élnek vele, az nem marad áldástalan. Ha már most a szecessziós Zichy Nándor azt akarja demonstrálni, hogy Európában sok helyütt megbosszulta magát a szabadelvűség: ezt mi elhiszszük neki, tudunk róla, tanultunk is belőle. Mi a szabadelvűséggel nem fogunk visszaélni. De vajjon arra hiába keresne ő excellenciája Európában példát, hogy egyébel is visszaélt, mint a szabadelvűséggel? S hogy az is megbosszulta magát? Arra is van példa. A különbség csak az, hogy például az ultramontánok nem tanultak a példából. A szabadelvűség pedig okult a tapasztalatból s nálunk például élvezük ma a szabadelvűségnek olyan tiszta renaissanceát, mely enyhülést, békét, nyugodalmat viszen a lelkekbe és lefegyverzi még a legharciasabb ellenfeleket is. Vagy nem láttuk-e, hogy Beöthy Ákos kénytelen volt a multba fáradni fegyverekért, hogy egyáltalán támadhasson és gróf Zichy Nándor kénytelen a nyakába venni egész Európát, hogy olyan szabadelvűséget találjon, melynek visszaélései vannak, tehát támadható! Idehaza és ma — a szabadelvűséget

T Á R C A.

Versek.

I. Te.

A te lelked nem tudja, mi a gond.
Nem ismered a szenvedést, nyomort.
Nem tudsz te sírni a más bánatán.
En édesem, nincs is szived talán —
Nincs is szived talán!

Ha látsz az utcán síró gyermeket:
Alamizsnát nyújt neki a kezed.
De meg nem kérded: „Kis fiam, mi bánt?
Talán beteg vagy? — Meghalt az anyád?
Tán meghalt az anyád?”

Az élet néked mérhetlen gyönyör.
Kétség nem öl, rossz emlék nem gyötör.
Neked minden perc új élvat terem,
Tiéd a földön minden szerelem,
Óh minden szerelem!

És — édesem, én is tied vagyok,
A te szerelmes, hűséges rabod.
Kimondom nyíltan — óh pedig de fáj —
Én édesem — nem is szeretsz talán!
Nem is szeretsz talán . . .

II.

Szuggeszció.

Fekete volt a haja, a szeme,
S tüzes-piros az ajka.

S én megremegtem akaratlanul,
Amikor ő akarta.

Keze fehér volt, mint egy asszonyé
S izmos, erős a karja.
S odaborúltam karjai közé,
Amikor ő akarta.

Belül hideg volt lelke és komor.
Örökös fagy takarta.
De néha-néha fölmelengetém,
Amikor ő akarta.

Ekkor szikrázott, égett, pattogott
Lángolt kimondhatatlan!
A világot gyújtotta volna fel,
Amikor én akartam . . .

Erdős Renée.

A vashaju leánya.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Krúdy Gyula.*

A vashaju Filippó Európa leghíresebb korelyei közé tartozott. Filippó egyszerű művész volt, ki az orfeumok színpadain hajával kereste mindennapi kenyerét. Minden hajszála mint mennyi vas-száka. Filippó szenzációs mutatványokat végzett hajával, de legjobb igyekezete mellett sem tudott esténként száz franknál többet megkeresni. Dél-Amerika kikötő-városában kapott ugyan ezer dollárt is egy estére, de az ember nem pályázhat folyton Dél-Amerika partvidékein. Filippó történetünk kezdetén már mély barázdákat viselt arcán, bajusza megfihéredett, hajdan délceg termete megtört: — az esti száz frank virágra is kevés-

nek bizonyult. Ha számításba vesszük, hogy a kirgiz lovas-művész, valamint a madagaskári kreol-Cleopátra leghívebb hódolójukat tisztelték Filippóban, nem csudálkozhatunk azon, hogy a vashaju minden ingó és ingatlan vagyonát, ami a száz frankokon kívül rendelkezésére állott, sorsjegyekbe fektette. Olykor kihúzták valamelyik sorsjegyét és a párisi bankház távirati uton küldte el a nyeresémet Filippónak a földkeresség azon városába, amelyben azon időtűt tartózkodott. Filippó előadás után pezsgős lakomára hívta meg a művésznöket és művészeket, a maradék pénzét pedig hazaküldte a szállodába, a leányának.

A Filippó leányát úgy hívták, hogy Graciusa. Graciusa a baszk-hogyek között született abban az időben, mikor Filippó még bohóc volt és a spanyol és francia határszéli városok, falvak vásárain sarkájába gyűjtötte a rézgarasokat. Filippó felesége kifeszített kötélén sétálgatott és a társulat kiesítségé miatt Graciusának ötszáz dollárban táncolni kellett. Filippó felesége egy szerencsétlen napon lebukott a magasból és szörnyet halt. Filippó bánatában elvándorolt a vidékről. Egy élelmes cirkuszgazdag fel-fedezte Filippó hajának csudálatos erősségét és ettől a naptól kezdve Graciusának nem volt szabad többé táncolnia. Angol nevelő-intézetbe küldte atyja és csak tizenhat esztendőskorában vette magához. Graciusának nem volt szabad az orfeumi előadásokra járnia. Délutánonként eriquttet játszott az artisták felnőtt gyermekeivel és a szigorú angol miss, aki Graciusára felügyelt, soha célzást sem tett a házigazda foglalkozására. Filippót a szállodában Mr. Silviusnak hívták és Silvius Graciusa kisasszonynak távolról sem volt tudomása a kirgiz-lovasnőről és társnőről. Mr. Silvius étkezés előtt és étkezés után elmondta szülőföldje imádságait és Graciusa angol regényeiben sem talált jobb apát, mint művész-atyját. Graciusa mind a mellett a művész-gyermekek szokásos tartózkodásával lenézte azokat az embereket, akik

támadni nem lehet. Legfőlegb oly szecessziós modorban, mint Beöthy, vagy ma Zichy Nándor.

S ha megtapsolják nagyságosok és leltóságosok egyaránt Széll Kálmán miniszterelnököt, mikor a szó hatalmával lebírja politikai ellenfeleit: ez csak utólagos és sovány honorarium. A tapsot s az egész magyar nemzet tapsát akkor érdemelte meg, mikor a szabadelvűség renaissanceát megteremtette s azt a nagy mezőt, melyen az ellenzék mindig fölös számmal talált használható fegyvereket, arzenálból degradálta egyszerű termőföldnek. Az volt a szebbik, a nagyobbik munka és diadal. Ezeket a mostani parlamenti diadaloikat nagyon megkönyvitette neki — nem az ellenzék, hanem ő maga. S azért nem nézzük többnek, csak szép incidensnek, hogy ma olyan szépen gyűrte le a szecessziós vezért is. Tizenkét munkát ő is végzett, mint Herkules, de ezt a mai kis viaskodást Széll Kálmán se számítja bele, önkök se számítsák...

A főrendiház ülése.

Budapest, november 20.

A képviselőház felirati vitájába közbekelekedett ma a főrendiház, amelyre egyetlen ülés elegendő volt. Ez az egy ülés azonban elegendő érdekességet hozott és elegendő alkalom volt arra, hogy a miniszterelnök szónoki babérait egy gyönyörű, üde levéllel gyarapítsa. Igazán hálásak vagyunk gróf Zichy Nándornak, aki szokása szerint mindjárt a vita elején felszólt és pedig szokása szerint épp olyan zaggyván, milyen indulatosan, hogy alkalmat adott Széll Kálmánnak a szabadelvűség fényes apológiájára, amely nyilván emlékezetes marad a parlamenti viták történetében. A néppártvezére kissé naivul azt a kérdést vetette föl, hogy mi a liberalizmus. És a miniszterelnök erre a kérdésre megfelelő nyomban, az ékesszólásnak azzal az elementáris hatalmával, amely közvetlenül a lélekből árad elő. Fényes, meleg és meggyőző hitvallás volt ez a szabadelvűség mellett, amely megérdemelné, hogy köbe vessék, mint örökérvényű definíciót, hogy mindenképpen okuljanak belőle és lelkesedjenek rajta.

Zichy Nándor és Széll Kálmán beszéde közé még két felszólalás esett: a gróf Dessewffy Aurél és a Kautz Gyuláé. Az utóbbi főleg a gazdasági

kérdésekről beszélt általános figyelem közben, az előbbi szintén, de közben egy erős mondsával némi mozgást okozott. Azzal bókolt ugyanis a miniszterelnöknek, hogy öráját *tiszteletességnek* mondta, szemben az addigi kormányokéval. Széll Kálmán ezt a bókot ilyen szembeállítással nem fogadta el és lojalisan megvédte elődjeit a sérít megkülönböztetés ellen. Gróf Dessewffy azonban felállott és röviden kijelentette, hogy amit mondott, azt fenntartja. Erre báró Fejérváry Géza odavetette, hogy:

— Ez a beszéd nem ér semmit!

Széll Kálmán pedig újra felkérte gróf Dessewffyt, hogy fogadja el az ő értelmezését, mert ő a maga rendszerét sohasem mondotta tisztességesebbnek az előbbieknél. A gróf azonban hallgatott. És ezzel az incidens véget ért. Valamint a felirati vita is.

A főrendiház ülése november 20-án.

Elnök: Gróf Csáky Albin.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, báró Fejérváry Géza, Cseh Ervin, Darányi Iguác, Wlassics Gyula.

(Jelentések.)

Elnök: Gróf Nákó Kálmán vagyoni képesített-ségének megszüntetését jelentette be.

A horvát-szlavon-dalmát országgyűlés elnöksége bemutatja a horvát-szlavon-dalmát főrendi képviselőknek megbízólevelét.

Idősb gróf Zichy Nep. János előrehaladott korára és gyengélkedésére való hivatkozással állandó felmentést kér az üléseken való megjelenéstől. Családi viszonyokra való hivatkozással pedig hosszabb időre való felmentést kér, báró Solymossy László és gróf Zichy Béla.

Gróf Zichy Nándor: Azt hiszi, hogy precedens nélkül dolog az állandó felmentés megadása. Ideiglenes felmentést a Ház maga s az elnök is tudomásul vesz, de állandó felmentést nem szokás adni.

Elnök: Gróf Zichy Nep. János csak arra az esetre, ha nem jelennek meg, tekintetik tömementnek.

Ezután megválasztotta a főrendiház az Erzsébet királyné-émlékszóbor-bizottságba a következő főrendeket: Babics Zsigmond püspököt, gróf Bánffy György kir. főajtóállómestert, gróf Csekonics Endre kir. főasztalnokmestert, gróf Széchenyi Béla koronaórt, gróf Keglevich Istvánt és Jókai Mór.

A válaszfelirat.

Gróf Zichy Nándor: A főrendiházi válaszfeliratnak természete lényegileg eltér a képviselőház válaszfeliratától, mert egészen más szerepe van a dolog rendje szerint a főrendiháznak.

A főrendek minden kormány politikájához esaklakoznak, amelyben talán bizonyos konzervativizmust látnak, de ezt konzervativizmusnak nem nevezheti. A lapokban ismertetett ama válaszfelirati javaslathoz járul, amelyet a néppárti képviselők a képviselőházban benyújtottak. Megjegyzni azonban, hogy a főrendeknek előterjesztett válaszfelirati javaslat teljesen van

szövegeve, irodalmi tekintetben magas színvonalon áll. Azt tartotta azelőtt és azt tartja ma is, hogy a magyar alkotmányunk sértetlen fenntartása a maga teljességében nemcsak Magyarországra nézve lét-kérdés, hanem a monarchiára nézve is az, és szerinte hiba és a kettő ellen bün ebből akár-mely részében is engedni. Tranzakciók, amelyek jogfelhagyással történnek, ezen a téren üdvösek nem lehetnek. De mint a magyar alkotmány sértetlen fenntartása és védelme, épp úgy a pragmatika szankció által megalapított, a 67-es törvények által körvonalozott és ez idő szerinti alkalmazásukban meghatározott bírói viszonyoknak kapcsolata is létkérdés Magyarországra nézve, és épp oly fontos, mint az alkotmányunk fenntartása. Nincsenek e téren kérdések, amelyek Magyarországra nézve fontosabbak lennének, mint a többi tartományokra és országokra nézve, de nincsenek is kérdések, melyek ránk nézve kevésbé fontosak és kevésbé érdekesek lennének. Nekünk szintoly nagy érdekünk saját jólétünk, anyagi és szellemi fejlődésünk, mint a minő nagy érdekünk a lajtántuli tartományoknak mindkét irányban való fejlődése. Ami nekik jó és üdvös, az nekünk is jó és üdvös, ami nekik ártalmas, az nekünk is ártalmas. Ettől a meggyőződéstől kellene áthatva lennie mindkét félnek és míg ez nem lesz, addig a politika célját el nem érte.

Bizonyos eszmék és irányok elképrik az embereket és célt tévesztenek. Ilyen a liberálizmus. A liberálizmus a fő, veszszen az ország, veszszen a birodalom és a fejedelem, — és minden háttérbe lép. Minden kérdésnek a liberálizmusnak kell alárendelnie lenni. Hát mi az a liberálizmus? Magyarzzák ezt meg, mert azt látja, hogy a liberálizmus mindenütt, ahol érvényesül, okozatosan veszélyezteteti az államok fenntartását, a trónok szilárdaságát, a társadalom nyugalalmát, a vallásosságot és alássa minden alapokat, amelyeken évszázadok óta a Szent-Ivány koronájának védelme alatt ez az ország nagyra nőtt. Ennek a liberálizmusnak áldoztak a Magyarországon a keresztények és különösen a katolikus egyházhoz híven ragaszkodók lelki békéjét és nyugalalmát. Ennek a kedvéért csináltak egész láncolatát az egyházpolitikai törvényeknek, amelyeknek revízióját követelik, amelyek revíziója be fog következni előbb-utóbb.

Kötelességének tartja a revíziót követelni, adják meg a vallásos békét az országának, mert azt a nyugtalanságot nem ő és néhány barátja, — hiszen ő szegény ember ahhoz — hanem azok csinálták, akik ezeket a törvényeket hozták és alkalmazták.

A gazdasági kérdésekre térve, azt mondja, hogy adósságból kezdünk émi, adósságból él a nemzet, adósságból üz egy nagyzási politikát, de végtére is annak az egész épületnek nincs szilárd alapja, egy fergeteg elrontja, összedönti. A majd bankcédeli-akban majd meg arany-aspiráció alakjában beözönlő idegen tőke áldásai közt a szegény nép sok helyütt elzülött, elszegényedett, birtoka végtelékig eldarabolódott, mert róla nem gondoskodtak.

A miniszterelnök és a miniszterek, akik hivataloszerűleg foglalkoztak ezekkel a kérdésekkel tudhatnák és tudják, hogy a mi helyzetünk nemcsak nem érvendetes, hanem miután 30 esztendeig idegen vagyomból éltünk, ezen az ösvényen tovább nem haladhatunk. De számolunk-e ezzel, mikor a kvótát fel-emeltük? Lehet-e még tovább mennünk és új terheket magunkra hárítanunk? Ezzel számolunk keil majd, mikor a hadilétszám és a közös hadsereg és a honvédség ügyeiről fogunk szólni.

A kormányok nem védtek meg az egyesek jo-

a művészi pálya helyett más célt tűztek ki életüknek; az artisták felnőtt leányai voltak a barátnői, az artisták fiai a pajtásai, — és barátnőivel rajongással suttogott a kirgiz művésznőről és a többiekéről, akiket mind a plakátokról ismertek csupán. Gracieuusa huszesztendős volt, és ha választania kellett volna egy királyi korona és egy táncosnő szines szoknyája között, — a ballerina rokolyáját választotta volna.

Abban az időben, mikor Filippó nem bírta felemelni a hajára kötött vasrudat és tehetetlenül összeroskadt a színpadon, egy keleti kikötővárosban időzött a társaság. Filippót hordágyon vitték haza és két napig eszméletlenül fekték. A szigorú angol miss abban az időben tünt el Gracieuusa oldalán mellől, mondják, hogy nem egyedül és a szegény leány kétségbeesésében tehetetlenül sirdogált apja betegágya mellett.

Az artisták azonban nem feledkeztek meg kartársukról. Egész délután esilengelt a villamoscsengetyű Mr. Silvius lakásán és Gracieuusa személyesen megismerkedett azokkal, akiket addig az újságokból és plakátokról ismert. A majom-ember, aki az orfeum plakátján kókusz-diót eszik lombos fa tetejében, tekintélyes külsejű, komoly gentleman volt, aki azon kezdte a társalgást, hogy egy nagyobb bankjegyet nyújtott át Gracieuusának, mint az első gyűjtés eredményét, amit szerencsétlenül járt kartársuk részére raktak össze a művészek.

Gracieuusa bevallotta, hogy a segítségre igazán nagy szükség volt.

A majom-ember, akinek látogatójegyen különben Mr. Baltimore név szerepelt, komoly hangon így felelt:

— Tudom, kisasszony. Ha ez elfogyott, lesz más. Száz évig lesz más. Igérem.

Igy szólt Mr. Baltimore és hódolattal csókolta meg a Gracieuusa kezét.

Dél-Amerika rózsája egy láda különböző csomagot küldött fel. Mikor suhogó selyemruhá-

jában megjelent, zokogva esókolta összevissza Gracieuusát.

— Kis barátnóm, ilyen a művész élete, — rebeget és egy remek türkisz-tűt szurt a Gracieuusa sötét hajába.

Gracieuusa nem akarta elfogadni a meg nem érdemelt ajándékot. Dél-Amerika rózsája megölelte.

— Ugyan kis bohó, hogy gondolsz ilyent! A mi ajándékunkat nem szabad visszautasítani. Hisz atyád kartársunk, s így te mindnyájunk gyermeke vagy. Ha atyád jobban lesz, meglátogat engem. Meglátod, én nem vagyok olyan, mint amilyen a hírem.

A kirgiz lovas-művésznő után libériás szolgál cipelte a francia-pezséget, amit látogatásakor ajándékba hozott. Egész délután ott ült Filippó ágya mellett és segítségére volt Gracieuusának a jegesborogatások felrakásában. Közben örök barátságot fogadott a leánynak és annyiszor megsókolta, hogy a Gracieuusa arca kitűzesedett bele.

A direktor, egy kövér francia, mindennap tudakozódott Filippó állapotáról. Ha elfoglaltsága miatt személyesen nem jöhetett, inasát küldte el.

Az egész társulattól csupán a fakir nem nyerte meg a Gracieuusa tetszését. Ez a sovány angol, aki Dél-Amerika rózsája szerint fiatal korát a gályákon töltötte, így szólta Gracieuusához:

— Kisasszony, én már tizenöt esztendeje üzőm a szemfényvesztés mesterségét. De még annyi tőrszurást nem ettettem testemen, mint ahány Pommerynek és Grenonak a kedves Filippó leütötte a fejét. Könnyelmű ember volt, ezért vált használhatatlanná.

Dél-Amerika rózsája, mikor a fakir nyilatkozott Gracieuusától meghallotta, elszőnyvedve kiáltott fel:

— Ó, a gályarab! Még ő mer beszélni. A minapában is a rendőrség vezette haza a matróz-koroszmából, ahol orosz pálinkával tehetetlenül zabálta magát.

Igy köszöntött be az a nap, mikor Mr. Silvius négy teherbordó vállain kivitte a sziklás tengerpartra és az ottani szokások szerint a tengervíz-járta földbe eltemették. Egy lelkes tekintetű fiatal francia lelkész sokáig és buzgógn imádkozott felette. A kirgiznő és Dél-Amerika rózsája úgy sikongattak, mint a partokon csapkodó sirályok. Gracieuusa nem tudott sírni. Merovén nézett a földre és jövődjét festette maga elé.

Harmadnap felkereste a kellemetlen fakir.

— Kisasszony még nem utazott el? — kérdezte csudálkozva. — Ha szüksége volna utiköltésre, rendelkezésére állunk.

Gracieuusa ezt válaszolta:

— Nincs is hova utaznom. Nincs otthonom. Tudok táncolni s így akarom megkeresni a kenyeremet.

A fakir savanyu arcot vágott:

— Kár, hogy férjhez nem adta Filippó. A művészet csak messziről látszik szépnek.

Gracieuusa nem szólt semmit, csak a vállát vonogatta.

— Azonban majd beszélök az igazgatóval, — mondta végül a fakir és elbueszult.

Másnap valóban hívatta Gracieuusát az igazgató. Gracieuusa még soha sem volt az orfeumban és mindent nagyon gyönyörűnek talált. Délelőtt volt és csak néhány lámpás égott a színpadon. Ott voltak az összes művészek, de néhány idegen ur is. Dél-Amerika rózsája egy kereskedő külsőjű, prémes-kabátú öreg ur karjába kapaszkodott, a kirgiz-lovasnő pedig egy igen fiatal, de kiáltarcu gyerekemmel évdött egysötét sarokban.

Az igazgató igen rosszkedvű volt:

— No lássuk, kisasszony. Gyorsan. Ne tart-suk fel a próbát, — mondta és idegesen intett a zongoramesternek, aki bánatos arccal meredt maga elé.

A zongoramester a billentyűk közé esapott, de Gracieuusa nem mozdult.

— Így nem tudok táncolni, mondta, a rövid szoknyát simogatva, amit az öltözében adtak rá:

szabadságát, de ott a trónon ül a király, aki Magyarország alkotmányát lerontani nem akarja és nem fogja engedni és aki meg fogja védeni az alkotmányt és magyarjainak jogát és szabadságát. Bárcsak ezen megnyugvást hasonló mértékben vagy megközelítőleg megadnák az alkotmányos törvény iránti hűség és a király iránti tisztelet minden kormányunk részéről minden időben.

A felirati javaslatot nem fogadja el. Gróf Dessewffy Aurél! Ha tekintjük akár a kormányzás módszerét, akár a választásoknak nikénti vitelét, szemben az előbbi kormányoknak választási kampányneival, továbbá a miniszterelnök ur eljárását a parlamenti élet tisztázására, a tisztesség behozatalára nézve, a kuriai bírások és az összehelyettesítési törvénynek létesítése által, mindezek oly dolgok, amelyek a kormányaink iránt a legnagyobb rokonszenvet és tiszteletet alkalmasak kelteni.

A köztünk és Ausztria között lévő vámközösséget illetően, amely az 1867. XII. törvényekben van lefektetve és amely tulajdonképpen arra való, hogy az egyik állam a másiknak a piacát biztosítsa, a helyzet mindinkább kedvezőtlen, mert sem a lajtantuli parlament ténylezők, sem az ottani kormány nekünk semmi kellő biztosítékot és garanciát ebben a tekintetben nem nyújtanak.

Már most ezen kérdéseket összekapcsolva, azzal a szituációval, amely egész Európában mutatkozik, és szembeállítva azzal a bizonytalansággal, amely a gazdasági élet egész mezejére kiterjed és amely már évek óta uralkodik: ez mindinkább aggodalmat támaszt.

Szemben e súlyos helyzettel, amelyet a választási felirathoz nem látunk eléggé hangsúlyozva, növelik a bajt az olyan tervek, aminők: egyes csatornatervek; a budapesti kereskedelmi kikötő létesítése, vagy oly befejezések, amelyek nem állanak arányban a mi gazdasági erőnkkel. A Vaskapu maga 14 millió beruházást igényel és mikor látjuk, hogy tulajdonképpen mi az eredménye, mit jövedelmez, akkor az ilyen hangzatos nagy tervekbe beleegni nem szabad, mert ezáltal helyzetünk mindig rosszabbá válnék.

Egy más dolog, amelyet a politikai új aerában lát, amelyet a tisztaság aerájának tekint, az, hogy takarékosag nem elég erővel. Látjuk ezt az adminisztrációnak minden terén, a minisztériumokban is. A tisztviselő nagy száma egyrésztől, a munkaerőnek kellő módon ki nem használása másrésztől, továbbá e nagy tisztviselői karnak nem kellő tudása; ezek mind olyan kérdések, amelyek tekintetében az érdekek összbangabozatala igen kívánatos.

Kautz Gyula: Sok tényező hat össze annak a súlyos állapotnak előidézésére, amelyben az ország van. Itten igen erősen koncentrált sorozatára az erkölcsi politikai s különösen gazdasági és fiandialis intézkedéseknek kell kiterjeszkedni, hogy a bajt némi sikerrel való reményvel leküzdési képesek legyünk. A mi választási felirathozunkban, nem egészen egyezőleg a törvényhozás másik faktorának felirathoz, utalás joglatlaltik a nemzetközi szerződések megkötésének óhajtatandó voltára. Nem abból a szempontból kívánatos nemzetközi szerződéseket kötni, mintha a szabad kereskedelem keresztliváhatása lehetséges volna. A szabad kereskedelem elméletének csillaga ma már lefűt, de nem örökre, hanem csak egy időre. Az igazán liberális ember Magyarországon is a liberalizmusnak nem azt a definícióját tartja a helyesnek, a amelyet gróf Zichy Nándor annak tarf. Ugy látszik, hogy még mindig azon régi fellegóság keretében mozog, amelyek ebben a tekintetben először uralkodtak, itt is, ott is, amott is. O a liberalizmust úgy

nézi, mint hogyha az először is a katholicizmusnak eo ipso ellene volna és másodsor, mintha minden állami autoritásnak ezen a módon és ez elvnek az alapján a veszélye állana elő.

Schlauch Lőrinc bíboros, nagyváradai püspök: Konzerveitája!

Kautz Gyula: Ezt határozottan tagadja. A katholicizmus nem ma, hanem századok óta nagyon jól megír a liberális ideákkal és pedig minden vallási követelésnek megfelelően. Az a liberalizmus, amelyet gróf Zichy ért e szó alatt, nagyon közel jár másvalamhez, amihez sem a katholicizmusnak, sem a tiszta és helyes alapon okoskodó és haladó filozófiának sem pedig az ország politikájának ninesen semmi köze. Igen nagyon téved gróf Zichy Nándor ha azt hiszi, hogy a szabadelvű eszmék terjedése vagy uralma a legfelsőbb faktornak is háttérbe szorításával, amint magát kifejezte, összefüggésben van. A magyar szabadelvű éra bebizonyította, hogy a legfelsőbb faktort sohasem tisztelte jobban, sohasem szerette kifejezetten a nemzet, mint éppen abban az időben, amelyről ő azt állítja, hogy a liberalizmus volt benne uralkodó. Sohasem volt a magyar korona oly tisztelet tárgya, mint éppen e korszak alatt.

Gróf Zichy Nándor személyes kérdésben kér szót, és kijelenti, hogy nagyon örül, hogy Kautz nem tartozik az európai értelemben vett liberálisokhoz.

A miniszterelnök beszéde.

Szóll Kálmán miniszterelnök: A felirat egészen hozzásimul a trónbeszédhez és azt oly melegséggel, oly objektivitással és előzetekénységgel tárgyalja, hogy a magam részéről azon törekvést, de nemcsak törekvést, hanem azon munkálattér, amelyben e törekvés sikeresen vannak letéve, csak a legnagyobb köszönettel tartozom. (Tetszés.) Így tehát talán nem is kellene ezen felirathoz, vagy a trónbeszédnek egyes részeire kiterjeszkednem. De kötelességem azokra, amiket hallottam a vita folyamán, megjegyzéseimet megtennem.

Ordine inverso leszek szerencsés pár megjegyzést tenni. (Halljuk! Halljuk!) Az előttem szolt nagyméltóságu ur két dolgot ajánlott a méltóságos főrendek figyelmébe. Az egyik, a mire némi vonatkozás is történik a felirati javaslatban, az, hogy óv bennünket attól, hogy eltérjünk a szerződéses politikától. Ebben a t. barátommal tökéletesen egy véleményen vagyok. Az ő nagy tekintélye a közzgazdasági téren csak megerősíti azt, amit én is vallok, hogy kereskedelmi vonatkozásainkban a külfölddel igyekeznünk kell lehetőleg szerződéses alapokra helyezkedni, mert ezek az alapok adnak egyedül biztonságot, ezek adnak nyugalmat ezek adják a gazdasági érintkezések szabályozásában azt, aminek biján zavar nélkül nem rendezhetők s a kölcsönös méltányosság és a kölcsönös érdekek tekintetbe vételének lehetőségét. (Helyeslés balfelől.)

Azt óhajtom én is, hogy szerződésünk minden körülöttünk levő nagy állammal, mint külön nagy gazdasági testekkel, amelyekkel nekünk gazdasági érintkezéseink vannak, számosak és fontosak és adja isten, hogy legyenek minél számosabbak, és minél fontosabbak, mert csak a fejlődő gazdasági élet meg a határon túl csak a virázgó gazdasági élet az, amely a szomszédokkal való érintkezésben élővé teszi azt a folyamatot, amely a gazdasági életben ma már a modern találmányok, a gazdasági élet modern fejlődése és modern organizmus mellett izoláltan a határszálen meg nem maradhat.

iránt és esetenül meghajta magát, bemutatkozott:

— Engedje meg, művésznő, hogy hódolati-mat lábához helyezzem.

Graciusa elpirult:

— Nagyon köszönöm, — rebegette csillogó szemmel és megszorította a férfi kezét.

Dél-Amerika rózsája ekkor olyan tekintettel vetett Graciusára, hogy meghűlt benne a vér.

— Jöjjön, kedves Samu, reggelizni akarok.

Samu ur elment, de sokáig köszöntgetett vissza Graciusának.

Ennek az volt a következménye, hogy Graciusa estére levelet talált az asztalán. A levél hibás helyesírással, de roppant nagy papíron volt fogalmazva. Így hangzott:

Kedves kisasszony. Kügye visza a tömet, amit a multkor ot felejtetem. Peissel Karolina művésznő.

A kirgiz lovaró csodálatosan nem emlékezett arra, hogy valaha barátságban volt Graciusával. Sőt a majom-ember is durván rákiáltott, midőn Graciusa véletlenül a sarkára taposott.

A fakir azonban megjelent és vigasztalta a zokogó Graciusát öltözéjében:

— Ne busuljon. A közönségnek tetszett a tánc. Azonban mégis azt tanácsolom, hogy ha van valahol egy völgyénye, hát táviratozzon neki. És menjen férjhez.

De miután Graciusának nem volt völgyénye, kisírta magát. Aztán így szolt a fakirhoz:

— Nem is bánom, hogy azok a perszónák nem barátkoznak velem. En nem vagyok olyan, mint ők. Ezért gyűlölnék.

A fakir erre fa-hangján kacagott és meg-simogatta Graciusa arcát.

— Csak sokáig tartson a harag, szivecském.

Graciusa ezt megígérte a fakirnak, ám egy utazó azt meséli, hogy a bukaresti korzón együtt kocsizott a Pyrenneusok villije a kirgiz-lovaró-nóval. Egyforma toaletjük és egyforma gyémántjuk volt.

De hát kérem, ehhez kettő-kell: nemcsak a mi akarunk, hogy szerződni törekedjünk és akarjunk, de másoknak is át kell hatnia az akarattól, hogy velünk szerződjenek. Rajtuk nem fog múlni semmi körülmények közt, de figyelemzetem t. barátomat, hogy az Európában ma divatos áramlat a vámpolitika terén — és hosszabb évtizedek óta — egészen más irányban fejlődött ki. En is ájálalom ezt. En sem helyeslem, mert habár bizonyos védelmet jogsullnak tartok, — és most abszolote csak védekezésről van szó — mert én is a maga nagy vonásaiban és a maga okoszerű, óvatos, okos kifejlődésében, a szabad kereskedés embere vagyok. de ha Európa ma más hajóba evez és más irányban uszik, mi egyesgyedül magunk fel nem tartóztatjuk. Hanem kettőre kell törekednünk. Először arra, hogy rajtunk ne muljék, másodsor pedig arra, hogy az adott helyzetből a következtetéseket levonjuk és védjük magunkat úgy ahogy tudjuk, ha már nem lehet változtatni az európai nagy vámpolitikán. (Tetszés.)

T. barátom óva inti a kormányt, a méltóságos főrendeket és a nemzetet, hogy a nagy áldozatokkal és erőfeszítéssel létesített egyensúlyt a háztartásban megzavarni ne engedjük és az investíciók tételénél okoskerüen, okosan járjunk el. Bölcs és aranyosavak, amelyek egytől-egyig aláírók és pedig viszonzásul annak a kifejezésével, hogy bennünk is ez a nézet, ez a törekvés, ez az erős nézet, ez a hitvallás él. Azt valloem és mondom, hogy semmit sem szabad tenni ami a háztartás egyensúlyát megzavarja, ami az országot a pénzügyi rendezettségnek mai, hála Isten, nyugodt és biztos alapjairól letaszítaná, bizonytalan és veszélyes helyzetekbe sodorná. Az investíciókban is mértéket kell tartani és fogunk is tartani.

Gróf Dessewffy Aurél hasonlóképp foglalkozik ezzel a kérdéssel és szolja a vizitákról, amelyekről a trónbeszéd megemlékezik és egyéb beruházásokról, óvatosságra int és arra kér bennünket, jól gondoljuk meg, mit és mennyit fogunk ebben az irányban fogatnosítani. En ezt a fellegást egészen valloem. Az óvatosság ezen a téren feltétlenül szükséges. Nem szabad csak úgy kidobni jelszavaktól, nem szabad csak úgy odaállított egyes, talán a maguk véggkövetelésében nem átgondolt tervektől, eszméktől és egyes áramlatoktól magunkat elsodortatni engedni és csak azért, mert most nagy csatornázás van mindentel, — igaz, hogy e téren nálunk semmi sem történt — ily dolgokba hübelebálás módjára belemenni.

(Az új éra.)

Ó nagyméltósága megemlékezik beszédjének egy részében — mert hiszen több alig ütötte meg fülemet — az új éráról és mikor ezt az új érá megdöfösi, egy kifejezéssel él, amelyet én nem fogadhatok el. Nem fogadhatom el azért, mert az ellentéte helyzetét jelent egy fogalomra nézve, — talán nyelvbőlts volt ó nagyméltóságától — melyet én semmi körülmények közt halgatással nem melőzhetek és tisztelettel vissza kell hártanom.

Ó nagyméltósága azt mondja: *Az új éra, melyet a tisztesség érájának tekintek.* A maga abszolot jelentőségében vindikálom ezt magamnak és elfogadom, de ellentéte helyzetével régi, kevésbé régi, előbbi, közelemből, vagy régmúlt érákkal el nem fogadhatom. En az hiszem, bárki bármilyen nézetben legyen a multokról, nem mondhatja ezt alaposan, — t. barátomnak sem volt szándékában — nem mondhatja igazságosan, nem mondhatja helyesen, mert ez meg-bélyegző és oly mértékben meg-bélyegző, hogy azt repudéálnom kell, hogy ez az éra tisztesség, mert talán más érák nem voltak azok. En nem ismerem érá Magyarországot kormányzatának vitelében, amelyből a tisztesség karakterisztikonját csak így futólag, vagy bármily rövid megjegyzéssel a legkisebb mértékben levonni vagy érinteni lehetne. Magyarországot kormányzatának módszere iránt lehetett egyik is, másik is bármily véleményben, de azt nem mondhatja senki, mióta Magyarország magát kormányozza, hogy bármely érájának kormányzata nélkülözöte volna a tisztesség karakterisztikonját. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ezt vissza kell utasítanom mindazok érdekében, kik előttem vitték a kormányzatot, mindazok érdekében, kiknek kormányzatát a maguk elvei és irányai végett támogattam, kikkel együtt dolgoztam, kikkel együtt dolgozom ma. Nem is akarta volna ó nagyméltósága így érteni, de így lesz érthető, hogyha ez a passzus rektifikáció nélkül marad. Kötelességemnek tartomam egész határozottan és egész melegséggel ennek a visszatasításnak hangot adni és a méltóságos főrendek előtt kijelenteni, hogy én ezt semmi körülmények közt sem igazságosnak, sem helyesnek, sem megokoltnak nem tartom még ily elszólással sem. (Helyeslés és tetszés a baloldalon.)

(Konzervativizmus.)

Gróf Zichy Nándor szemrehányást tess ennek a főrendháznak azért, hogy — a mint ő magát kifejezi — a konzervativizmusnak helytelen fellegásával ez a Ház minden kormányt támogatott.

Engedelmet kérek, én ezt a szemrehányást nem tartom sem helyesnek, sem indokoltnak. Hiszen én, aki figyelemmel kísérem ennek a Háznak a funkcionálását is, most már 34 esztendő óta és igen sokszor részt is vettem abban éveken át, úgy érzem, hogy ez a Ház semmitelie helytelenül elfogott konzervativizmusból, semmitelie, hogy úgy mondjam, meggyőződés nélkül, vagy erő nélkül, vagy bárcsak legtávolabbról a konvenciencia meg nem engedett fogalmától érintett, vagy szaturált szellemből nem támogatta a kormányt.

En azt láttam, hogy a főrendek közül igen sokan, egyszer az egyik, másszor a másik ellentétes állásba helyezkedtek a kormányval és ellenkező véleményben voltak és az ő támogatásukat a kormánytól megvonták. Hogy ennek a főrendháznak a többsége mégis mindig a kormány mellett volt, azt én az ország

— Hát hogy tud táncolni? — kiáltott az igazgató. — Kadriillt, mazurkát, valcort tud? Az nem kell nekünk.

Graciusa szinte sírva fakadt.

— Nem, — mondta megerősítve szívét, — szülőföldemen tanultam egy különös táncot, amit sehol se táncolnak a világon. Azt tudom.

Dudolgatni kezdett és pár lépést tett előre.

Az igazgató bosszusan szivta a fogát, a zongoramester összefonta karjait és bánatosan meredt a sötét nézőtér felé.

Graciusa táncolt és gyönyörűen táncolt. Titokban, hálósobájában, mikor senki se látta, ha nagyon szomorú volt, vagy ha nagyon vidám volt, sokszor próbálta a táncot, amit kisleánykorában a baszk-hegyek között, a vásárokon lejött. Tüzes, kicsapongó és bánatos volt ez a tánc, a zordon hegyek minden vadsága és szilajsága benne volt e táncban.

Az igazgató száraz hangon mondta:

— Szép tánc. Szébb, mint akármelyiké. Majd valami dudást állítok a zenekarba, aki zenézi fog ehhez az úgrálásához. De kosztumot kell szereznie, kisasszony.

Az irodában aláírták a szerződést, amely szerint Graciusa kisasszony minden fellépéséért kap husz frankot.

A fakir, aki nagy érdeklődést mutatott a dolog iránt, kongó fahangján felkiáltott:

— Nem sok pénz, gyermekek, de ha meg-gondoljuk, hogy még senki sem ismeri művészetét — akkor nagyon sok. Vannak itt táncosnők, akik semmi fizetést sem kapnak.

Megállapodtak abban is, hogy ezentul a Pyrenneusi hegyek villije leend a Graciusa neve.

Graciusa boldogan sietett vissza a szinpadra. Barátját kereste. A kirgiz-művésznő már elhúzózott, Dél-Amerika rózsája pedig hanyagul bólintott, mikor Graciusa boldogan ujságolta neki szerződését. Aztán tovább eveseggett imádójával. Az imádó azonban roppant érdeklődött Graciusa

közügyeire vonatkozólag és azokra nézve csak nagy értékkel bírókat tartom és jelentem ki, örömmel fogadom és konstátalom mert a főrendiház ezzel beilleszkedett a nemzet többségének az eszme- és felfogása körébe, nem vál el a nemzet többségének az akaratnyilvánításától, együtt érzett, együtt gondolkodott, együtt határozott, együtt eszelkedett a nemzet többségével, ami gondolom, a paritás és a mi ifjú — már legalább 1867-ben megalkotott államiság keretében iju — állami életünk nyugodt fejlődésének csak nagyon nagy előnyére és hasznára van.

O nagyméltósága azt mondja, hogy őszintén, nyíltan, hazafias felfogással és a meggyőződésből erőteljes és tartaléktalan kifejezésével élünk itten akkor, mikor a közügyekről beszélünk. En ezt csak szívemből üdvözölöm. Ezt tartom én is az egyedül helyes módszernek.

(A liberalizmus.)

És így tisztelettel fogadtam azokat is, amiket ő nagyméltósága beszéde többi folyamában a liberalizmusról mondott, bárha azokkal nemcsak egyet nem értek, de azokkal magamat teljesen ellentétes nézetben és meggyőződésben levőnek álítottam. O nagyméltósága azt mondja, hogy mindent veszni hagyunk, csak a liberalizmust nem; ez a jelszó. Kérem, hibásan van felállítva a kérdés. Ha így lenne, hogy vesszen bármi, vesszen az ország, vesszen a legegyszerűsebb, legvitalisabb érdeke az országnak és a nemzetnek, amelyet mi képviselünk a magunk összességében odalent abban a másik házban, ebben a házban és itt a kormány padjain; ha így lenne, akkor ő nagyméltóságának igaza volna. De nem így van. Mi, akik a liberalizmust hirdettük akik azt mondjuk, hogy ennek a magyar államnak konszolidációjára, megerősítésére, anyagi és szellemi haladásának biztosítására a liberális politikára van szüksége, mi nem így okoskodunk, hanem azért vagyunk a liberális politika hívei, mert azt hisszük, hogy ezzel biztosítjuk éppen és leginkább mindazt, amiről ő nagyméltósága szólt, amit mi nem hagyunk veszni a liberalizmust végett hanem amit biztosítani, amit erősíteni a liberalizmussal akarunk. Ez a mi felfogásunk. (Helyeslés.)

Azt kérdi ő nagyméltósága, mi hát az a liberalizmus? Ki leiel erre a kérdésre és leieljen valaki. Megkísértem én felelni.

Schlauch Lőrinc bitoros, nagyváradi püspök: Nagyon bajos!

Széll Kálmán miniszterelnök: Tudom, hogy olyan erős kritikával szemben, mint ő eminenciájáé, azzal a filozófiai szemben, akinek kijelentéseiben és irataiban sokszor gyönyörködtem, nagyon nehéz a helyzetem. Ez az ő közbeszólása most még inkább megijeszt, de hát én gyenge erővel megkísértem a mester előtt tejetgetni, amit vallok.

En azt mondom, hogy a liberalizmus nem egy kodifikált valami, nem valami scholasztikus, valami szisztematikus tételből összealkotott séma nem egy sötét szobának valamely zugában a gondolkodó agyában kizsárolt teoretikus és katedrális pontozatoknak foglalatja. Nem! Az a liberalizmus, amit én vallok, amelynek híve voltam, a mióta eszemnél tudtam és meggyőződésből és olyamból, mint aminő ellenese ő nagyméltósága gróf Zichy Nándor, az a liberalizmus más. Az egy irány, az egy vallomás, az egy érzés, az egy felfogás, egy szellem amelyben kiki az ország ügyeit vinni, vezetni és szabályozni akarja. Az az a szellem, amely a jogegyenlőségnek, a szabadságnak, a haladásnak, a fejlődésnek, a törvény és a nagy állami célok és feladatok keretei között érvényesülő szabad mozgásnak szelleme és mely ezekből a nagy eszmékből deriválja a maga irányzatát, a maga törekvéseit és a maga aspirációit és amely ebből a szellemből akarja az applikációt megcsinálni és amely ezt a szellemet akarja a dolgok vezetésébe és a dolgok fejlődésébe átültetni.

Egyedül ez őrzi meg az országot visszaeséstől és visszafejlődéstől — ami az cnyészetet jelenti, — és egyedül ez képesíti a nemzetet, hogy a nemzet egyeteme a maga összességében kifejttesse szellemi és gazdasági erejét. Adassék meg minden, ami az emberé, ami a jogé, ami az egyenlőségé, ami az államé, ami az Istené és ami a vallásé, mindegyiknek a maga logikus körében és világában úgy, hogy beőle mindazok a nagy érdekek, amelyek léteznek az emberiséghez az emberi haladásához, a magyar államhoz és mindazokhoz a nagy kinésköz, amelyeket ezek a nagy fogalmak élénk állítanak, hogy mindazok a nagy érdekek az államnak, az országnak, a nemzetnek, a társadalomnak, mint annak követelményei és következményei szerepeljenek. (Élénk helyeslés és tetszés a baloldalon. Felkiáltások: Nagyon szép! Nagyon szép!) Így fogom én fel a liberalizmust, amely jelentart, amelé székülés, amely általánosít, amely visz, amely életet amely ezt a magyar államot és ezt a magyar társadalmat a maga egységes alapjain és egységes céljaival és a maga ütdatatos, fokozatos, okos haladás és fejlődés intézményeivel akarja konszolidálni, erősíteni, jelentartani és minden veszélytől megóvni, fejleszteni és virágozóvá tenni. (Élénk helyeslés és tetszés a baloldalon. Felkiáltások a baloldalon: Nagyon jó! Nagyon szép!) Ez az és minden, ami ebbe beleillik, az liberalizmus és minden, ami ebbe bele nem illik, az nem az és minden, ami ezzel ellenkezik, nem az hanem csak, ami ezzel válhatatlanul összeügg, ami ebből folyik. És a rendszer és a módszer és a kezelés és az alkalmazás, az aztán az agynak a lüktetése, a szívnek a verése mellett legyen az ország érdekeit, a fejlődést az erősödést szolgáló minden irányban és akkor meg fogja teremni a maga gyümölcsöt és akkor meg fogja győzni azokat is, akik ma nem hívei a liberalizmusnak, hogy ez a liberalizmus nem hozhat veszélyeket semmire, ami nemes és szép, semmire, ami értékes és kincses dolga ennek az országnak, hanem csak hozhat üdvöt és

hozhat minden irányban azt, amit az országnak és nemzetnek kívánunk. (Élénk tetszés balról.)

Ez az én hitvallásom, így akarom megmagyarázni, amit belőlem lakadt, meggondolás nélkül, készsülés nélkül, úgy, amint érzek. Így érzek és így itéljen eminenciád felettem. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

(Gazdasági bajok.)

Azt mondja gróf Zichy Nándor, hogy a gazdasági viszonyok oly rosszak ebben az országban, hogy azokon segíteni kell; segíteni kell a kis emberen és segíteni kell minden irányban. És igaza van. És ő nagyméltósága meg lehet arról győződve, hogy minden utbaigazítás és figyelemzés ezen a téren részünkről a legelőzékenyebb fogadtásra fog találni. Hibáztatunk egyben-másban, s helytelen lehet a mi koncepciónk, de a mi törekvésünk az, hogy ennek az országnak gazdasági erejét minden ízében fejlesszük és erősítsük. Csak hogy csodákat törvényekkel és kormányzati rendszabályokkal, amint a tróbeskél is mondja, nem lehet teremteni. Közre kell hatni, közre kell működni és rajtunk nem fog mulni.

Ő excellenciája azt mondta, hogy ő már régebben megmondta, hogy adósságból él ez az ország, idegen tőkéből, adósságok felhalmozásából és megjósolta, hogy össze fog alatta rognni. Igen, én is emlékezem azokra az időkre, amikor mi ugyanazokon a padokon ültünk és igen szívesen és igen melegen emlékezem azokra az időkre, mert régi időkben és azoknak homályában leküszent már ezek a momentumok és emlékezem azokra is, arra az időre, mikor mi egymással csatáztunk sok ilyen természeti kérdésben. En az ő excellenciájának törekvéseit és az ő véleményét és az ő tudását ezekben a kérdésekben mindig nagyra becsültem. De egyre vagyok bátor figyelemzetni, hogy amit akkor igen sokszor és nekem is a 70-es években második felében, 1875—1879-ig figyelembe ajánlott és megjósolt — beismerem — hogy abból sok bekövetkezett, de végre a helyzet nehézségei folytán, de nem mindenütt, akkor is már az mondatott amit ő excellenciája most mond, hogy az ország nem bírja az idegen tőke és az adósságnak ezt a terhét, alatta össze fog törni. Hát nagy ez a teher, kétségtelenül nagy, de egyet nem méltóztassanak elelejtésni, hogy ennek az országnak 1861-ben ki kellett emelkednie abból a helyzetből, nem is kezdetlegesség, hanem a tökéletes, nem is a primitív, hanem a tökéletes, mondhatnám tabula rasa helyzetéből amelyben állami, pénzügyi és gazdasági szervezetét illetőleg állott.

Nem volt semmi, egyszerűen nem volt semmi. Már most ennek a nemzetnek a modern állam feladatait kellett megoldania és megkonstruálnia a magyar államot, a maga egész nagy organizmusával, a maga nagyon is nagy kötekegésekkel járó nagy szervezettel; rohamosan kellett belemenni a dolgokba. Csak egyet említek, pedig a mi gazdasági s pénzügyi és állami történelünk minden lapja ékesen bizonyít és sokat mond csak egyet említek. Magyarország, ha akkor az ő közlekedési rendszerét egyen nagy, hatalmas lökessel oda nem fejlesztte, ahová fejlesztette ütdatatosan, becsónatott kérek, nem tudott volna megállani egy percre sem a gazdasági élet nagy mozgalmában és a magánháztartás és az állami háztartás nagy terhei alatt. Hát, hogy ily rohamos akotás, ilyen rohamos kiemelés nem megy olyan könnyen, mint azoknál a nemzeteknél, amelyek hosszú évtizedeken és századokon át fejlődtek, ezek egészen természetes. Mik voltunk mi 1867-ben, tessék visszagondolni! En az akkori állapotok bölesőjénél ott állottam és ha ma valaki oda visszagondol, el sem képzei, hogy mi minden kellett ahhoz, hogy ez az ország egyszer lábra tudjon állni. A bölesőből a pályából kellett mindjárt járni tudnia és fogyerzetet felvennie, amely nem volt akkor az ő erejéhez mérve. O nagyméltósága tudja, ő egyike azoknak, akik legjobban tudják, mert abban a korban egymás mellett ültünk és gazdasági és pénzügyi kérdésekről szokott beszélni. Nagy hibák követték el, igen nagyok. elhamarkodások, az erők túlbecsülése és egy bizonyos felületesség. Ezeknek a hibáknak meg voltak a maguk következzései. De ha ezek a hibák elkövetettek, az nemcsak emberi dolog, de az a dolog természetében volt, mert hisz nem volt idő, rendszeresen csinálni jóbatt, mert a kergető nagy erők különben lelőttek volna az országot arról az ösvényről, amelyen állott és amelyen jártia kellett.

(A kiegyenlítés.)

És az az ember, aki akkor Magyarország pénzügyeit vitte a maga nagy genialitásával, mert az kellett hozzá és a maga nagy munkabírásával, bármilyen nézetben volt gróf Zichy Nándor ő nagyméltósága és voltam én vele az ő működéssének bizonyos részletről, örök érdemeket szerzett magának Magyarország állami életének megalkotásával, mikor a semmiből, habár hibákkal, meg tudta csinálni azt, ami aztán lett, hibákkal, nagy, káros következzésekkel itartott, de amiket meg lehetett és meg lehet reparálni, holott azt, ha meg nem tudta volna csinálni, nem lehetett volna soha sem csinálni, mert akkor azok örültek volna neki, akik kételkedtek 1867-ben abban, hogy ez az ország meg tud állni a maga lábán és akik azt mondták, hogy csak papírosan van az a kiegyenlítés, ami történt akkor és a magyar állam szuverenitásnak és a magyar önállóságnak és a magyar törvényhozás és belkormányzati teljes függetlenségnek helyreállítása akik azt mondták, hogy nem tudja magát fenntartani a magyar állam, hogy bele fog bukni.

No hát nem bukkott bele. De hogy ez nagy erőfeszítéssel járt és ilyen árnyékdalalakkal, azt nem lehet tagadni; és azoknak az adósságoknak a legnagyobb része ennek a nagy dolognak és nagy momentumnak a konzekvenciából folyik, mert minélünk kellett minden téren, — minden téren és sokszor kétszeres költséggel

és a megtanulás költségeinek többletével fenntartani mindent, kezdve a belügyi kormánytól le a honvédelmi kormányig, az államélet minden terén, gazdasági, kulturális téren, az ország közigazgatási nagy szempontjainak és — nagy értelemben veszem — ágazatainak minden ízében. Hogy ez aztán azzal a nagy megterhelhetéssel járt, az bizonyos. De ő nagyméltósága igazat fog nekem adni, hogy az, amit ő hirdet — és bölesen hirdet, — hogy óvakodjunk ezen a téren tulozni, az megtörtént és megtörténik. Méltóztassék visszalapozni! Az utolsó évtizedben, vagy talán még messzebbre visszamenő időben is a folytonos és nagy adósságinálás politikájával ez az ország szakított. Akkor, eleinte kellett és sok ideig kellett adósságot csinálni. Hiszen én tudom, hogy milyen feladatt volt az, azokat a függő adósságokat konvertálni amelyeket a magyar alkotmányos élet első éveiben kontrabáni kellett. Azóta azonban méltóztassék visszatekinteni, még olyan műveleteket is, mint a valuta-rendezés, amelynek kezdeményezése örök érdeme marad ezen nagyméltósága Ház egyik tagjának. aki ott ül, még azt is meg tudtuk saját erőnkől és készleteinkből és megtakarított filléreinkből csinálni adósságinálás nélkül. Ez nagy haladás a multhoz képest és megnyugtató állapot, amely, gondolom, ő nagyméltóságának, aki olyan éles szemmel és nagy tudással kíséri ezeket a dolgokat, a maga részéről csak elismerését kell hogy kivívja.

Becsónatot kérek, hogy talán elragadtattam magamat, hogy messzebbre mentem és elkalandoztam úgy térdnumokra, amelyek talán nem tartoznak szorosán a mai vitának a keretébe, de azok, amiket halloztam, keltették bennem ezeket az eszméket és keltették bennem a meggyőződésnek, az érzésnek azokat a nyilvánulásait, amiket azokról a nagy dolgokról, nagy kérdésekről, a liberalizmus kérdéseiről és most ebben a kis retrospektív esszéimben előadni szokó geségnek tartottam. Ezekért becsónatot kérek, ajánlom a válaszlelhrati javaslatot elfogadásra. (Élénk éljenzés ballelő.)

Gróf Desseoffy Aurél: Személyes kérdésben vagyok bátor szót kérni. (Halljuk!) Az igen tisztelt miniszterelnök ur visszautasította azon állításomat, illetőleg kifejezésemet, hogy a mostani érárt a tisztesség érájának tekintem. Meg is mondtam az előbb, hogy miért, milyen okoknál fogva. En az ő részéről igen lovagiasnak, igen szépek tartom ezen felszólalását, de engedje meg, én a magam részéről pedig fenntartom az állításomat, mert abból indultam ki, hogy oly kormányval szemben, mint aminő az előbbi volt, amely nem respektálta a levélkútt (Mozgás és ellenmondás ballelő.) és mely magánéleti dolgokba is belemert, nekem megvolt a véleményem, és azt fenntartom. (Mozgás ballelő.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Az nem ér semmit, ez a véleményje!

Széll Kálmán miniszterelnök: En igazán úgy gondoltam, hogy az a magyarázat, melyet ő méltósága szavainak adott csak alkalmat szolgáltat nekik arra, hogy a rektifikációt megtegye. O méltósága azonban fenntartotta állítását úgy, amint az mondiva volt. Hát becsónatot kérek, ezt nem lehet jelentartani semmiféle körülmények között. (Helyeslés.) Csak nemrég, talán tegnapelőtt hosszasan kijejtetem a parlament másik házában, miben áll az én rendszerem, hogy csináltam meg, micsoda alapokra helyezkedtem, de abból kikapcsoltam, kiküszöböltem mióta csak itt vagyok, három esztendő óta azt, hogy ez tisztességesebb akar lenni, mint bármelyik más. Ezért is kérem t. barátomat legyen szives az én felfogásomhoz járulni és a magáét eljteni.

A főrendiház elfogadja a felirati javaslatot.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek Budapestben időző valamennyi tagja résztvett.

Egy elszólás. Ritkán esik incidens a főrendiház komoly, hideg termében. Ma megesezt. Gróf Desseoffy Aurél azonközben, hogy a Széll-érárt dicsérte, elismerését azzal találta megokolni, hogy ez az érá tisztesség. A miniszterelnök, azzal a lovagiasággal, amely egyéniségének domináló vonása, sietett elvenni az élet ennek a kemény elszólásnak. Kijelentette, hogy a tisztesség jelzőt olyan értelemben, hogy csak az ő érájának szól, az előbbieneket pedig megbélyegzi, nem fogadja el. Az ő érája igenis tisztesség, de az volt a többi is, csak a módszerekre nézve lehet különbség a felfogások között. És bár gróf Desseoffy kijelentette aztán is, hogy amit mondtott, azt fenntartja, kétségtelen, hogy Széll Kálmán korrekt és gyöngéd értelmezése elvette az élet a jelenetnek, amely csak arra volt jó, hogy újabb bizonyosságot tegyen a miniszterelnök szigorú lojalitásától és finom tapintatáról. Széll Kálmán elutasítja és bátran el is utasíthatja magától az olyan dicsőséget, amely másoknak erkölcsi kárával jár. Az ő érdeme elég nagy arra, hogy ne kelljen kedvéért az előjeit kisebbiteni. És midőn ma sietett tiltakozni az ilyen kisebbités ellen, ezzel nemcsak előjeit kötelezte le, hanem nyilván a főrendiházat is, amelynek csendes vérkeringését kényel-

metlenül zavarnák a fölösleges afférek. Nem is lett a gróf Dessewffy posztum bírálataból affér, hanem devalválódott azzá, aminek Széll Kálmán nevezte: egyszerű elszólás. Hiszünk, hogy a végén annak tekintete maga gróf Dessewffy is, aki a miniszterelnök ismételt értelmezésére hallgatott. Tehát nyilván belegegyezett.

A tisztviselők szavazatai. Az *Egyetértés* mai számában Széll Kálmán miniszterelnök hétfői beszédének egy mondatát olyan kommentárral kíséri, amelyet szó nélkül hagyni nem lehet. Negyvennyolc órával a beszéd elhangzása után kel szárnyra a rosszakaró értelmezés. És valóban huszonegy óra alatt egy szövege és szelleme szerint is világos mondatnak ilyen erőszakos magyarázata el sem készülhet. Vádoltatván a kormány azzal, hogy a mostani választások során sem tanúsítottak az államtisztviselők mindenütt pártatlanságot és elfogulatlanságot az ellenzék jelöltjeivel szemközt, a miniszterelnök arra a köztudomású tényre utal, hogy több helyütt és országos figyelemmel kísért egyes kerületekben is éppen a hivatalnokok szavazata döntötte el a csatát az ellenzék javára. Ebből a nyilatkozatból, amelynek elegendő alapot adnak, nem is a szabadelvűpárt vezéréhez és a kormány elnökéhez természet szerint beérkezett spontán jelentések és a jelöltek, bukkantak és gyűztesek beszámolásai, de már maguk a lapok híradásai is, az *Egyetértés* azt a következtetést vonja le, hogy ime, a miniszterelnök számon tartja a hivatalnokok szavazatait és kinek-kinek a viselkedése szerint jár ki majd a jutalmazás, vagy a büntetés. Ezt a merőben rosszindulatú inszinuációt visszautasítják Széll Kálmánnak nemcsak a szavai, de az eleven eszelekedései is. Az egész ország tisztviselőikara azzal a megnyugvással gyakorolta alkotmányos jogát, hogy meggyőződése szabad követéscéért semmiféle bántódás nem érheti. A lelkiismeretek felszabadításával a Széll-kabinet éppen ez ország legnevezetesebb erkölcsi javainak egyikét állította uradalmába vissza. A hivatalnokai kart se testületileg, se személyenként nem utasította és nem figyelte meg senki. De ha a választások után a miniszterelnök provokációra való bizonyítás gyanánt köztudomású tényeket konstatál, ebben megróni valót csak az találhat, akit megzavar és elszomorít a kötelézködére való alkalom és a támadófelület szakadatlan szűkülése.

A félhivatalos *Budapesti Tudósító* írja:

Az *Egyetértés* mai számában a miniszterelnök tegnapi beszédének ama passzusából, amelyben azt mondta, hogy több kerületben éppen a hivatalnokok döntöttek az ellenzék mellett, nagy nyíltan azt akarja bizonyítani, hogy a régi rendszer még most is érvényben van és hogy a miniszterelnök is számon tartja azokat, akik az ellenzék mellett szavaztak. Azt gondoljuk, hogy elfogulatlan ember ilyen következtetésre nem juthat. A miniszterelnök egész beszédének az a világos értelme hogy utaljon arra, hogy a hivatalnokok szavazására semmi befolyást nem gyakorolt és döröszög volna feltétele ni, hogy azokat a hivatalnokokat számon tartaná, akik az ellenzék mellett szavaztak. Amit a beszéd idézett részében mondott annak megint nincs más értelme, mint konstatálni egy tényt, amelyet az ellenzék tagadása nem vehet. E tény kiderült ama kijelentésekből, amelyeket a miniszterelnök több városi kerületből (Nagyvárad, Győr, Baja, Marosvásárhely) kapott ahol egészen váratlanul a szabadelvű jelölt néhány szavazattal kisebbségben maradt, amely jelentésekből kiderült, hogy a döntést éppen a hivatalnokok szavazatai idézték elő. Mieláttanság volna Széll Kálmán miniszterelnökről tetenni, hogy ő e jelentések alapján az egyes szavazók kitért iránt is érdeklődne és hogy azoknak szavazásuk a jövőben hátrányára lehetne. A Széll Kálmán miniszterelnök által inaugurált rendszerrel szemben ilyen ítélevés épp oly méltatlan, mint alaptalan.

A holnapi ülés. A képviselőház holnap, csütörtökön 10 órakor ülést tart, melyben folytatja a törvényvitát. A szabadelvűpárt részéről gróf Zichy Jenő jelentkezett felszólalásra.

A katolikus autonómia. Illetékes meghatalmazás alapján jelentik, hogy a katolikus autonómiai kongresszust, tekintettel a lelkeskedő papságnak külsőben álló egyházi elfoglaltságára, csak január hónapban fogja egybeihívni az elnökség.

Közjogi sikamlósság. E két szó körül vita volt a képviselőház keddi ülésén Vészi József, a *Budapesti Napló* főszerkesztője és Barta Ödön képviselő közt. A vita a két felszólaló kölcsönös válaszaival véget ért, de a mód, ahogy a vita ezeken a hasábközt világot látott, arra kényszerít bennünket, hogy visszatérjünk reá és reparáljuk azt a nyomdai értelmetlenséget, amely november 20-iki számunk 5-ik oldalán tördelési sikamlósság következtében esett. Vészi József beszéde után következett Barta Ödön válasza és erre Vészi József replikája. Már most tördelési hibakövetkeztében Vészi József második beszéde kettészakadt, a beszéd első része és befejező passzusai közé keveredvén Barta Ödönnek Vészi József első felszólalására adott válasza. Vészi József e hibásan közölt beszéde helyesen így hangzik:

T. képviselőház! Méltóztassék nekem megengedni, hogy a t. képviselő urnak egyetlen egy szemrehányása ellen védekezem. (Halljuk! Halljuk!) annyival is inkább, mert ezen szemrehányásnak az éle már nemcsak ellenem fordul, hanem mindazok ellen, akik ezen az oldalon ülnek. O a közjogi kifejezések sikamlósságának a vádját maga magáról elhárítván, ezt a vádat valamennyiünkre zúdítja, holott, gondolom, ha igazságos maradt volna, ennek a vádnak az egész borzasztó súlyát egyedül rám dobja. Méltóztassék elhinni, t. barátom, elég széles az én hátam, semmi szükségem arra, hogy e súlyt 280 t. képviselőtársammal megoszassam. Azonban, t. képviselőház, hogy kimutassam, hogy ezen az oldalon a közjogi lelkiismeretesség divik s hogy minálunk az 1867. XII. törvényekben stípiált közjogi elvektől még a kifejezések szabotossága tekintetében sem térünk soha eltérés. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) hanem hogy ezen a téren eliskamlások igenis önkönki szoktak előfordulni, (Helyes! jobbfelől.) öndök hivatkozom — nem hogy a t. képviselő urat támadjam, hanem hogy magamat és ezzel állásponatunkat megvédjem — a t. képviselő urnak 1899. június 2-iki beszédére, arra a híres inkriminált beszédre...

Barta Ödön: Nem híres!
Vészi József: ... amelyben a képviselő ur ezt az ugynevezett provizóriumot azon a címen támadja meg, hogy az nem „végleges” rendezés: (Olvasza.) „Ha véglegesnek tekintem ezt a szabályozást amely abban foglaltatik, akkor sérelmes az 1867. XII. t. c. rendelkezéseivel szemben.” (Zaj balfelől.) Ha én függetlenségi párti képviselő volnék, még a vámszövegre sem mondanám, hogy végleges. (Zaj a baloldalon.) Mi ezen az oldalon a vámszövegeket sem tekintjük végleges megoldásnak, hanem olyanakk, amely 10 év múlva önmagában hatályát veszti. Tudom hogy a t. képviselő ur is olyanak tartja, de éppen azért mikor vámszövegről beszélünk, óvakodjunk a végleges szó alkalmazásától, nehogy valaha Ausztria a fejünkre olvashassa. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) S most befejezem beszédemet azzal, hogy ha nem volt renonce a tegnapi beszéd akkor a mai beszéd gikszer. (Derűtség és tetszés jobbfelől.)

KÜLFÖLD.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, november 20.

Levelek, nyilatkozatok és beszédek adják a délafrikai szabadságharc mai krónikáját. Ezek közt a legmelankholikusabb Lord Salisbury miniszterelnöknek a levele, amelyet a *Frimrose*-liga elnökségéhez intézett. Ebben a levélben Salisbury a többi közt a következőket mondja:

— Nagyon is szükségünk van a bátorításra, mert Anglia az egyetlen ország, ahol *kváló férfiak* nagy háború alatt úgy irnak és beszélnek, *mintha az ellenség táborához tartoznának.*

Bizonyára mindenki igazat ad Salisburyynak, mert csakugyan: Anglia legjobb fia a legellen-ségesebb módon nyilatkoztak és nyilatkoznak a háborúról és előidézőiről. De ezért sem az angol szolátságadságot, sem azokat a derék angol hazafiakat nem érheti vád: *egy ilyen háború minden kulturnemzet legjobb fiaiban ugyanilyen ellenséges érzéseket keltene.*

Jelentés beszédet tartott tegnap Plymouthban *Campbell-Bannerman* liberális vezér. Azt hangoztatta, hogy *Jameson* betörése *soha sem lett volna lehetséges, ha a liberális párt lett volna a kormányon.* Nem hiszi, hogy összeesküvés létezett volna az angoloknak Dél-Atrikából való kiűzésére. Sőt ellenkezőleg, meg van róla győződve, hogy ezt az állítást *utólag koholták* azért, hogy Anglia közlekiismeretét eihallgattassák. A szónok tagadja, hogy valaha olyan szót mondott volna, amit bármilyen furfanggal a boerok fölháborítására lehetett volna magyarázni. Csak arra az *ostoba módszerre* utal, amelylyel a kormány a boer kérdést kezeli. Az ő nézete szerint addig, amíg *Chamberlain* a gyarmatügyi minisztériumban és *Milner* Pretóriában van, *nincs remény annak a veszedelemnek az elhárítására, amely előtt Anglia most áll.* *Campbell-Bannerman* végül annak a nézetének adott kifejezést, hogy Angliának kötelessége lett volna a harc legbuzgóbb folytatása mellett is *elfogadható és határozott békefeltételekkel* előállnia.

A *Times* mai száma *Chamberlain* gyarmatügyi

miniszter edinburghi beszédéről szóló cikkben kimutatja, hogy *Chamberlainnek nem volt sértő szándéka a németekkel szemben és azután azt mondja: — Bizunk benne, hogy olyan tapasztalt államférfiak, mint Bülow* birodalmi kancellár, tisztában vannak a mostani angolellenes haszjának a két állam viszonyára való káros hatásával. A közhangulat itt nagy befolyást gyakorol a külső politikára. A német gyűlölködésnek napról-napra való nyilvánulása *lassan bevezetik magukat a brit nemzet szívébe.* Szerencsétlen nap volna mind a két nemzetre, ha itt fellépkednének az a hit, hogy a sok közös érdek és tradíció ellenére a német nemzet szenvedélyes gyűlölete hatalmasabb faktor a két ország viszonyának alakulásában, mint Németország intézőinek bölcs és barátságos magatartása.

London, november 20.

Lord *Kitchener* jelentést küldött a hadügyi hivatalnak, hogy az angol csapatok igen sok esetben *önkéntesen megadják magukat a boeroknak.* Ez az értesítés Londonban általános lehangoltságot idézett elő.

A boerok az angol katonákat *Hands upnek* (Kezet föl!) csufolják, mert ezek, mihelyt komoly ütközetre kerül a dolog, a megadás jeleképpen azonnal fölemelik kezüket.

London, november 20.

Néhány héttel ezelőtt, mint ismeretes, az angolok Graspant mellett a boer asszonyok sorsára műgöl lővöldöztek a boerokra, hogy azoknak golyói ne éket, hanem a fedeztetül odaállított asszonyokat találják. Ezt az esetet *Steyn* elnök egyik levelében tudomására is adta *Kitchenernek.* E levelének tartalmát akkortájt az angol lapok reprodukálták, de az angolokat kompromittáló részeket kihagyták belőle. A kihagyott passzus ugyanis így szól:

— Az ön katonái nem állották, hogy védtelen asszonyainkra lővöldözzenek, jóllehet igen jól tudták, hogy nőekkel van dolguk, akik menekülni igyekeztek előlük. Az ön katonái azért lőttek rájuk, hogy megállásra kényszerítsék a menekülőket s közben több asszonyt agyonlőttek vagy súlyosan megsebesítettek. Ez történt Graspannál, ahol az ön katonái asszonyainkat használták a harcra terén fedeztetül, de akiket mi aztán kiszabadítottunk. Mikor az ön katonái segítséget kaptak, újból rátüzeltek az asszonyok csoportjára. Különben még több hasonló dolgot mondhatnék el, de szükségesnek tartom, mert ha excellenciád bármelyik szavahibető katonáját megkérdi a dolog felől, mindegyik meg fogja erősíteni állításomat.

London, november 20.

A londoni vámhátóságok *visszatartottak egy gőzöst,* amely szerdán *állítólag kirándulók*kal el akart indulni. Bizonyos körülmények tölkelték a hatóság gyanyáját, így különösen az, hogy a *hajó fényszórákat vitt magával.* Hír szerint a vámhivatalnokok a hajón négy *labóri ágyut, sok faszemet és salétromot* találtak. A hajó eleségkészlete konzerv-husból kétszerszűttből és más olyan élelmiszerekből állott, amiket kirándulók nem szoktak magukkal vinni. A hajó berendezése is olyan volt, hogy *öt-hatszáz embert vihetett magával.* Hír szerint a hivatalnokok konstatálták, hogy a hajónak, amely az aberdeeni hajós-vállalatnak tulajdona, első sorban Hamburgba kellett volna mennie. A hajós-kapitányunk állítólag *tepeséttel utasításai* voltak.

Berlin, november 20.

Hír szerint *Bülow* kancellár a birodalomgyűlésen az első kínálózó alkalommal beszédet fog mondani, melyben *erőlesen visszautasítja Chamberlainnek* a német hadviselésről tett sértő állításait.

London, november 20.

A rendőrbírósg előtt ma volt a *targyalás* dr. *Krause,* a johannesburgi volt polgármester ellen. Az államügyész indítványára a bíróság úgy döntött, hogy nem szolgáltatja ki Krausét a pretóriai törvényszéknek, hanem londoni esküdtzék elől állítja gyilkolásra való felbujtás miatt. Válszínű, hogy az *esküdték teljesen fel fogják menteni Johannesburg* volt polgármesterét, holott ha kiszolgáltatták, akkor statáriális uton agyonlőtték volna Pretóriában.

London, november 20.

A mai értéktözsden zajos tüntetés volt a radikális *Patterson Nickals* ellen, aki tegnap este Maidstonban egy boerbarát gyűlésen elnökölt és beszédet mondott a háború ellen. A tőzsde tagjai a „*Soldiers of the queen*” című dalt énekeltek.

London, november 20.

Egy *Marriner* nevű ember Penriethből levelet írt *Chamberlain* miniszternek, amelyben felszólítja, hogy osszassa el azt a kedvetlenséget, amelyet legutóbbi beszéde a német nemzet bizonyos körében előidézett, *Chamberlain* erre a levélre tikkával azt válaszoltatta, hogy a németországi mesterséges agri-áció olyannyira beszéde fölmagyarázásán alapszik,

hogy eszeágában sincs tudomást venni róla. Hanem azért mégis konstatálni akarja, hogy egyetlen józan gondolkodású német ember sem érezheti magát sértve ama szavai által, amelyekkel az angol hatóságoknak Transvaalban való magatartását minden civilizált nemzetnek hasonló körülmények között követelt magatartására való hivatkozással igazolja.

Hága, november 20.

A Reuter-ügynökség arról értesül, hogy a választott bíróság igazgatótanácsa ma délután tartott ülésén kijelentette, hogy nem tartja illetékesnek magát arra, hogy helyt adjon a boeroknak a dél-afrikai kérdésben való intervenció tárgyában beadott indítványának.

Brüsszel, november 20.

A nemzetközi választott bíróság jövő szerdán fogja döntését nyilvánosságra hozni. Az itteni boer körökben az a hír van elterjedve, hogy Krüger abban az esetben, ha a választott bíróság elutasítja kérését, egyenesen a brit kormányhoz fog fordulni javaslatával.

Zürich, november 20.

A berni kanton nagytanácsa ma a következő határozatot hozta:

A nagytanács a szövetségi alkotmány 93. szakasza alapján felhívja a kormánytanácsot, hogy terjessze a szövetségi tanács elé a következő javaslatot: A szövetségi kormány utasítandó, hogy kezdeményezzen egyértelmű és közös lépéseket a külföldi kormányoknál arra nézve, hogy a brit kormány vessen véget a dél-afrikai határon most dúló embertelen hadviselésnek és a boer asszonyok s gyermekek nyomorának a koncentrált táborokban.

Az ausztriai helyzet.

Bécs, november 20.

A parlamenti helyzet tegnap óta jelentékenyen javult, amit a cseh táborból érkező hírek is megerősítenek. A ifjuscsh-klubnak, a feudális nagybirtokosoknak ma megmutatták azt a nyilatkozatot, amelylyel a német pártok manifesztumára feladni akarnak. A csehek kijelentik, hogy hajlandók a németekkel tárgyalni, de hozzátesszik, hogy ragaszkodnak két kardinális követelésükhöz, a belső cseh hivatalos nyelv elrendelésének és a morvaországi cseh egyetem földiltánásának követeléséhez. Kijelentik továbbá, hogy nem fogják a parlamenti munkát megzavarni, ha a németek tényleg beváltják a nyilatkozatukban tett ígéreteket. Az ifjuscsh-klub ma délelőtt jóváhagyta ezt a nyilatkozatot.

E közben a bizottságok zavartalanul folytatják munkájukat s ma délelőtt a költségvetési, az igazságügyi és az iparügyi bizottság tartott ülést. Mindezekből az látszik, hogy a parlamentbe néhány hétre nyugalom fog bevonulni.

Bécs, november 20.

Az ifju-cseh klub parlamenti bizottságának tegnapi ülésén az a felfogás érvényesült, hogy a cseheknek garanciákat kell szerezniök az iránt, hogy a németek a költségvetés letárgyalása után készek tárgyalásba bocsátkozni a csehek nemzetiégi kívánásait illetőleg.

Bécs, november 20.

A király ma délelőtt Koerber miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta.

Bécs, november 20.

Koerber miniszterelnök pénteken parlamenti konferenciára lesz, amelyben a pártok elnökei kivétel nélkül részt fognak venni.

Bécs, november 20.

A cseh klub, a konzervatív nagybirtokosok és a cseh agráriusok elnökségeinek ma délután tartott közös ülésén közölték az ifju-cseh klub nyilatkozatát, melyben a baloldali pártok elnökeinek nyilatkozatára válaszul és egyhangu határozattal konstatálták, hogy a jelenlévők közt teljes egyetértés uralkodik az elvi felfogásban a baloldali nyilatkozat által teremtett helyzet és ezen helyzettel szemben követendő közös eljárás tekintetében. A közös célok elérésére megállapított taktikai eljárást titokban tartják.

A nyilatkozat azt mondja, hogy a cseh nép képviselői nem zárkoznak el a helyzet komolysága elől és abban a meggyőződésben, hogy nincs kilátás a kiegyezés parlamenti elintézésére, ha a kormány nem támaszkodhatik a népképviselő egyértelmű akaratára és ha épp ellenkezőleg a nemzetiégi követeléseket a kiegyezés kérdésével összekapcsolják; sürgeti ama nyomozató jogtalanság megszüntetését, melyet velük szemben a fennálló törvény rendelkezése ellenére elkövettek. A belső cseh hivatalos nyelv kérdését a gyakorlat annyira tisztázta, hogy az időszerűséggel járó tárgyalások szükségtelenek. E kérdésnek, mely a viszonyok orvoslására nézve alapvető, gyors megoldása elintézését jelentené a költségvetésnek és a többi sürgős javaslatoknak is.

Grác, november 20.

A harmadik választó-tesztület közsegátanososi választásai nem végződtek végleges eredménnyel. Öt mandátumot kellett betölteni. A szocialista jelöltek mindegyike körülbelül 1200, a német hivatalos jelöltek mindegyike körülbelül 1000 és a keresztény néppárt jelölteinek mindegyike körülbelül 400 szavazatot kapott. A pótválasztás november 29-én lesz.

Lemberg, november 20.

Az itteni egyetem ruthén halgatói tegnap délután tartott lármas gyűlésükön határozatot fogadtak el, mely Lembergben egy önálló ruthén egyetem felállítását követeli. A diákok ebben az ügyben a Reichsrath elnökéhez is táviratot intéztek. Este az egyetem újabb gyűlés volt, melyen a délutáni gyűlés határozati javaslatát jóváhagyták. Az egyetemi tanács határozatára az egyetem négy fakultásán szünetelnek az előadások.

Száráfóv kiszolgáltatása. Száráfóv, a bolgár-macedon liga volt elnöke, annyira feltette a bőrt a Balkánon, hogy mostanság Párisban üdül és hír szerint onnan ki akar rándulni Európa több országába, hogy a bolgár-macedon ügy érdekében igazságon. Hír szerint szándékában van Bécsset is szerencsétlenül látogatásával. Ebben az esetben azonban pórul járna, mert Bécsben Románia megkeresésére rögtön elfognak és kiszolgáltatnák a román hatóságoknak. Erre nézve az osztrák kormány máris kötelező ígéretet tett a román kormánynak. Száráfóvot tudvalevőleg a bukaresti törvényszék a Fitoski és Mihajleanu-féle gyilkosságban, valamint a Károly király elleni összeesküvésben való bűnrészesség miatt in contumaciam életfogytiglani fegyházra ítélte.

Kréta sorsa. Konstantinápolyból jelentik: A négy krétai szignatárius hatalmasság diplomáciai képviselői ma összejöttek, hogy megvizsgálják György herceg krétai főbiztos kívánságának azt a részét, amely a konstantinápolyi diplomáciai képviselők véleményadásától van függővé téve.

HIREK.

A jó asszony gondolata.

— Blaha Lujza terve. —

Egy kedves, jó asszonynyal járt ma egyikünk az ingyentejes-bolt körül. Lestük, hogy a kis ember-csemeték miként tipegnek végig a nagy utcán, hogy szorongatják a bőgrét a hónuk alatt s mint majszolják a kenyéret, melyet a tejhez kapnak.

Sok kicsi szájt volt, csupa csámesegő, mohó szájt, amelybe valami láthatatlan csodaforrásból hófehéren, éhségesillapítóan, kívánatosan esorgott egyre a tej, tápláló szűzfehér párja a mindennapi kenyérnek.

A kedves, jó asszony lehajolt most az egyik gyermekhez, akinek a szája széléről kis köténykéjére esorgott le a tej.

— Kis malackám — mondta — vigyázz! Ni, hogy beronditod a kötöcskédet. Gyere no, gyere kis malackám. Majd én megitatlak.

Az uriaszony leguggolt a gyermek mellé s úgy itatta.

— Igyál, kincsem, igyál. Látod. A tejeske milyen szép fehér, milyen édes, mint egy kisasszonyka. Ugy-e? A kenyérből is akarsz? Látod a kenyér az olyan, mint ennek a kis fiúnak az arca. Barna-piros...

A kis leányka megitta a tejet s a könyökvél törülgette a száját. A nagy, kedves szemével pedig mosolygva nézett a jóasszonyra.

— Néné! — mondta — ugy-e a tejeske az a kenyér bácsinak a felesége?

Nevettünk.

— Hallgass, malackám. Már hogy volna a tejeske a felesége a kenyérnek.

— Mert azt mondta, hogy olyan, mint egy kisasszonyka.

A jó asszony elgondolkozott s aztán bólogatva mondta:

— Persze, persze... a felesége.

Odakünn az utcán még egyre jöttek a gyermekek. Sokan, nagyon sokan voltak s amint a szitáló ősi esőben lassan elhaladtak köztük, a jó asszony újra megszólalt:

— Csodálatos. A tej csakugyan a kenyér felesége. Ez a gyermekes megjegyzés megragadott engem s azt hiszem, az a kis leányka megérezte, hogy ennek a két tápláléknak ugy ki kell egészítenie egymást, mint a hitvestársaknak. A szeretet, mely azt az ötletet produkálta, hogy az ingyentejes mellé ingyentej is kellene, igazi szeretet volt. Eppen olyan naiv, jó és tiszta szívből fakadhatott, mint azé a gyermeké. Ugyanolyan eszmék kapcsolása hozhatta létre valami férfigyűvelőben, mint ebben a gyermekkoponyában. Talán az a férfi is ugy keresgélte a kenyér párját, mint ahogy ez a gyermek észrevette, hogy a kenyérnek a tejeske a felesége. A gyerekek olykor megmagyarázzák a nagy emberek gondolatmenetét s rámutatnak arra, amire mi nagyok már nem is igen gondolunk, hacsak kiváltságosan nagy és meleg szívünk nincs.

A permetező ősi esőben ezalatt egyre újabb és újabb gyermekcsoportok siettek a bolt felé. Nagyon sokan voltak; csupa szájt, csupa éhség, csupa mohóság látszott az utca két során. A nagy és mozgalmas utra érve, melynek közvetlen a koszik zörögtek s a nagy város munkája zugott, ahol siető, ingerült, ideges emberek surrantak el, számító és ravasz arcok váltakoztak egymással, hirtelen valami nagy és szent vidámság költözött a jó asszony arcára.

— Arra gondoltam, — mondta mosolygva — hogy talán annak a sok gyermeknek nem jutna elég tejeske még akkor sem, ha a Duna vize mind tejjé válna s ha e helyett az ősi eső helyett most csupa tej esurogna az égből. Az istenért, találjanak ki már valamit, hogy csupa tej folydogáljon a Dunában...

Kedves szerkesztő ur! Gondolkodom egész nap, hogy mit tehetnék azokért a rongyos kis gyermekekért, akiket itt látok sokszor az ablakomból s akiknek bizonyosan sok ezer pajtáskája más-más ablak alatt ácsorog és éheznek. Olvasom az újságokban, hogy az ilyenfajta szegénykének tejet meg kenyéret osztogatnak a városban. Ha a Duna vize mind tejjé válna s ha az eső helyett nem víz, de édes, fehér, habos tej esöpögne az égből, talán akkor sem volna elég olyan tengersok kis szájtának.

Pedig — gondolom magamban, ilyen sok tejet nem adnak a magyar teheneknek, ámbár jó, jámbor állatok s szeretik a gyermekeket. Kigondoltam valamit, amit meg kellene próbálni, s azért írom meg önnek, kedves szerkesztő ur, mert tudom, hogy a rossz gondolatnak is van értéke, ha jó szándék teremtette. Hát még, ha jó a gondolat.

Az a gondolatom támadt, hogy én ebből a fővárosból egy nagy bazárt csinálók. Ha eddig nem resteltek beállni az én jószívű barátnőim a jótékony bazárok sátraiba, ne resteljenek a kis gyermekekért beállni a főváros boltjaiba se. A bolt készen van, nincs rá költség, mint a táncvirgallommal egybekötött bazárra. Olesó mulatság volna s a kis gyermekek látnák legtöbb hasznát.

Megmagyarázom egy példával. A Váci-utcaiban például délelőtt tíz órakor én beállok valamelyik parfümkereskedő boltjába s árulok szagosított. Jól és pontosan fogom kiszolgáltatni a vevőimet, — ezt ígérem. Ha valaki többet ad a szagosítottért, mint amennyit kérek, a fölösleget tejet és kenyéret veszek, a többit visszaadom a főnök urnak.

A másik boltban más valaki áruljon virágot, a harmadikban megint más valaki selyemszövetet. Így aztán majd csak kerülfordul egy kis járadék. A kereskedő urnaknak sem lesz káruk belőle, a vásárlóknak sem s ami földolgo, a gyermekeknek lesz mit aprítaniok a tejbé.

Kedves szerkesztő ur! Az ön kezébe teszem le ezt a dolgot. Szervezzék meg, csinálják meg, dolgozzanak érte. En készségesen segítek benne és számítok arra a jó

magyar közönségre, amely mindig segített, valahányszor jó ügyért kellett akeióba lépni.

Előre is köszönöm szíves fáradozásukat s őszinte, barátságos kézszerítással vagyok a jó ügyben hűséges

szövetséges,
báró Splényiné Blaha Lujza.

Istenem, milyen gondolatai vannak egy jóllelt asszonynak! Amin mi férfiak hiába törjük a fejünket, azt egy jó asszony kitalálja egy ősi délutánon, mikor a hideg esőben szegény, rongyos gyermekeket lát.

Mi egész erőnkkel fogunk e terv keresztülviteléhez s szeretettel kérjük azokat, akik valami jó gondolattal meg ki tudják bővíteni ezt a józsv-sugallta ötletet, írják meg nekünk.

Hűséges szövetségesünk jószágos, fehér kezét pedig, melyet barátsággal nyújt felénk, mély hállával és mély tisztelettel csókoljuk meg s minden mozdulatára áldást kívánunk.

Budapest, november 20.

— **BUDAPESTI NAPLO.** November 15-én uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király a kolozsvári múzeumnak.** Kolozsvárról jelentik, hogy a felség engedélyével és rendelkezésére Prágából Kolozsvárra érkezett a király ajándéka: a prágai híres *Szent-György szobor* másolata. A szobrot ugyanis két XIV. századbeli kolozsvári szobrász készítette és az uralkodó a másolatot az erdélyi országos múzeum részére ajándékozta. Az egylet elnöksége hódolatteljes köszönetét kellő módon juttatja el a felséghez, kinek ajándéka Kolozsvárt nagy örömet kellett.

— **Károly Ferdinánd főherceg Berlinben.** Károly Ferdinánd főherceg holnap Berlinbe utazik, hogy megköszönje Vilmos császárnak egy vadász-zászlójának tulajdonosává történt kinevezését.

— **Erzsébet királyné emléke.** Erzsébet királyné névnapja alkalmából tegnap még több helyen tartottak gyászünnepeket. *Verő Adél léánytan-és nevelőintézetben* tegnap délután volt gyászünnepe, melyet az intézet énekkara nyitott meg, előadva Singer Nándor intézeti énektanár *Erzsébet* című dalát. Ezután *Palágyi Lajos*, az ismert költő tartott megható beszédet, az ünnepet az eszményiség ünnepének tüntetve fel. Szavaltakkal s a Himnusz eléneklésével ért véget az ünnepély. — *A V. kerületi polgári leányiskolában* tegnap délelőtt kilenc órákor tartották meg a gyászünnepeket Erzsébet királyné emlékére. Dr. *Gyulay Béla* igazgató szívhez szóló megnyitó-beszéde után *Kempelen Gyuláné* tartott remek emlékbeszédet elhunyt királynénkról. Három növendék költeményeket szavalt. Ezenközben a növendékek énekkara *Erney tanár* vezetésével alkalmi dalokat énekelt.

— **A kispesti polgári leányiskolában** is szépen és kegyeletesen ülték meg megdícsőült királyné emlékéket. A növendékek kora „Megdícsőült nagy királyné” dala után *Majláth Irén* polgári iskolai tanítónő emelkedett beszédet mondott; utána *Wildner Lujza* és *Hildenstáb Juci* hazafias költeményeket szavaltak nagy hatással. *Hannák N.* kisasszony zongorajátéka és a Himnusz dala zárta be a magaslatos ünnepélyt, melyről a nagyszámu és előkelő közönség mélyen megilletődve távozott.

— **Olasz vendég Budapesten.** *Rambaldo* Jacobia, a *Corda Fratres* nemzetközi diákszövetség alelnöke tegnap este Budapestre érkezett. Dr. *Ludvígh* Rezső, a budapesti konzulátus elnöke és *Szemenyey* Kornél, a budapesti konzulátus alelnöke és az olasz kolónia több tagja fogadta a vendéget a keleti pályaudvaron. A konzulátus megbízottjai fölíváltva kalanzolják a fővárosban, hogy kedves emlékeket vigyen magával olasz hazájába. *Rambaldo* Jacobia megígérte, hogy ő is megismerteti az olasz diáketet és egyetemi szervezetet a magyar ifjúsággal. E végből cikket egy irai az *Egyetemi Lapokba*. Csütörtök este hat órákor az *Egyetemi Körben* diszú és lesz, amelyre a vendég is elmege. Ugyanaz nap este nyolc órákor pedig bankett lesz a *Drexler-tele* vendéglőben. Itt említjük meg, hogy az olasz kamara külön törvénybe iktatta a *Corda Fratres* szövetséget s ezzel létezését államilag elismerte.

— **A vendéglősök nemzetközi kongressusa.** A budapesti vendéglősök megbízták *Glück* Frigyes és *Gundel* János szállótulajdonosokat, hogy a jövő évben Budapesten megtartandó vendéglős-kongresszusra kériék ki *Szék* Kálmán miniszterelnök erkölcsi támogatását. *Glück* Frigyeset és *Gundel* Jánost a miniszter-

elnök ez ügyben csütörtökön délelőtt a képviselőházban fogadja.

— **Csernátóy Lajos siremléke.** Csernátóy Lajosnak a sírját még semmiféle jel nem különbözteti meg azoktól a jeletlen síroktól, amelyeket a hátramaradtak közönye hagy pusztán. Azaz, hogy valami jele mégis van rajta a barátságának. Darányi Ignác koszorút helyezett a sírra halottak napján s annak a koszorúnak a leveleit hordja most el mindenfelé a késő őszi szél. Az elhunyt államférfi barátai most azon fáradoznak, hogy sírköve valót gyűjtsenek Csernátóy tiszteletéről. Megindították tehát a gyűjtést és pedig a halott gondolkodásának szellemében egészen különös, minálunk szokatlan formában. Csak öt koronát fogadnak el adományképpen. Illetőleg ez a legnagyobb summa, amit elfogadnak. Kevesebbet azonban éppen olyan szívesen vesznek, mint az öt koronát. Ilyenformán is márösszegyűlt vagy háromszáz korona s bizonyára hamarosan összegyűl az a summa, amiből egy nem hivalkodóan ékes, hanem egyszerű, szép siremléket ki lehet fizetni.

— **Hugonay grófnő ünneplése.** Dr. *Hugonay* Vilma grófnő, a Művelt Nők Otthona elnökjéét abból az alkalomból, hogy az egyesület önfeláldozó fáradozatlan buzgalommal felvirágoztatta, az egyesület választmánya tegnap tartott diszgyűlésén gyönyörű kivitelű díszalumbal lepte meg. A gyűlést özevgy báró *Vay* Alajosné alelnöknő nyitotta meg. Az ünnepelel grófnőért küldöttséget menesztettek és mikor a grófnő megérkezett, remek eszkort nyújtottak át neki s a nagyszámu díszes közönség lelkes éljenzéssel fogadta. Ezután *Kiss Margit* urhölgy szép beszéd kíséretében átnyújtotta a díszalumbot, mire dr. *Hugonay* grófnő meghatóan köszönte meg a nem várt kitüntetéset és kijelentette, hogy a jövőben is minden törekvése az lesz, hogy az egyesület érdekeit minél hathatósabban előmozdítsa.

— **Maeterlinck nőül.** A szimbolista irodalom nagymestere, Maurice Maeterlinck, a jövő hónapban nőül veszi *Georgette Leblanc* énekesnőt. Maeterlinck most harminckilenc éves. Menyasszonya a brüsszeli Theatre de Monnaie tagja volt eddig.

— **Az állami gyermekmenhelyek.** Az állami gyermekmenhelyek építését és a legtöbb helyen ezzel kapcsolatos szülészeti klinikák felállítását a tavasszal megkezdji a kormány. Az első gyermekmenhely *Pécs*en, *Szombathely*en és *Kaposváron* fog felállítani s az előkészületek ez iránt már megtörténtek. *Ruffy* Pál a gyermekmenhelyek országos kormánybiztosa, most járja be azokat a nagyobb városokat, ahol gyermekmenhelyeket fognak felállítani s az illetékes tényszerűekkel beható tárgyalásokat folytat. A törvényhozásilag megállapított gyermekmenhelyek felállítására és teljes berendezésére 3,600,000 korona áll a kormány rendelkezésére, de természetesen az összegnél tekintetbe kell venni azt is, hogy az érdekel városoknak is a lehetőség keretén belül hozzá kell járulni az intézmény létrehozásához. *Ruffy* Pál kormánybiztos jelenleg dr. *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos képviselőben *Kaposváron* időzik, hol a legközelebb már felállítják a gyermekmenhelyet és szülészeti klinikát. Tallián Gyula főispán elnöklésével ez ügyben értekezletet is tartottak, melyen megköszönve a belügyi kormány gondosságát, a város teltet ajánlott fel az említett célra.

— **Hugo Victor ünnepe.** A jövő esztendő februárjának huszonhatodikán telik le a századik évfordulóra Victor Hugo születése napjának. Ezen a napon fogják leleplezni a nagy költő szobrát a Victor Hugotéren. Ezen az ünnepségen kívül azonban egész esomó terv fölmerült arra, hogy hogyan lehetne minél szebben és minél extravagansabb módon megünnepelelni ezt a napot. Így *Saint Georges de Bouhelier* a *Figaróban* azt az eszmét vetette föl, hogy az egész világ írót meg kell hívní az ünnepre, hadd járuljon *Kipling*, *Gorky*, *Gerhart Hauptmann* stb. a nagy francia szobra elé s áldozzanak az emlékének. *Charpentier*, a „Lujza” szerzője meg azt indítványozza, hogy népuünnepet kell rendezni, „des muses de peuple”, a nép muzsáinak ünnepeit kell rendezni. A muzsákat Páris legesinosabb szabandói és masamódéányai közül választanak ki s ezek virágokat hoznának a halhatatlan költő szarkofágjára. Ő majd, t. i. *Charpentier*, komponál hozzá egy himnuszt. Megalakult ezenkívül egy bizottság is, amely a költő szülőházát Páris egyik legnagyyszerűbb látványává akarja tenni. Nem muzeumot akarnak ők, hanem valami sokkal eredetibbet s azt mondják, hogy a Victor Hugo ház végtelenül érdekesebb lesz, mint a weimari Götthe-ház. Ezek azonban mind csak tervek, annyira bizonyos, hogy a költő szobrát aznap leplezik le s február 26-án este a „Theatre Francais”-ban a költő *Burgraves* című drámáját adják elő.

— **Szolnok új főkapitánya.** *Lippich* Gusztáv Szolnokvármegye főispánja *Kesik* Odón fővárosi rendőrfelügyelőt Szolnok város rendőrfőkapitányává nevezte ki.

— **A reklám-püspök.** A fiatal erdélyi püspök örömmel ragad meg minden alkalmat arra, hogy botránnyt okozzon, és ha nincs rá alkalom, akkor csinál maga. Így tett legutóbb a katolikus nagygyűléssel kapcsolatban megtartott eukarisztikus kongresszuson, amelynek ő volt az elnöke. Ennek a kongresszusnak tudvalevőleg csak fölszentelt áldozópapok lehetnek a tagjai, és a tárgya a szentségimádás. Gróf *Majláth* Gusztáv püspök pedig, a tüntetésig ájtatos egyházfejedelem, ezen az igen ájtatos célu kongresszuson azt eszelekedte, hogy beállít egy osztrák cég ügynökének, s a kongresszus elnöki székéből csinált reklámot neki. Ott, abban a teremben, ahol a szentségimádról tartottak komoly előadásokat az egyháznak nála szegényebb szolgái, az elnök püspök ur lelkes hangon ajánlotta a kongresszusi tagok figyelmébe egy paramentum-készítő bécsi cég utazóját, felszólítva őket, hogy egyházi ruháikat kizárólag ennél az utazónál rendeljék meg, s hasonlóra buzdítsák eklézsiájukat, kegyuraikat és paptársaikat. Ez a rögtönzött reklámeladás kinos visszatetszést szült a többszázfőny gyülekezetben, és méltán, mert először is profán dolog volt, másodsor meg hazafiatlan dolog is volt. Az a kongresszus aligha arra való, hogy az elnöki székéből egy vállalkozó érdekében korteskedjenek, még kevésbé arra, hogy egy osztrák cégnek csináljanak propagandát a magyar ípar rovására. A jelenvolt hazafias érzésű papok közül többen kifejezték megbotránkozásukat a kis reklámpüspök tapintatlan megfélekezésén, amely egyáltalán nem volt helyén a magyar papok gyülekezetében és egyáltalán nem volt időszerű most, mikor a hazai ípar pártolása országos érdekel általános jelző, amelynek megvalósításában éppen az olyan dúsgazdag főpapnak kellene jó példát mutatnia, amilyen gróf *Majláth* Gusztáv. Egyházi részről figyelmeztették a felháborított esetre az Országos Iparegyesületet is, amelynek végrehajtó-bizottsága tegnapi ülésében elhatározta, hogy írni fog az erdélyi püspöknek és fel fogja világosítani arról, hogy vannak magyar iparosok is, akik készítenek egyházi ruhákat, még pedig legalább is olyan szépet, olyan jót, mint a püspök ur által pártfogolt bécsi firma.

— **Az országos ügyvédgyűlés előtt.** A budapesti ügyvédi kar tagjai ma este 1/27 órákor folytatódagos értekezletet tartottak az ügyvédi kör helyiségeiben, hogy megvitassák az országos ügyvédgyűlés napirendjére kitűzött s az ügyvédséget érdekelő fontosabb kérdéseket. Az értekezlet elnöke dr. *Szék* Imre országgyűlési képviselő volt, aki megnyitva az értekezletet, tudatta, hogy az elmúlt értekezlet eredményéről s lefolyásáról jelentést tesz az igazságügy-miniszternek is, aki érdeklődéssel hallgatta meg ezt a jelentést. Következett az országos ügyvédgyűlés I. pontjának tárgyalása: *Allásfoglalás a polgári perrendtartásnak az ügyvédi képviseletet érintő intézkedései tárgyában*.

Az első felszólaló dr. *Baracs* Marcell volt, aki az új perrendtartás életbeléptetésével kapcsolatban óhajtanódnak tartja, hogy az országos ügyvédgyűlés az ügyvédi rendtartás reformját megsírsege. Ily irányu határozati javaslatot nyújtott be. Az indítvány felett hosszabb vita indult meg.

Somogyi Miksa elfogadja a javaslatot, de azt kívánja hogy ne az első pontnál terjesztessék elő ez a határozati javaslat, hanem az ügyvédgyűlés napirendjének IV-ik pontjánál. *Balog* Arnold erélyesebben kívánja azt szövegezni. *Visontai* Soma nézete szerint meg kell jelölni azt is, hogy milyen irányu reformját követelik az ügyvédi rendtartásnak. *Pollák* Illés szerint a határozati javaslat az ügyvédgyűlés IV-ik pontjára tartozik és éppen ezért nem szabad elébe vágni. *Stern* Salamon, dr. *Frank* Sala, *Baracs* Marcell és *Fürdői* Mór felszólalása után az elnök reasumálja a vita eredményét s azt ajánlja, küldjenek ki egy bizottságot, melynek feladata volna a határozati javaslat végleges szövegét megállapítani, s eldönteni azt, hogy az ügyvédgyűlés első, vagy negyedik pontjánál nyujtassék-e be. Az értekezlet ily értelemben határozott. Következett az országos ügyvédgyűlés napirendjének második pontja: *Mily módon és mely eszközökkel lehet az igazságszolgáltatás a szegényebborsu nép részére hozzáférhetőbb és olcsóbbá?*

Első felszólaló dr. *Odónyi* Miksa volt. Véleménye szerint a belyég- és illetékbevételek többlet mellőzhetővé teszi a kisebb perek belyégkötelezettségét.

Dr. *Füldes* Árpád, *Kenedi* Géza és *Károly* József felszólalása után az elnök indítványára elhatározta az értekezlet hogy e kérdést az ügyvédgyűlésen fogják megvitatni.

A harmadik pontnál az ügyvédi nyugdíj kérdésénél dr. *Stern* Samu szóla t fel, akit az értekezlet megbízott, hogy ez irányban indítványt tegyen megőveze, hogy az értekezlet az ügyvédi nyugdíjintézetet mulhatatlanul szükségesnek tartja.

— **Pénzhamisítók Bécsben.** Bécsből jelentik, hogy a rendőrség ma egy *Bukoszkly* nevű cipész, ennek a feleségét és két legényét letartóztatta, mert lakásukon pénzhamisításra szolgáló gépeket találtak. A letartóztatottak már régóta üzük a pénzhamisítást és nagyon sok huszfillérest, egykoronást és ezüstforintot gyártottak.

— **Halalozás.** Bécsből táviratozzák, hogy ott ma 60 éves korában meghalt *Rabinger* tanár, udvari tanácsos, a műgyetemen a gépépítészet tanára.

— **Eszmék, tervek.** Hogy pénz nincs, ez valóság, amelyből mint adott pontból indulnak ki mindazok a leleményes polgártársaink, akik a fővárosi tanácsot eszmékkel és tervekkel szokták megörvendeztetni. Az eszmék és tervek mind azzal a céllal készülnek, hogy pénzt juttassanak egy a fővárosnak, mint az eszmék megpénztőjének, csak éppen az a baj, hogy egyik ostobább és tehetetlenebb, mint a másik. A legújabb ajánlatokat egy fővárosi polgár tette s ezen a téren igazán sikerült a kétségbeesésig ostoba dolgokat mivelnie. Ime eszméi:

1. Adóztassa meg a főváros a koszorúk és virágbokréta szalagjait.

2. Az idegen felirású címtáblákat.

3. Az idegen nyelvű aktákat.

Egy másik polgár a földmivelésügyi minisztert tüntette ki jóakarásával s két tervet ajánlott neki: 1. hogy viharágy helyett durranógázzal megtöltött gömböket használjanak s 2. hogy gyújtó helyett kénezett szilánkokat hozzanak forgalomba.

Szóval eszme és terv van elég. Csak pénz nincs...

— **A Műcsarnok koszorú.** A Képzőművészeti Társulat koszorú-ügye ma befejeződött. Nem a Műcsarnok igazgatósága tejezte be, mely mindvégig következetes maradt tévedéséhez. A koszorúk nincsenek már helyükön. A koszorúk levételéről Damkö József, Ferenczy Károly, Grünwald Béla, Neogrady Antal, Ligeti Miklós, Pataky László, Telepy Károly és Ujváry Ignác festőművészek értesítették ma a Szemerezsztársaságot, levelükben elég sikerült stilsztikailag finomsággal adván tudtára, hogy babéráikat magukhoz vették emlékül.

— **Küzdelem a hozományért.** A dánok képviselőházban nagyon hajbakaptak a minapában az urak Lujza és Ingeborg királyi hercegnők hozománya miatt. A törvény értelmében Dánia százhuzezer koronát köteles adni a királyi leányainak hozományképpen, a két királyleány azonban már öt esztendő óta vár a hozományra hiába. Míg konzervatív kormány intézte az ország sorsát, a baloldal mindig leszavazta azt a javaslatot, amelynek értelmében ki kellett volna fizetni a hozományt. Most azonban a baloldali Deuntrer a kormány elnöke, tehát megszavazta a baloldal is a kis pénzeszkét, ami különben is inkább gombostű, mint hozomány. A patáliát a szocialisták csinálták. Vezérük, Borgbjurg, szemére vetette a kormánynak, hogy most már ötdöször jönnek a képviselőház elé ezzel a kéressel, holott láthatják, hogy nem szívesen állanak szóba a kormányelnökökkel ebben a kérdésben. Egy közönséges polgárember családjában nem fordul elő ilyesmi. Ha a család megtagadja a hozományt, még a nő se kéri azt másodszor, harmadszor, sőt ötdöször is. Az is sajnálatos, bár nem esik ilyen súlyos elbírálás alá, hogy a királyi hercegnők butorait részletfizetésre vásárolták és még a mai napig is tartoznak az árúknak. Ez azonban más szegény emberrel is megeshet. — Végre is szavazásra került a sor s a ház nagy többséggel szavazta meg a hozományt.

— **Házasság.** Ifjabb Schmidt József, a Schmidt és Császár cég belfajja, eljegyezte Seenger Margitot, Seenger Béla gyáros és fővárosi bizottsági tag leányát.

Harsányi Oszkár, a Magyar Mezőgazdák Szövetségének igazgatója, hétfőn, e hó 25-ikén délelőtt 12 órakor tartja esküvőjét a deák-téri evangélikus templomban Knutzen Hildával, Knutzen Frigyes mérnöknek, az Első Magyar Részvény Szerződéző műszaki tanácsosának leányával.

Szekecs F. Emil, az Országos Központi Takarékpénztár tisztviselője, eljegyezte Szalay Józsefnek, a Magyar Estilap kiadójának leányát, Pirokskát.

— **Az új porosz tanterv.** A *Budapesti Tanári Kör*ben ma este dr. Waldappel János gyakorló gimn. tanár tartott előadást az új porosz tantervről, amely ez év április elsején lépett életbe.

Az előadó az új porosz tantervet elsősorban a régivel hasonlítja össze, azután a magyar tantervvel. A régihez viszonyítva, a magyar intézetet gazdított (gimnázium, reáliskola és realgimnázium) általánosságban nagyobb lesz az egyöntetűség, részleteiben azonban mindegyiknek sajátossága jobban kidomborodik. Tanfolyamok gyarapodott a német nyelv és irodalom, csökkent a természettudomány anyaga; a latin és görög nyelv tanítása dolgában nagy súlyt helyez az új tanterv az ó-kori írók szemléibe való behatolására. Egészben a gimnáziumok humanizikusabbak, a reáliskolák realiztikusabbak lettek. A mi tantervünkkel összehasonlítva, az új porosz tanterv kevésbé magas általános célokat tűntet fel, mint a miénk. Kevesebb tért foglalnak benne az összefoglaló tudományok, s nemzeti elem dolgában is sokkal erősebb a magyar.

Az előadást megelőzőleg a kör választmányai tartott ülést Beke Manó elnöklése alatt s megállapította az előadások sorrendjét. Decemberben — a tanárok tokozott elfoglaltságára való tekintetből — a kör nem fog ülést tartani.

— **Adomány.** Dr. Balogh Tibamér 10 koronát küldött be hozzánk a „tejesbolt” számára. Szives adományát rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A bécsi nyugalmazott tisztek egyesülete.** Az osztrák fővárosban megalakult *Nyugalmazott tisztek egyesülete* miatt tudvalevőleg nemrégben nézeteltérés, majd összefúzás volt az egyesület élnöke, Kober tábornok és Kriehammer közűs hadügyminiszter között. Az ügy a tiszti becsületbírószág elé került, amelynek Bothmer lovassági tábornok volt az elnöke. A becsületbírószág ma meghozta ítéletét, amelyet titokban tartanak, míg a király jóvá nem hagyja.

— **A betétdíj.** A rendőrség egy olyan család keres, aki megelégszik a kicsi tisztonnal is, csak nagy legyen a forgalom. Aki egész tisztességesen megélhetne, ha valami becsületes munkára használná fel azt a körülményes eljárást, aminek a végén mindössze pár koronát lát zsebre. Az a mestersége, hogy bort ajándékozik. Rendesen olyan családokhoz látogat el, amelyekben menyasszony van, a vőlegény pedig vidéki, vagy olyan urakhoz, akiknek nagy az összeköttetésük. Megelőzőleg levelet kap a megajándékozandó familia, amibe az van írva, hogy készítsen edényt ennyi és ennyi liter borra. Ki van már fizetve. — Persze nagy az öröm, valami figyelmes jó ismerős rendelhet a bort azt gondolják s készítik az edényt. — Nehány nap mulva megjelenik a borkereskedő-cég embere s megkérdezi, hogy rendben van-e az edény. — Hogy ne volna rendben. — Meg is mutatják, de a szakértő ur mosolyogva jelenti ki, hogy ez bizony teljességgel nincs rendben. Nincs hitelesítve az edény, pedig hát a vasutnál csak ilyet fogadnak el. De se baj. Majd ő elvégzi a hitelesítést, a földolgo, hogy kéri a betétpénzt. Nem sok az egész, pár korona. A háziak kifizetik a betétpénzt s a jeles ur többé soha se jelentkezik. — Már sok megbosszantott ember jelentette föl a rendőrségnek a betétpénzes urat.

— **Szent Husz János.** Új szent kerül a kalendáriumba, de csak a görög nem egyesültekébe, ha úgy akarja az orosz szent szinódus. Alighanem meglesz ez az új szent, mert a szinódus elnöke, *Fobjedonosszev*, nagyon pártolja az eszmét. Ez a legújabb szent, ha meglesz, Husz János lesz, a csehek nagy reformátora. A kik ezt az eszmét propagálják — a Pétervárot lakó csehek — most aláírásokat gyűjtenek ahhoz a kérvényhez, amelyet e tárgyban a szent szinódushoz intéznek. Eddig kétszáz aláírást gyűjtöttek össze. A kilátás tehát esélyes.

— **A metacentrum.** A német hajóépítők társasága nemrégiben tartotta nagygyűlését a charlottenburgi technikai főiskola nagytermében. A gyűlésre elment a császár is és kissé tiszteletlenül hallgatta végig Brinkmann építészeti tanácsos fejtegetését arról, hogy hogyan kell fölláttítani a sorhajó-ütegeket és milyen alakban kell megépíteni az új hadihajókat. A császár véleménye nem mindenben egyezett meg a tanácsos uréval, mert amint az befejezte felszólalását, a császár jelentkezett szólsra s hosszabb fejtegetésben igyekezett meggyőzni a közönséget Brinkmann némely tévedéséről. Beszéde végén egy érdekes epizód mondott el a fiatal uralkodó.

— **Belejezésül — mondá — még egy kis adomást óhajtanék elmondani, amely körülbelül 15–20 esztendővel ezelőtt történt.** Nagyon érdeklődtem ugyanis a tengerészeti ügyek iránt, és hogy kielégítem kíváncsiságomat, egy idősebb tengerészetszínház fordultam és megkértem, hogy adna fölvilágosítást a metacentrumról. Az illető tisztnak azonban nem volt tiszta fogalma a dologról és egyszerűen csak azt felelte, hogy az titok és e miatt nem szolgálhat fölvilágosítással. Csak annyit mondhat, hogyha a metacentrum a főlobogó irányában fekszen, a hajó feldülne.

Az elnök aztán megköszönte a császárnak az előadást és az anekdotát is.

— **A Réval-kalendárium 1902-re** gazdag tartalommal, melyet Mikszáth, Eötvös Károly, dr. Molnár Géza, Hevesi Sándor, dr. Voinovich Géza, Meller, György Ilona, Roboz stb. dolgozatai tesznek érdekessé, megjelent s minden könyvtárának ingyen küldetik meg.

— **Négyszáz család egy pap ellen.** A debreczeni református püspöknek tegnap küldötség jött Füzes-Gyarmat békésmezei községből. Száznegy ember a jegyző vezetése alatt. A jegyző elmondta, hogy nincsenek megelégedve a papjukkal, Kovács Károlyval. A tiszteletes urat juniusban választották meg a község papjává, de nem tiszta választással. Vesztegetett s a szocialistákat használta föl arra, hogy javára billentsék a szavazatok mérlegét. Azzal is fenyegetőzték a deputáció, hogy ha Kovács Károly marad a papjuk továbbra is, négyszáz család tért át az unitárius vallásra. A püspök megígérte, hogy haladéktalanul megindítja a vizsgálatot.

— **Ellopott platina-tekők.** Az orosz rendőrségtől ma távirat érkezett Zürichbe, hogy egy orosz lőporgyárból elloptak két platina-tekőt, amelyeknek értéke 230.000 frank. Az orosz rendőrség kutatásai szerint a tolvajok Svájcba vitték a két drága tekőt, amelynek átmérője egy méter. Eddigél a tolvajoknak semmi nyoma.

— **A diplomata.** Színművekből, regényekből jól ismerjük a diplomatákat, de a valódi életben ritkán akadunk velük össze. Tudjuk, hogy simák és előkelők, talán középkorbeli selyemruhában járnak, nem is hallani lépteik nesztét. Beszédük éles, mint a beretva, maliciájuk szuro, mint a tőr s ha kettő egymással beszélget, az egyik folyton azon töpreng, hogyan lehetne keresztüllátva a fondorlatos beszéd szövevényén kihorgászni a titkokat csélt.

— **Egy jó diplomata hadsereggel ér föl!** — tartja a közmondás s a legnagyobb üzletek, az államok örökös konkurencijában nem az utolsó csaták, miket a diplomaták vívnak.

Nem folyik vér, nem robbannak föl gránátok, de egyszerre csak hajóhadak mozdulnak meg s mint minapában is, a szultán például vak engedelmességgel teljesítette a franciák minden kívánságát. Ilyen a diplomaták hadjárata. Kémekkel, ravaszággal igyekeznek egymás terveit kilesni, hálókkel zárják el tapogatózásuk útjait s minden ambíciójuk, hogy ellenfelük jó értesüléseit még jobb értesüléssel megelőzzék és kijátsszák. A jól értesült diplomata volt mindezeideig a legnagyobb kincs. Most azonban már a jól értesültség is hiba s ok arra, hogy állások rendüljenek meg miatta. Az új korszak *Santo Thyro* vicomte, washingtoni portugáliai követ nevével van szoros összeköttetésben. A vicomte (ah! lehet diplomata nem vicomte is?) egy világraszóló eseményről napokkal előbb értesítette kormányát s ez okozta a katasztrófát. *Mac Kinley* még élt s orvosi biztos felgyógyulásában bíztak, mikor *Santo Thyro* vicomte már értesítette kormányát, hogy az *Egyesült Államok* elnöke meghalt. Lisszabonban kitűzték a gyászlobogókat, megszerkesztették a részvétiratokat, elkészült az új elnök üdvözlője, pedig *Mac Kinley* még három teljes napig élt. A nagy fölfordulás konkvenziája pedig az lett, hogy *vicomte de Santo Thyro* sürgősen hazahívták és megdorgálták. Miért? Hiszen a diplomaták legnagyobb ékessége, a jól értesültség, diadalát ülte az ő jelentésében. Vicomte de Santo Thyro igazi vértanú!

— **Olasz képviselő Budapesten.** Egyik reggeli lap ma azt a hírt közölte, hogy *Cabrini* olasz szocialista képviselőt a fővárosi esendőrség kiutasította Magyarországra területéről. A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről azt jelenti, hogy *Cabrini* nem utasították ki. Minthogy azonban szabályszerű bejelentés nélkül tartott népgyűléseket, a nagyszámú olasz munkás-hallgatóság előtt izgató beszédeket mondott és különösen az olasz kormányt gyalogzó sértésekkel illette, hivatalosan figyelmeztették, hogy szereplése törvénybe ütközik és lázító agitációjának folytatását nem fogják tűrni. *Cabrini erre a figyelmeztetésre elutasított, a nélkül, hogy ellene kiutasításhoz kellett volna folyamodni.* A főkapitányság ezt a jelentést adta ki az esetről:

Egy napilap mai számában foglalt ma közlemény, hogy egy olasz képviselőt kiutasítottak, nem felel meg a valóságnak, mert *Cabrini Angolt* nem utasította ki a rendőrség. *Cabrini* a budapesti szocialista pártvezetőség oly célból hívta Budapestre, hogy itt az olasz munkások között agitáljon. Tényleg egy koromban az olasz munkások nagy számban összegyűltek, *Cabrini* heves beszédet tartott, melyben az olasz minisztereket tolvajoknak nevezte. Ez a rendőrség tudomására jutván, a főnálló szabályok athágása miatt a törvényes eljárás a be nem jelentett népgyűlés egybehívói ellen meg lett indítva és egyáltalán *Cabrini* is beidéztetvén, ki lett hallgatva; kiutasítva azonban nem lett, csakis szóbelileg figyelmeztették, hogy eljárása nem felel meg a magyar törvényeknek s a rendőrség nem tűrhetné meg, hogy külföldi léteire itt be nem jelentett nyilvános gyűléseken politikai propagandát üzzön. A rendőrség különben helyeslőleg tudomásul vette a képviselőt ma kijelentését, hogy még aznap el akar utazni.

— **Amerikai párba.** *Aranyos-Marótról* táviratozzák, hogy tegnap reggel az érsekujvári-nagysirányi vonat egyik elsőosztályú kocsiájában agyonlőtte magát *Szabó* Arpad mária-családi földbirtokosnak 25 éves fia, aki Budapesten ügyvédjelölt. Az öngyilkos mellett papírselejtet találtak, amelyre ez volt írva: *Amerikai párba*.

— **Koholt vitriolmérénylet.** Pár hónappal ezelőtt megirtuk, hogy *Krucker* Ferenc közhuszár vitrioltól súlyosan összeégett arccal állított be egy budai rendőrszobába s elmondta, hogy a Trombitás-uton *Heilig* Erzsébet nevű kedvese mérénylet követelt el ellene. A rendőrségen *Székely* V. Ede rendőrtisztviselő megindította a nyomozást, amelynek során kiderült, hogy *Krucker* egyáltalán nem volt *Heilig* Erzsébet kedvese. A mérényletet nem is a leány követte el. A huszár önmagát öntötte le vitriollal, hogy a katonai szolgálatól szabaduljon.

— **A soproni bankbűz.** *Sopronból* táviratozzák, hogy a Lenek cég hitelezői ma értekezletet tartottak. Hetven meghívott közül huszonhét jelentek meg, kik elvben a cég felszámolása mellett nyilatkoztak. Minthogy alaposak a kilátások, hogy a felszámolásba a még nem nyilatkozott hitelezők is beleegyeznek, megalakították a felszámoló-bizottságot, mely három soproni és egy-egy budapesti és bécsi tagból

Áll. A bank ügyében a vizsgálat folyik. Megállapították, hogy a banknak már első mérlege sem volt reális, vagyis a hamisítások teljes 28 éven át folytak.

— Kecskeméthy szökése. Egyre bizonyosabb, hogy Kecskeméthy Győző, a főváros felmúlós tolvaja Olaszországba szökött s onnan akar valamelyik távoli világországra átvitorlázni az ellopott összeggel. Azt említtük már, hogy a nyomok Gyékényesen át Pragerhof felé vezettek, ahonnan Kecskeméthy Olaszországba utazott. Uközben azonban több helyen pihenőt tartott a szökevény tolvaj, s mint egy trieszti távirat jelenti, tegnapielőtt még ott járt Kecskeméthy. A ma reggel megjelent trieszti lapok ugyanis azt írják, hogy Kecskeméthy Győző tegnapielőtt reggel kilenc órakor a déli vasút gyorsvonatával Miramaréba érkezett, az állomástól a griguanói szállodába ment, s ott megreggelizett. Reggeli után gyalogszerrel felment a tengerpart mentén a tíz percnire levő miramarei kastélyba. A portás fogadta s miután lefizette a negyvenfélórnyi belépődíjat, megtekintette Miksa császárral szembe fordított palotáját. A portással csak keveset beszélt s érdeklődéssel hallgatta magyarázatát. Távozásakor tíz korona borraival adott a portásnak, akit arra kért, hogy szerezzen neki bérkocsit. A kastély jobboldalán felült egy egylovas csukott bérkocsira, amelylyel a tengerparton elhúzó szerpentin-úton Trieszbe hajtott. Félórával később már a városban volt a legnagyobb kávéháza: a *Café Specchi*-be tért be. Ott elolvasta a magyar lapokat s nem sokára kihajtatott a pályaudvarra s *Mestre felé Olaszországba utazott.* Mestrelől Velenébe és Milanóba ágazik el a vonal s így nem lehet tudni, merre menekült Kecskeméthy.

A trieszti rendőrség csak néhány órával távozás után tudta meg, hogy ott járt. A budapesti detektívek egész biztonsággal megállapították, hogy Kecskeméthy Miramarében és Trieszben járt s ők is utána utaztak Olaszországba. Természetes dolog, hogy még Budapesten is egyre keresik a műkedvelő detektívek Kecskeméthyt s az ő révükön több ártatlan ember kerül a rendőrség elé. Tegnapi este az Andrássy-úton vett körül a közönség egy ilyen gyanús embert, aki nagyon hasonlított Kecskeméthyre s végre is bevitték a rendőrséghez, ahol igazolta magát.

A székesfehérvári rendőrség is kellemetlenséget okozott egy tiszthelyettesnek, aki véletlenül hasonlít egy keveset Kecskeméthyhez. Pénteken délután *Kúthi Pál* rendőr-alkapitány vizsgálta a vonatokat, hogy ugyan melyikben fog jelentkezni a sikkasztó. A peronon egy vörös-szőke bajszú, fiatal és vékony tiszthelyettes sétált. Az alkapitány odalépett eléje s bemutatkozott.

— Honnan jön a tiszthelyettes ur!

— Makóról.

— És hová igyekszik?

— Nagykanizsára. Áthelyeztek a 20-ik hónapig gyalog-csredhez, a nevem *Csorba István.*

A kapitány igazolóiratokat kért. Csorba tiszthelyettes elővette a székesfehérvári kerületi parancsnokság által kiállított menetlevelet. A kapitány telelőnözött *Reé István* főkapitányhoz, hogy mit csináljon a gyanús emberrel. Reé főkapitány elrendelte, hogy be kell vinni a városházára. Csorba hiába hivatkozott, hogy négy nap óta a *Magyar Királyban* lakott s így nem sikkaszthatott Budapesten. Előállították a városházára, ahol kiderült, hogy igazat mondott. Amire Csorbat szabadon bocsátották, lekésett a vonatról. Egyenesen a föltöltés hatóságához ment és panaszt tett a székesfehérvári rendőrség ellen.

Szeesdy Kálmán, akinek nevét a Kecskeméthy-léle sikkasztással kapcsolatba hozták, *Fiuméből* levelet írt a *M. T. I.*-nak. E levél szerint nem emlékszik rá, hogy Kecskeméthyvel valaha beszélt volna. A sikkasztó fivére és nővére 1897-ben nála lakott, de azóta ezeket sem látta. Hogy a rendőrség mégis gyanuba vette, annak okát csak abban látja, hogy a sikkasztást megelőző napon is Fiuméba ment és hogy föltétele szabadságon van. Kijelenti különben, hogy inkább lemond a föltételes szabadságról, semhogy nevével minden nagyobb büntetést alkalmával meghurcoltassa.

— Gyakorlati szaktanfolyamok nők számára. A *Nőtisztviselők Országos Egyesülete,* mely jól szervezett díjtalan állásközvetítési irodájával már eddig is feltűnő eredményeket ért el, most egy fontos új alkotásával bizonyítja, hogy pozitív célokat igyekszik megvalósítani. Az egyesület saját helyiségében tanfolyamokat létesít, tovább képezi hallgatóit a német és francia nyelvben, a könyvvitelben, a gépirásban és gyorsírásban. Különös figyelmet érdemel a gépirás és gyorsírás tanfolyam. Az egyesület lehetőleg minden használatos szerkezetű gépet bocsát a tanuló rendelkezésére, hogy ha bármilyen gép van valamely cég birtokában, a kezelésben való járatlanság ne legyen akadály a állás elnyerésének. A gyorsíró tanfolyamra nézve az egyesület nem áll egyik rendszer szolgáltatásában sem, hanem párhuzamosan külön magyar és külön német kurzust létesít úgy a *Gabelberger-Markovits-léle rendszerből,* mint a *Stolze-*

Fenyvesy-léle rendszerből, hogy a tanfolyamok hallgatói az iskolákban különféle rendszer alapján megkezdett tanulmányaikat folytathassák. A tandíj az egyesület tagjai részére a legmérsékeltebb, s különös méltánylást érdemlő esetben a választmány ezt is mérsékelheti, vagy egészen elengedheti. Az egyes tanfolyamok kitűnő tanulói részére jutalomdíjakat állapított meg az egyesület. A beiratások már megkezdődtek az egyesület helyiségében, Nádor-utca 17, délelőtt 9—12 s délután 3—8-ig.

— Halálos vadászat. Nagy szerencsétlenség történt e hó 16-ikán a hajnali órákban a dunabogdányi erdőben. *Horváth Gyula* dunabogdányi kőbányatulajdonos a községi erdőőrrel, aki vadászatán rendes kísérője volt, szarvasra indult. Körülbelül öt óra lehetett, mikor az erdőben elhelyezkedtek. Alig félóra múlva lövés dördült el s *Horváth Gyula* halálosan sérülve összeesett. A saját fegyvere sült el vigyázatlan-ságból s mire a megrémült erdőőr hozzá sietett, már Horváth meghalt. Az erdőőr reggeli hét órakor tudatta a szerencsétlenséget s hatósággal és a szerencsétlenül járt kőbányatulajdonos családjával. A holttestet csak a déli órákban szállították az erdőből a lakásra. Temetése tegnapielőtt volt Pomázon. Feleségén és két leányán kívül nagyszámu előkelő rokonság gyászolja az elhunytat, ki alig töltötte be 49-ik életévét.

— Öngyilkos gyermekek. Böhmisch-Leithában ma két gyermek, a 15 éves *Langstein Ida* és *Fleischner Ottó,* 17 éves realiskolai tanuló öngyilkosságot követtek el. Egy tehervonat elé vetették magukat és a kerekek agyongázolták a boldogtalánokat.

— Rablóvilág a városligetben. A városliget egy idő óta tanyájává lett a főváros legkétesebb alakjainak s alig mulik el éjszaka, hogy valakit meg ne támadjanak az ott tanyázó csavargók. A rendőrség, bár sok esetben megteszik a jeljelentést a rablók ellen, egyáltalán nem törődik a dologgal, mintha nem is tartoznék hatáskörébe a városliget. Csak a minap történt, hogy az István-úton lévő vakok intézetének egyik alkalmazottját rablók támadták meg, amint este felé a fővárosból a ligetben át hazafelé tartott. Ma ismét egy nagyobb szabású rablótámadás történt a városligetben, ezúttal az iparcsarnok tájékán. *Blasske Frigyes* műszobrász ma éjjel megjelent a rendőrségen és előadta, hogy este hét óra tájban a ligetben át hazafelé tartott a Lehel-utcában lévő lakására. Az iparcsarnok tájékán négy ismeretlen ember késéssel neki támadt; letépték és elrabolták a pénztárcáját, amelyben *öt száz korona* volt. A rablók ezután elmenekültek. A rendőrség nyomozza a támadókat, ez azonban édes-keves reménységet nyújt arra nézve, hogy ezental biztonságban haladhasson át valaki a városligetben. A ligetben tul most fejlődő városrész biztonsága pedig egyenesen megkívánja, hogy a rendőrség állandó őrszolgálatot létesítsen a Városligetben és kipuósítsa onnan a már nagyon is veszedelmes rablóbandákat, amelyek — vérszemet kapva a rendőrség lanyhaságától — egyre jobban garázdálkodnak.

— Hitetlenek, akik egészséges napjaikban a mesterséges lehényre-készítmények értékét kétségbevetették, már sokszor, ha gyomruk a természetes eledeit képtelen volt megemészteni, ilyen erősítőszerek használata után azoknak hívei és pártolói lettek. Hosszabb idő óta a pácienseknél legnagyobb elterjedtségnek és kedveltségnek örvend a *Somatose.* Magas lehényetartalmánál fogva az izomgyarapodáshoz szükséges anyagokat töményalakban szolgáltatja, és megkíméli a gyomrot az emésztés munkájától, mivel a lehényét könnyen emészthető alakban tartalmazza.

— Folies Moderne. Mindinkább kibontja ez a kedves mulatóhely azt a zászlót, amelyre a humor, a jókedv, a bájos pikantéria és a jóízűs van felírva. Műsora elejétől végig pompás, Müller, Fleischmann, a Halmié, legelől Werner kisasszony, máris kedvencei a közönségnek. A *Pinkás* és *Társ* című komédia a variété-irodalom egyik legjobb irodalmi terméke; előadása remek.

(x) **A fiatalágnak** tudnia kell, hogy egészsége helyreállítására nem szükséges külföldi szerekhez fordulni, mert valamennyit felülmulja biztos és gyors gyógyító-erejével a *Santal Egger* 1 üveg 3 kor. Postán bérmentve 3.40 kor. Főraktár a Nádor-gyógytár, Bpest, Váci-körút 17.

(x) **Strolisky** eszázári és királyi udvari fényképész, Dorottya-utca 9. Budapest. Az egyetlen elsőrendű fényképező, mely a földszinten van. A közelgő karácsonyi ünnepekre ajánlja aquarell-, olaj-, valamint összeállított csoport-képeit. Pillanatnyi gyermekfotóvételeket és legújabb *Van-Dyk fényképeit* (hőgyeknek különösen előnyösek). Ujdonságok: *metallin- és email-képek.* Felvételek rossz időjárásnál is 9—4-ig. Temperátúrlézőszobák.

(x) **Kérjünk** mindentűt **F. M. K. E.** vagy **E. K. E.** gyűjtőt.

Henrik herceg.

— Történelmi operett. —

Vilma, Hollandia királynője nagyon káros asszony és férjét sok adóssága miatt már sokszor megátóllatta. Legutóbb is nagyon heves jelenetű volt, mire a herceg haragosan Németországba utazott. Az anyakirálynő hamarosan közbelepett s megtett mindent, hogy a férjét visszatérésre bírja, de *Henrik herceg* ez ideig még nem tért vissza.

Henrik herceg dala:

Bejártam kétszer a világot,
Ah! boldogságom volt a nő,
Ugy téptem, mint más a virágot,
A szép nő! Oh, ez volt a fő,
A míg szerettem,
Sohsem feledtem
Hogy pénz nélkül nincs szerelem,
Ha nem volt pénzem,
Hát kölcsön kértem...
Ha pénz volt, nő is volt velem!

Szerettem angolt, franciákat,
Magyart, spanyolt és németet,
Orosz, török, görög lányhad
Rám hidegen nem nézhetett.
Itáliában,

Cserkesz hazában
Jaj! Minden bankban tartozom.
Kerül az álom,
Mert a halálom
E csöppnyi szócska lesz: — Hozom!

Hítelezők kara:

Henrik herceg szép ember volt,
Mecklenburgból jött lovon.
Találkozott egy királynővel,
Ki Hágából jött vasuton.
Meglátta s megszerette őt
A királynő egy perc alatt,
S nem nézve helyet és időt,
A karjai közé szaladt...
Henrik herceg mit csinált?
Hát bizony ő csak szalutált.
Mert bizony ő, mert bizony ő,
Váltókkal töltve vala...
Hapi! Hapi!...
Kőznapi história!

Vilma s Henrik duettje.

Henrik:

Ez a kérdés jaj de kényes,
Édes, nyuljon a zsebéhez,
Mert a váltók mind lejárnak,
S én ki nem fizethetem,
Évek óta egyre várok,
S mint a váltók, úgy lejárok.
Csődügye lesz a királynak,
Ha nem fizet, édesem...

Vilma:

Amszterdamban drága, mások,
Különösek a szokások.
Ha mulatott, hát fizesse
S hagyjon békét énekiem.

Henrik:

Ha nem fizet, el kell válnom,
És más módot kell találnom!
Jó anyámhoz visszamenve,
Más nőtát zeng énekiem...

A nép:

Van királynőnk, van királyunk,
Trónörökös kell csupán,
Várjuk régen, várjuk várva...
Hátha fű, hátha lány?

És most vége a reménynek.
Az ifju pár szerelmet.
Külön esznek, külön élnek,
Mi dolog ez, parlament.

A parlament:

Trónörökös kell a népnek,
Adót vetünk ki rája!
Kifizetjük váltóidat,
Hollandia királya.
Ha távol vagy, haj! nem akad
Ki a reményt beváltja.
Henrik herceg, gyere haza,
Minden meg lesz bocsátva!

A tifusz gyógyítása.

Budapest, november 20.

A lapok időről-ídeire, minden kommentár nélkül, olyan híreket hoznak, hogy ez vagy az a nagy hírű tanár új szert talált fel ilyen meg olyan fertőző betegség ellen.

Legújabbban a tifusz van napirenden. Majd mindennap értékre adatik a nagyrédmű közönségnek, hogy *Chantemesse*, párisi tanár, egy általa feltalált szerrummal gyógyítja tífuszos betegeit.

Mint hogy ezek a közlemények az olvasók rétegeiben élénk érdeklődést keltenek: nem lesz tán fölösleges, ha erre a *találmányra*, egyúttal pedig az egész ugynevezett szerrum-terápiára kissé rávilágítunk.

Hering Konstantin egykor nagyhirben állott filadelfiai hasonzenvi orvos, volt a legelső, aki az ebből ellen - gyógyítás céljából - a vesztesség mérgét ajánlotta. Ez történt 1830-ban, amikor *Pasteur* még csak 18 éves ifjú volt. Három évvel később *Lux* lipcsei állatorvos azt az általánosabb elvet állította fel, hogy „minden ragályos betegség saját ragály anyagában hordja egyúttal a gyógyítására szolgáló szert is” s ebből rendszert alkotva: azt *izopatiának* nevezte el. (*Lux*. Die Isopathie der Contagionen.) Akkori időben ezen a dolgon agyonkacagta magát a tudományos világ s az igazi feltaláló a nevésséggessé átkával szállt sírjába.

S ime, mit látunk? Azt, hogy ugyanez a kifigurázott rendszer alapjává nőtte ki magát a mai gyógyító-művészet egyik legteljesebb irányának, a *szerrum-terápiának*. Mert az a körülmény, hogy *Lux* az ő ragályanyagát a hasonzenvi technika szerint higitotta, míg a modern orvos azt az élő állat szervezetében diluálja: a dolog lényegére nézve irrelevans.

Hát hiszen megtörtént efféle már máskor is, de az új „felfedezők”-ben legalább volt annyi tisztesség-érzet, hogy rámutattak a *forrásra*, amelyből merítettek. Most azonban a nagybíró urak közül - midőn az egykor lege artis kivégzett izopatiát a *szerrum-terápia* köntöskéiben újra feltámasztják - talán az egy *Behringen* kívül, senkinek sem jut eszébe, hogy csak egy kukkál is megemlékezzék a szegény lipcsei állatorvosról, mint ennek a *gyógyítóművészetnek a megteremtőjéről*. Pedig talán mégis csak illenék.

Igy *Chantemesse* párisi tanár is abban a képzelgésben ringatja magát, hogy ő a tifusz ellen új szert talált fel, holott az ő eljárása is tisztán csak izopatiikus, tehát régi dolog. De az izopatiának szerrum alakjában való alkalmazására nézve sem vindikálhatja magának az elsőséget, mert a tifusz-bacillus által termelt toxinnal már évek előtt mások is kísérleteztek. Így többek közt *Fvinkel*, *Wright* és *Lushmann* doktorok. Persze, a franciák a tudomány tekintetében sem igen szoktak azzal törődni, ami országuk határain kívül történtek.

A jelentések szerint *Chantemesse* tanár az utóbbi időben szerrumával 34 tífuszos beteget gyógyított a saját kórházában s ezek közül egy sem halt meg. Ez szép dolog. Csakhogy mondták már ilyen szép dolgot mások is. Így *Winternitz*, bécsi tanár, szintén azt állítja, hogy 40 éves orvosi gyakorlatát alatt nem vesztett el egyetlenegy tífuszos beteget sem azok közül, akik már az első héten rendszeres vizsgyógyításban részesültek. Nem is ez tehát a különös, hanem az, hogy a *többi párisi kórházak tífusz-betegeinek, állítólag, csak mintegy negyedrésze gyógyult meg*.

Hát bizony ez elég furcsa. Mert a dolog úgy áll, hogy a legmegbízhatóbb statisztikák szerint, melyek tízezer tífuszos betegről számolnak be, a halálozás átlaga *tizennygy százalék*.

Ennélfogva a lennebbi mortalitási adatokkal nyilván felüllettek a lapokat. Hogy mi ebből: azt nem lehet tudni.

Dr. Balogh Tihamér.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Magyar Színház. E zimankós, ősi időben a kedves s dalos Gésák vénebbek a koruknál: galvanizálni kellett őket. A játékosok, amelyet az új életben kezdtek, elég hosszúnak indult: az egész héten gésarubák libegnek, suhognak a színen táncos árnyékok gyanánt az ezüstpikkelyes új társ körül. Fedák Sári kisasszony vállalkozása, amely új sikerrel gazdagította fiatal pályáját, a természetere szerint is alkalmas arra, hogy fogalkoztassa a közönség kíváncsiságát. Alig hogy néhány sor perült, fordult a kis angol Mollí pajkos turjaiban, ma már ugyanannak a darabnak egy másik szerepét kreálta, a lány, szentimentális, teaház levegőjében is kontempláló lelkű, illetlen Mimózát, aki rezgő, könnyű és harmatos, akár a róla énevezett virág. Vegyük e szelíd tulajdonságokhoz a szerep zenei nehézségeit és meglátjuk legott, hogy Fedák kisasszony művészi öltözköltése,

bátorsága és sokoldalúsága is csodálni való. A kisasszony ebben a szerepben is színes, ötletes, meleg volt és eredeti. Csupa leleményesség, kész és változatos formák, mindezekért zajt gyanánt sok megérdemelt zajos taps. Hozzá gazdag fantázia az öltözköltésben és nagy javak, amik természetből valók. Mollí szerepét ezúttal ismét *Ladosky* Gizella kisasszonynak kellett volna játszania. Neki is, a közönségnek is kedves ez a szerepe, amelyben csodás énektudását decens és nemes játékmódozával összepárosíthatja. Gyöngékedés akadályozta ezt a feltűnő talentumot és helyette *Dóri* Margit kisasszony vállalkozott, a lelkiismeret és kötelességtudás példáját adván. A publikum méltánylással volt igyekezetéért, haladásáért is, amelyről kedves tanúságot tett. Maguk a gésák pedig sürögtek és forogtak, nem oly szépségesen, mint a korábbi esztendők kirakatbűvi, de még mindig elég érdemmel egy előretörtő fotografus gépe számára. (—)

A Kisfaludy Színházban érdekes bemutató előadás lesz e hó 30-án. *Boór* Árpád népszínműve: *A búkkósi kézfogó* kerül színre, mely iránt nagy az érdeklődés. *Boór* Árpádnak, aki az Országos Statisztikai Hivatal tisztviselője, ez már nem első népszínműve, vidéken már több darabját adták elő szép sikerrel.

A fővárosi gyermekszínházban esütörtökön, ezidén másodsor kerül színre *Tündér Ilona és Argyúrus királyfi* a bájos tündérrege, melynek a vasárnapi előadását zsuoított ház nézte végig és a gyermekek zajoson megtapsolták. Vasárnap *Áli Baba és a negyven rabló*. *Komor* Gyula kacagató varázserője kerül színre. Az előadás fél 5 órakor kezdődik. Jegyek már délelőtt válthatók.

Perosi abbé új oratoriuma. Hirt adtunk róla, hogy *Perosi* abbé, az ismert egyházi zeneszerző *Mózes* címmel új oratoriumot írt, melyet a *milanói* Perosi-teremben mutatnak be először. A nagyszabású zeneműnek, mely csaknem három óra hosszat eltartott, egy *milanói* távirat szerint, fényes sikerrel tartották meg a főpróbáját.

A notre-damei toronyőr — melodráma. *Hugó* Viktor világhírű romantikus regényét, *A notre-damei toronyőrt* egy angol szerző melodráma gyúrta át. A darabot a *Princeso-czinház* adta elő s meg is bukott. A *londoni* közönség a pupos toronyőrt és a szép *Esmeraldát* zenekíséret mellett nagyon unalmasnak találta.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. Ma délután 5 órakor — mint minden esütörtökön rendszeren — gyermekhangversenyt rendez a Telefon Hírmondó a kis előzetők szórakoztatására. A mai hangverseny, melyet *Zörgő* bácsi rendez, közreműködnek: *Paulay* Erzsike, *Várdai* Aranka és *Verecs* Sándorné urnők, *Lőri Szabó* József, *Friedmann* Oszkár és *Verecs* Sándor urak. — Este a Telefon Hírmondó összes állomásán a nagy. kir. Operaház előadása lesz hallható. *A Hoffmann meséi*, *Offenbach* fantasztikus operája kerül előadásra. Hoffmann szerében Kortészel. Az előadás után a rendez esti felolvasás következik, majd annak bevezetővel 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

Réjane első föllépése.

— Zaza. —

Budapest, november 20.

A körutazó, híres francia diva arannyal és babérral behintett vándorutján megint elérkezett Budapestre és ezen a fél-barbár stáción ma lépett föl először a *Zazában*, *Pierre* Bertou és *Sanson* urak ütfelvónásos színművében.

Első föllépésére zsufolásig megtelt a Vigszínház és a fényes publikum közti művésznők is voltak. Egy erkélypályából *Jászai* Mari, *Csillag* Teréz és *Helvey* Laura nézte a francia pályatársnőt és a földszint egyik szőlőjén *Márkus* Emilia ült, aki nálunk arra volt kizselleve, hogy a *Zazát* kreálja.

Részemről örülök, hogy nálunk ez a kreáció elmaradt. Örülök, hogy a gondviselés (vagy akármilyen) megőrizte a Nemzeti Színházat attól, hogy ezt a hamis és haszontalan drámai csinálmányt, ezt a *Gauthier* Margit könnyeivel végigöntött párisi tingl-tangl-dramát nem volt kénytelen a játékrendjébe bekebelezni.

Ismerjük az Orfeum-vampirok természetrajzát. Tudjuk abból a tömérdek esetből és skandalumból, amit a hírlapok, az élet krónikásai följegyeztek, hogy kapzsiság, lelketlenség, butaság dolgában valamennyi egy huron pendül. Jaj annak a pénzös tökfikónak vagy perverz izlésű kéjencnek — legyen bár garson vagy házas ember — aki egyszer a körmeik közé került. Irgalmatlanul kiszívják a vért és ha egy csöpp sinés már benne az étető nedűből (a vér alatt itt szimbolikusán banknóta értendő) eldobják maguktól a tönkrejutott, mint a kilaacsart citromot. Tudjuk, hogy a Carolák és társaik szerelmét jelent. Sár, piszkos, iszap marad a nyomukban, erkölcsileg és anyagilag összetört existenciák romjával keverve.

Ez a zsáner, ez a nemzetközi ferő mindenütt egyforma. A *Chat noir* levegőjében sem különb. És a technikai fogásokkal dolgozó francia szerzők mégis

el akarják hitetni nemcsak a karzat leghiszékenyebb konyhaszolgálóival, hanem a műveltség magasabb fokán álló nézőkkel is, hogy a *Zaza*-féle közönséges teremései, a rikácsoló hangon kuplékat éneklő külvárosi hetérék pillanat alatt nemes, nagylelkű asszonyokká alakulnak át, érzik a megváltás szent krízisét és magasztos önértékeléssel, fenséges lemondással bocsátják ki a hatalmukból azt a férfit, akit egyszer a körmeik közé kerítették.

Zaza olyan, amilyenek a darab kezdetén látjuk: szemtelen. Aki levelelkőzik egy idegen férfi előtt és azzal a szándékkal srolja hozzá a meztelen karját, keblét, alsó lábszárát és igéző testének egyéb kidomborodó részeit, hogy a kezdetben vonakodó gavallérban az érzékiséget fölcsiklandozza és a vér fölpezdülése révén a szeméres gavallért (aki egyébiránt csak azért szeméres, mert egy másik *kokottnak* a szeretője, akibe egyelőre hű akarna maradni) mindenedőn megkerítse magának: az ilyen kisasszonyban egy garas ára szemérem nincs.

S mégis mit tesz a szeméremtelenségnek ez a non plus ultrája, ez a kávéházi kuplékat danoló moral insanity? Amikor megtudja, hogy a gavallér, akit elkaparított magának, *felesleges* ember: olyan nagy erkölcsi rázkódáson megy keresztül, hogy a szíjpolozásra alkalmas objektumot nem tartja meg többé, hanem a legimponálóbb lelki noblesszel odaengedi a legitím hitvesnek. A kitűnő családapa visszatér hozzá, de *Zaza* hű marad hirtelen és váratlanul akvirált erkölcsi fenségéhez és *Dufresne* urat határozottan elutasítja. Igen, *Zaza* kisasszony lemond az imádott férfiről és egyedül marad — egy másik gavallérral, akit nem imád ugyan, de akinek van szép évi jövedelme. S a finálénak ez a része megint igaz. Éppen olyan igaz, mint a darab eleje *Zaza* szemtelen testmutatványival. Ami közte van: hatásra spekuláló hamisság.

Érzékeny gimplik sirjának azon a nagy jeleneten, amikor *Zaza* találkozik a *Dufresne* ur kis leányával és a kedves szájko olyan édesen csacsogja el betanult naivitását, hogy az edzett orfeum-dáma azonnal az erkölcsi majesztás legfelső fokára emelkedik tőle. En nem ülök föl a szerzőknek. Tul vagyok már azon, hogy ilyen parádés csoda-gyermekek megérkassanak. A parádés csoda-gyermek neivtása épp olyan mesterkelt, mint a *Zaza* kisasszony nemes megterése. Banális és utálatos, mint minden színpadi fogás, amiben egy szemernyi igazság sincs.

Ebben a darabban minden csinált és semmisen érdekes. Egy csomó haszontalan és közönséges ember drámai „emóciója” nem hatja meg a nézőt. A léhaságnak, a szeméremtelenségnek, a naivitásnak, a hihetetlen átalakulásoknak az a keveréke inkább csüsmört okoz.

Ebben a darabban ebben a hamis, parádés szerepben nagy színész is sem adhat többet színpadi fogásoknál. Nem teheti igazgár; nem szóhat a szívhez.

Ez az oka, hogy a közönség ma este csak néhol melegegett föl s odáig soha, hogy lelkesen, egész odaadással tapsolt volna *Réjanek*nek.

Hatása talán legerősebb volt a harmadik felvonás végén, amikor *Dufresne* ur nevének nem meri megmondani, hogy miért jött a lakására és könnyes szemekkel s egy pár udvarias szóval visszavonul. Ezt az egy pár szót felülmúlhatatlan finomsággal és igazán nemes érzéssel mondta. Itt a művésznő diskreációját esodáltuk és egészen elefelejtettük, hogy *Zazától* ilyen kivonulás voltaképpen nem telhetik.

A darab kezdetén pompás volt az a jelenete, amikor kirohant a képzelt színpadra és rikácsoló, ordinár hangon elkezdett kuplét énekelni. De talán durvábnak, *blazirtabbnak* vette *Zazát*, mint kellett volna. Hogy tudjon nemesebb módon szeretni az, aki ennyire kihűltnek látszik? Ez a tulzás még abszurdabbnak tünette föl *Zaza* átalakulását.

És itt-ott vaskos mókázásokon is rajta kaptuk a párisi művésznőt; olyan szándékos kedveskedéseken, aláhúzásokon, orrhoz való dörgöléseken, amiktől mostanában magyar színésznek is tartózkodnának. Meglehet, attól félt, hogy nem értik eléggé azt, amit ügyes nyelvvel mond és gesztusokkal karát magyarázni; de az ilyen magyarázat többnyire tulzássá fajul.

Réjane a hangot nem igen tudja úgy fokozni, hogy nagy elragadtatást keltsen. Nemcsak az orgánuma gyöngö, hanem az egyéniség is szubtilis Nincs meg benne a forró, kítőró szenvedély.

Bámulatos természetesség és grácia volt abban a jelenetben, amikor az Orfeum színtalái közt levelelkőzött, felülözött és lassan, alaposan, vonalról-vonalra kiestette magát. A színpadi toalettesinálásnak minden részletével megismertette a nézőt. Annnyira reális volt, annyira életű, hogy a pirostó pizmivel még az orriikaiba is belenyult. Ilyenekben a franciákat nem lehet felülmúlni. De nem is kívánom, hogy a Nemzeti Színházban valaha ebben hasonló *tökéletességet* lássak. Nemesebb ingredienciákra vetem a súlyt.

A francia társaság tagjai közül *Gaston Dubosc*

urat említtük, aki a szeretőt adta nagyon kellemesen, párisi eleganciával. Frakkja épp olyan fenomenális volt, mint a Zaza levetkezése. Ilyen frakkokat a világ semmiféle színpadán nem láthatunk.

A. E.

Filharmonia.

Budapest, november 20.

Ma este tartotta meg a *Filharmoniai Társaság* harmadik hangversenyét a *Vigadó* nagytermében *Walker* Edith bécsi operanékeső és *Ripper* Alice zongoraművész nő közreműködésével. A műsor első száma *Volkmann* b-dur szimfóniája volt, amely hangulatos és dallamos tartalmánál fogva könnyen hatott a közönség fogékonyságára.

A műsor második száma *Henselt* f-moll *Zongoraversenye* volt, amelynek zongorarészét *Ripper* Alice kisasszony, *Thomka* tanár és *Menter* Zsófia nagyon fiatal és bájos tanítványa játszotta. Maga a mű nem tartozik a zeneirodalom remekei közé és egyetlen érdeme, hogy részint ürügyet, részint alkalmat szolgáltat a virtuozitás csillogtatására. *Ripper* kisasszony feltétlenül igazi tehetség, de azok, akik a filharmonikusok komoly pódiumára fölvezették, aligha tettek szolgálatot ifjú tehetségének. Az ifjú művész, aki tehetséggel és bájos megjelenésével egyaránt hódított, még nem való arra a helyre, ahol a bírálat legszigorúbb normáit kell alkalmaznunk. Mindenesetre megjegyeztük a nevét, mert úgy érezzük, hogy tárva-nyitva előtte a jövő. A közönség szívesen fogadta az ifjú művészt, aki a főhangzó tapsvihart *Sapelnikoff*: *Tündértánc* című briliáns virtuoz-kompozíciójával köszönte. Nem szívesen említjük föl, hogy filharmonikusaink a kíséretet durván és lelketlenül játszották, pedig észrevettük, hogy *Kerner* István kitűnő dirigensük a kellő határok között akarta őket tartani.

Annál kellemetlenebbül hatott ránk ez a durvaság, mert a műsor következő számánál, ahol merőben csak a filharmonikusok dicsőségéről volt szó, teljes mértékben érvényesült a tegyelem és a művészi célzatnak való engedelmesség. Finomabb és stilszerűbb produkcióban már régen nem volt részünk, mint aminőben ma este *Haendel*: d-moll koncertjét élveztük.

Walker Edith urhölgy, a bécsi udvari *Operaház* ünnepelt alt-énekesnője, ismert művészetével *Weber*: *Euriant* dalművéből *Eglantine* áriáját énekelte. Tartalmas alt-organuma esudás erőben ragyogott, de az érzi gyönyörűségein kívül stilszerű nemes előadása is nagy élvezetet nyújtott. A közönség lelkesen ünnepelte a művészt, aki *Schubert*: *Kreuzgugjának* kissé hideg előadásával hálálta meg az elismerést. A művésznőben, úgy látszik, az intelligencia győzedelmeskedik a szív fölött.

És milyen gyönyörű volt a ruhája! Valóban, az ember annyi izléstelenséget kénytelen eltűrni a hangverseny-termek kosztüm-jelenségein, hogy kétszeres örömmel konstatalja, ha művésznőn olyan ruhát lát, amely egyéniségének és az esztétikai követelményeknek megfelel. Tudok néhány hölgyet, aki szeretné tudni *Walker* Edith szabónőjének a címét. A férjek erre kevésbé kíváncsiak és jól teszik, mert ez a cég meglehetősen drága. Ráismertem a szabásra. — A műsört *Glinka*: *Komarinkája* fejezte be és egy óriási dula-kodás.

Erről a dulakodásról itt számolok be, mert rendőri riporterünk nem találtam a szerkesztőségben. A *Vigadó* gardero-be-jelenetek birhettek: a római gladiátor-játékok eltűnése óta durvább dulakodást a világ még nem látott. A közönség neveltségéről nem beszéltek, mert az, úgy látszik, gyógyíthatatlan. Szófia nagyon hetszáz ezer lakossal.

De kérem a fővárost, a *Vigadó* spekuláns-tulajdonosát, hogy ezeken a balkáni állapotokon valahogyan segítsen. És itt rögtön tölemlitem a *Vigadó* szeszélyes fűtését is, még a léghuzamot is, amely a náthát fölvirágoztatja és a halálozási számarányhoz lényegesen hozzájárul. Továbbá kérem, tessék, a közönség kényelme szempontjából a második ruhátart is megnyitni, mert ez a szűkkeblűség csunya és megmagyarázhatatlan. Ezért a pénzért, amit a filharmonikusok fizetnek, tiz ruhátart is követelhetnénk.

A ruhátári jelenetek egyébiránt muzsant a késő éjjeli órákban a következő rögtönzést ingerelték:

Egy gondolat bánt engemet...

Egy gondolat bánt engemet:
Agyban, párnák közt halni meg! —
Ne ij halált adj, istenem,
Haljak meg egy hangversenyen,
A budapesti Vigadóban,
Koncert után a gardero-bban!

Miként a fán a villám fut keresztül,
És oszt szelvény csavarja ki tövestül,

Vagy mint kőszirtet hegyről a völgybe
Eget-földet rázó menydörgés dönt le:
Akként robojon majd rajtam keresztül
A mélyen tisztelt publikum, —
Maradjak ott testestül-lelkestül
Széttiprott koncert-tragikum!

Ha minden zenekedvelő
Helyét megunva tör elő
A nagy teremből ki a folyosóra,
— Mivelhogy már féltízre jár az óra, —
Mikor tolonganak,
Mikor zsbonganak:
„Kabátom! Kalapom!”
Ezen a nagy napon
Ott essem el én
A terem küszöbén,
Ott folyjon az ifjú vér ki szivemből,
S ha ajkam örümteli végszava zendül,
Hadd nyelje el azt a tömeg robaja,
A férfi nyögése, a lányka jaja, —
S míg rajtam a sok
Adáz zene-smokk
A ruhatarba vágat, hol a szolgál
Ugy áll, miként ha nem vón semmi dolga, —
Ott hagyjanak engemet összetiporva!

Ott szedjék össze eltört esontomat,
Ott ánderem, rongyos smokingomat,
Ha jön majd a nagy temetési nap.
Hol ünneplés lassú gyászzenével
Es *Kerner* Pistának vezényletével,
Amint hiszem, a Filharmonia
Egy ingyenes dísz-sírba helyez engem,
Ki itt a ruhatarban sírva zengem
A hatyúdalt, mint a halál fia!

(G—ly.)

MŰVÉSZET.

□ **Az országos képzőművészeti tanács megalakulása.** Az országos képzőművészeti tanács ma tartotta alakuló nagygyűlését, melyen az összes szakosztályok tagjait megválasztotta. Az állandó bizottság elnöke lett: *Zsilinszky* Mihály államtitkár; másod-elnök: *Főreter* Gyula miniszteri tanácsos; ügyvezető előadó: *dr. K. Lippich Elek* miniszteri osztálytanácsos, festőművészeti előadó: *dr. Térey Gábor*, szobrászati előadó: *Strobl* Alajos, iparművészeti előadó: *Radisics* Jenő, építőművészeti előadó: *Fittler* Kamill, tagok: *Lotz* Károly, *Fadrusz* János, *Horti* Pál és *Lechner* Ödön; jegyző: *Huszka* Jenő.

Festőművészeti szakosztály. Előadó: *dr. Térey Gábor*. Tagok: gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Andrássy* Tivadar, *Baditz* Ottó, *Beniczky* Gyula, *Beöthy* Zsolt, *Berzeviczy* Albert, *Bihari* Sándor, *Bubics* Zsigmond, *Csók* István, *Czobor* Béla, *Ebner* Lajos, *Eisenhut* Ferenc, *dr. Elischer* Gyula, *Feszty* Árpád, *Fránkó* Vilmos, báró *Harkányi* Frigyes, *Horovitz* Lipót, *Jendrassik* Jenő, *Kammerer* Ernő, *Keleti* Gusztáv, *Kolmer* Adolf, *Kriesch* Aladár, *László* Fülöp, *Lotz* Károly, *Matuska* Alajos, báró *Mednyánszky* László, *Ráth* György, *Spányi* Béla, *Székely* Bertalan, *Szmrecsányi* Miklós, *Vastagh* Géza, *Zemplényi* Tivadar és gróf *Zichy* Jenő.

Szobrászati szakosztály. Előadó: *Strobl* Alajos. Tagok: *Andrássy* Gyula és *Tivadar* grótok, *Alpár* Ignác, *Beöthy* Zsolt, *Berzeviczy* Albert, *Bezerédi* Gyula, *Czobor* Béla, *Fadrusz* János, *Kallós* Ede, *Lechner* Ödön, *Ligeti* Miklós, *Matuska* Alajos, *Molnár* Viktor, *Schulek* Frigyes, *Telcs* Ede, *Tóth* István, és *Zala* György.

Iparművészeti szakosztály. Előadó: *Radisics* Jenő. Tagok: *Gróf Andrássy* Tivadar, *Czobor* Béla, *Fadrusz* János, *Fittler* Kamill, *Feszty* Árpád, *Gaul* Károly, *Horti* Pál, *Huszka* József, *Kolmer* Adolf, *Kriesch* Aladár, *Lechner* Ödön, *Ligeti* Miklós, *Matuska* Alajos, *Mihalik* József, *Morelli* Gusztáv, *Ráth* György, *Rauscher* Lajos, *Roth* Miksa, *Rupp* Imre, *Szalay* Imre, *Szterényi* József, *Telcs* Ede, *Thék* Endre, *Vartha* Vince és *Zsolnay* Miklós.

Építőművészeti szakosztály. Előadó: *Fittler* Kamill. Tagok: *Aigner* Sándor, *Alpár* Ignác, *Czigler* Győző, *Czobor* Béla, *Fadrusz* János, *Hauszmann* Alajos, *Huszka* József, *Korb* Flóris, *Lechner* Ödön, *Lotz* Károly, *Matuska* Alajos, *Radisics* Jenő, *Rauscher* Lajos, *Rupp* Imre, *Schulek* Frigyes, *Steindl* Imre, *Székely* Bertalan és *Zala* György.

Ösztöndíj-bizottság: A képzőművészeti és iparművészeti tanintézetek vezetői, a minisztérium művészi osztályának vezetője, a szakbeli előadók s a következő tagok: *Lotz* Károly, *Ebner* Lajos, *Kallós* Ede, *Telcs* Ede, *Ráth* György, *Gaul* Károly, *Korb* Flóris, *Lechner* Ödön.

Az állami vásárlások bizottsága. A szepművészeti muzeum igazgatója és igazgató-őre, a művészeti osz-

tály vezetője, az iparművészeti muzeum igazgatója. A szakosztályok kiküldöttjei: *Beniczky* Gyula, *Lotz* Károly, *Berzeviczy* Albert, *Zala* György, *Fadrusz* János, *Andrássy* Tivadar, *Vartha* Vince, *Alpár* Ignác.

Iskoládtogatók: *Szmrecsányi* Miklós, *Bezerédi* Gyula, *Rauscher* Lajos, *Hauszmann* Alajos.

Muzeumlátogatók: *Beöthy* Zsolt, *Czobor* Béla, *Rauscher* Lajos és *Zsolnay* Miklós.

A képzőművészeti tanács hivatalos helyisége a közoktatásügyi minisztérium *Báthory*-utca 12. szám alatti bérházában van.

□ **A karácsonyi kiállítás.** Az iparművészeti muzeum karácsonyi kiállításának kiténtetési közül a közoktatásügyi miniszter nagy érdemét már a jövő héten itéli oda a négy tagból álló hivatalos zsüri. A második kiténtetés, melynek sorsa felett legközelebb döntenek, a kereskedelmi miniszter kélezerkoronás díja s három érme. Végül a társulat öt száz-, háromszáz- és kétszázkoronás díja fölött fog dönteni a zsüri.

□ **Festetik György szobra.** *Keszthelyen* tudvalevőleg szobrot emelnek gróf *Festetik* Györgynek, a *Georgikon* megalapítójának. Mint levelezők táviratolja, a szobor talpköveit most rakják le a főgimnázium előtt. A szobrot a tavasszal leplezik le.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Magyar Néprajzi Társaság** ma délután 5 órakor *Munkácsy* Bernát elnökle alatt ülést tartott, melyen *dr. Katona* Lajos tartott előadást „Tarlózsók a gyöngyösi könyvtárban” címmel.

Az előadó az elmúlt nyáron a gyöngyösi *Ferenc*-rendiek könyvtárában kutatóván, régi nyomtatványok tábláin és lapjain néhány néprajzi szempontból is érdekes mesefeljegyzést, babonát és rólvasást talált a XVI. és XVII. századból. Ez emléket részint latin, részint magyar nyelven. Utána *dr. Krausz* Sámuel az *Átoktáblákról* tartott előadást. Mintegy 50 évvel ezelőt találtak Rómában az első átoktáblákat, azóta százával kerültek elő a sirokból Rómában, Galliában, Németországban, de különösen sok a régi *Karthago* területén. Sajnátságot szimbolika alapján ont választottak irányagulat, melyet levőlmődra összehajvta sirokba tettek, hogy az alvilági szellemek végrehajsák az átkot, melyet ellenségeikre szöktak. Ez átkozás nagyon divott a cirkuszjátékok hőseinél, a kocsihajókánál, akiknek érdekében volt, hogy a másik cirkuszpártnak kecsisa legyen a vesztes.

□ **Az állatok önosonktása.** A természettudományi-társaság ma délután *dr. Goska* Sándor egyetemi tanárségdel tartott előadást az állatok önosonktásáról és fájdalomérzéséről. Tudományos levezetéssel bizonyította, hogy az alsóbbfokú állatok egyáltalában nem érzik úgy a testi fájdalmat, mint a gerinces állatok és az ember.

Példákkal mutatta ki, hogy az alsóbbfokú állat könnyen, a fájdalom minden érzése nélkül bírja elviselni egy-egy testrésznének az elvesztését. Ha a virágmezt gyűjtő méhnek a potrohát finom olóval óvafovon levágnák a méh főse teste vígan röpököd tovább, virágról-virágra, mintha semmi sem történt volna. A giliszta, a pókok, a rókák stb. elvesztetik egyes végtagjaikat, anélkül, hogy ez fájdalmat okozna nekik. Az egyszerű testszervezetűből, egysejtűségükből folyik, hogy náluk az elvesztett tagok visszapótlására hatalmasan működik a visszacsorogó erő, úgy, hogy — amint például a folyami ráknál látjuk — az elszakadt láb, fark vagy oló csakhamar újra kinő. Sok és érdekes példát hoz föl arra, hogy a veszedelmebe jutott alsóbbrendű állat miként menti meg az életét egyes testrésznének a főlajdózással. Ami az ember fájdalomérzését illeti, ez egyike a legnagyobb jótéteményeknek, mert ez figyelmet bennünket arra, hogy itt vagy ott baj van s azt orvosolni kell. De erőbőlesleg is nagy jelentősége van ennek, mert az emberek tapasztalható ismerve a fájdalmat, igyekezőnek a mások szenvedésein enyhíteni s így a fájdalomérzés vezet rá az ember a legszobor érnének: a részvétnek és jótékonyágnak a művelésére.

Az előadást a nagyszámú hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

SPORT.

Berlin—Budapest. A berlini műegyetemi hallgatók football-csapata pénteken délelben érkezik Budapestre s első mérkőzése szombaton délután lesz a Csömöri-úti millenárius versenypályán, ahol ez alkalommal a budapesti főiskolák válogatott csapatával fognak mérkőzni. A főiskolák hallgatóiból alakított csapat tagjai a legkiválóbb fővárosi egyetlek, ugymint a *Budapesti Torna Club*, *33 Football Clubja*, *Magyar Uszó Egyesület*, *Budapesti Egyetemi Athletikai Club* és a *Ferencvárosi Torna Club* legjobb játékosai. A műegyetemi ifjusági egyetlek tegnapi közgyűlésükön megállapították a fogadtatás részleteit is, ezután is kéri az érdeklődőket, hogy pénteken délután 1 óra 45 perokor jelenjenek meg a nyugati pályaudvaron a berlini ifjak fogadására.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Dürisch Katalin.** A szerelem, ha nem ügyel kellően a formákra, bünyűgyi komplikációkba keveredik. Ez volt Dürisch Katalin esete. A szerelmes előéletű nevelőnő anyai örömeiket imitálta. Idegen gyermekét szerzett, s két udvarlójával el akarta hitetni, hogy a gyermek az övé. De Dürisch Katalin nem subjektív érzések ébresztése céljából csempészte magához a kisdedit. Nagyon is objektív céljai voltak. Zsarolni akarta udvarlóit. E miatt törvény elé került, s az első tárgyaláson az igazi anya kétségtelesen igazolta, hogy a nevelőnő az anyai örömeiket jutányosan bár, de készpénzen szerezte. A budapesti törvényszék családi állás elleni vétség és zsarolás miatt harmadfélvált bírónőre ítélte Dürisch Katalint. A királyi tábla ezt a büntetést egy esztendőre szállította le. A királyi Kuria első tanácsa a Kelemen Mór elnöklésével Hieronymi Béla bíró előadásán alapján a benyújtott semmisségi panaszt elutasította.

§§ **Zalogházi ékszerek.** Nagyon hű emberekből állott az a tolvajbanda, mely ezidén április 20-án az erzsébetfalvi takarékpénztár zalogházát kifosztotta. Több mint 10.000 korona értékű ékszert loptak el. A csillogó értékű tárgyak annyira tetszettek, hogy a lopást követő napokon már figyeltatva viselték. A rendőrségnek tehát nem kellett különös bravúr kiteljen, hogy a tolvajokat kézrekerítse. A mellett feltűnően költöztek. Az egyik tolvaj, Popovics Ignác asztalos már mint pénzhamisító is ült fogházában, a társa, Hlavicska Sándor cipész pedig a csavargás terén volt elsőrendű kapacitás. Néhány ékszert Szlanko Kollár Katalin, Popovics szeretője értékesített s így a lopás büntetével vádolt két elsőrendű vádlott mellett ő orgazdaság bűntette miatt került vád alá. A pestvidéki törvényszék két napig tárgyalta ezt a bűnpört Bánó bíró elnöklésével. Popovics azzal védekezett, hogy ő paraszt-emberektől kapott pénzt, akiket azzal amitott el, hogy pénzükért háromannyi érv hamis bankot ad vissza. A becsapott parasztok csakugyan igazolták ezt a védekezést, de a törvényszék ennek ellenére megállapította mind a három vádlottra az orgazdaság bűntettét s dr. Mikovics alügyész vádbeszéde és dr. Kisfalvi Rezső és Kiss Ferenc védelme után Popovicsot és Hlavicskát harmadfélvált bírónőre, Szlanko Kollár Katalint pedig egyévi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az összes felek fölébezték.

Női esküdtek.

Irta: Marcel Prévost.

Andrea Téry asszony, ki a női kérdés leghivatottabb és legfelgyelmesebb ítéletű zászlóhordozója, a *Frondeban* csatát indít a csupán férfiakból álló esküdtszék ellen és követeli, hogy ebbe az areopágra nőket is válasszanak bele. És ime, akadt egy kiváló jogtudós, Gustave Adolf Hubbard, ki készséggel vállalkozott a vegyes esküdtszéki intézményre vonatkozólag törvényjavaslatot kidolgozni, mely azt javasolja a törvényhozásnak, hogy az esküdteket a két nemből válasszák, hogy a férfiak és a nők, természetesen az arra hivatottak, egymás oldalán teljesítsék a bírói tisztelet.

Lehetséges-e ilyen zsűri? S ha igen, hasznát látja-e a jogszolgáltatás? Ezt a két kérdést megvitatni épp annyi joguk van a nőknek, mint a férfiaknak. Hogy elvileg alig akad valami kivétel az azon, hogy a nők is helyet foglaljanak az esküdtek padjain, azt a legelszántabb férfiakodók is kénytelenek lesznek elismerni. Legfőkébb azt lehetne ellenébe állítani, hogy ellenkezik a szokással és hogy mindig veszedelmes dolog szokásokat változtatni.

Ami pedig azt illeti, hogy alkalmasak-e a nők az esküdtszékek által feltett ténybeli kérdésekre válaszolni, azt hiszem, aligha fogja valaki komolyan vitálni, hogy erre épp oly alkalmasak, mint a férfiak, sőt hozzátehetem, hogy egyenlő értelmi fejlődés mellett egészség dolgában a nő felülmúlja a férfit. Ne feledjük e mellett, hogy az esküdtszéki intézménynek épp az a célja, hogy a közönség intelligenciáját vonja az igazságszolgáltatásba, nem pedig az intelligenciát, melyet a hivatásszerű jogi foglalkozás de-lormált.

Végül pedig figyelembe kell venni, hogy a csupán férfiakból alakított esküdtszék nem felel meg teljesen annak íkellőknek, melyet a törvényhozó ehhez az intézményhez fűzött, hogy tudniillik a vádlott fölött vele egy sorban állók ítéljenek. Mentül inkább antifeminista valaki, annál könnyebben belátja, hogy egy női vádlott fölött soha sem ítélnek vele egy sorban állók.

Erezték-e valaha az esküdtek padjaira vezényelt földbirtokosok, kereskedelmi alkalmazottak és tőke-pénzesek azokat a halálos gyötrelmeket, melyeket a két zsandár által őrzött szolgálóéany végigszenved, kit azzal vádolnak, hogy megtojította csecsemőjét? Ezek közül az esküdtek közül egyik sem esett csábításnak áldozatul. Nem csábították el őket először, nem hagyták őket gyalázatosan cserben s nem szédítették el fejüket hazug ígéretekkel.

Az esküdtszék, akár hiszik, akár nem, a női

vádolt jelenléte által a nem által, befolyásoltatik. Ez a befolyás nagy előnyére szolgál a női vádlottnak, ha fiatal és szép és ha érti a módját, elérzékenyedet kelteni. De viszont mekkora ártalmat okozhat a női vádlottnak az, ha a férj jogai, tekintélyének prerogatívája vagy biztonsága kerül szöiba. Mindenesetre pedig hiányzik a hasonlóság a vádlott és a bírák között s így meghamisítva kerül elének az esküdtszék elméleti feltételei is.

Annai bizonyos, hogy a nők máris birtokában vannak azoknak az intellektuális képességeknek, melyeket a férfi-escüdttől megkivánunk és erkölcsi feljogásuk, bármennyire különböznek is a férfiakétól, csak arra szolgálna, hogy a *hoministák* — ezt a szót Andrea Téry asszony használja — mérlegét egyensúlyban tartsa.

És mért ne lehessen a nő, ki épp úgy alá van vetve a törvénynek, mint a férfi, a szentesített törvényerőnek épp olyan rész tulajdonosa, mint a férfi? Szabad öt vádolni, szabad öt áldozatát avatni, de a döntésbe nincs beleszólas. Ez nyilvánvalóan jogfosztás, visszaélés, s már határozatlan beszélhetünk arról, hogy ez nem maradhat ennyiben.

Már több ízben fejeztem ki azt a nézetemet, hogy minden intézmény a nők belevonása által megifjodik és újjászülök. A „nő” ami idős nemzetünkre nézve is új népet jelent. A nő a paragon heverő és évezrek óta felgyülemlett erkölcsi energiának kincses kamarája. Csak nézzétek meg, mennyi erővel, mennyi szerzetelenséggel védelmezi a nő azokat az eszméket, amelyeknek szolgálatába szegődött. Nem csodálatra méltó-e, hogy milyen hősiessen viselkedik az alkohol és a prostitúció ellen folytatott harcban? A nő imádja a nagy, hatalmas eszméket; gyönyörűsége telik a lelkiismeret és érzés problémáiban; kíváncsisága és tudnivalója folyton éber; végül a felelősség nem retenti vissza — elvállalja.

Mint esküdtszéki tag részéről csak az a veszedelem forogna fenn, hogy nagyon is mohón látta a munkához, hogy nagyon is szenvedélyes verdikteket hozna... De legyünk nyugodtak! A vegyes zsűriben a férfi, a renyhébb anyag, korlátozná a nő merészebb szárnyalását. Am legalább élet lobogna az esküdtszékben: hallana, fontolna és ítélne, nem lenne többé idegennyelvt statisztikát szegényes gyűlekezete, melynek alig van más gondolata, mint mentül előbb pénzbirosg nélkül a szimpadról elosonni.

Nem tudom, hogy a közvélemény és a parlament miként fogadja Hubbard ur törvényjavaslatát; de a döntő hatalmak mindenesetre helyesen cselekednek, ha kellő elmélyedéssel vennék fontolóra azokat a módokat, amelyekkel megjelöl, hogy egy elvben kitűnő intézmény megmenthető legyen. Az az intézmény, mely használatának száználmas módja által hitelét veszítette.

Nyiltér.

Huzás ma!

Osztálysorsjegyek

eredeti áron kaphatók.

1/2 sorsjegy 12 kor.	1/4 sorsjegy 3 kor.
1/2 " 6 "	1/4 " 1.50 "

Mercurbank

BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám

Vevőinknek eddig már több mint

10 millió korona nyeresémet fizettünk ki.

(Teljes titoktartás biztosított.)

Megrendelésnél kérjük az e lap hirdetését közzé tálalható megrendelési jegyet felhasználni.

(Az e rovat alatt közliótteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK.

— (A pánszlávok győzelme.) *Turóc-Szent-Mártonból* írják: Turócmezőben a minap megtartott megbízottsági tagválasztások alkával a tót tulzók pártja tetemesen megerősödött s a többek között *Beniczky Kálmán* alispán is megbukott *Kostyánban*, ahol földbirtoka van s ahol 27 év óta mindig megválasztották. A magyarság a magyar párt szervezését sürgeti.

— (Tisztújítás Szilágymejében.) *Szilágymejéről* táviratozzák: *Zilahon* tegnap báró *Wessélyi Miklós* elnöklése alatt a vármegyei bizottsági tagok értekezletet tartottak, amelyen egyhangulag kimond-

ták, hogy a küszöbön álló tisztújításnál a régi tisztviselők mellett foglalnak állást. Az értekezlet után közgyűlés volt, amelyen december 20-ikára tűzték ki az általános tisztújítást. Örömmel vették tudomásul, hogy dr. *Petri Mór* a vármegye monografiját már megírta s abból két kötet már ki van nyomva, a többi négy sajtó alatt van. *Petri* nagyszabású munkájának megjelenése után ovációkban fogják részécsiteni.

TÁVIRATOK.

Páris, november 20. *Constans* nagykövet ma este Konstantinápolyba utazott.

Pétervár, november 20. *Ig mérnök, Menelik* bizalmasa és formális külügyminisztere, értesítette a külügyi kormányt, hogy *Menelik* néguas a jövő évben meglátogatja Oroszországot.

A franciaországi bányász-sztrájk.

Denain, november 20. Minthogy a tegnap késő este hozott határozatot, amely kimondja az általános sztrájkot, nem lehetett mindenütt közhírré tenni, ma az anjini kerületben meglehetősen sok bányász állott munkába, de attól tartanak, hogy a sztrájk holnap általános lesz.

Nemzetközi udvariaskodások.

Washington, november 20. *Hengelmüller* osztrák-magyar nagykövet *Ferenc József* király megbízásából üdvözölte *Roosevelt* elnököt s kifejezte az uralkodó óhaját, hogy az Egyesült-Államok népeire jólét származzék az 5 elnökösködése alatt. Tegnap pedig a német nagykövet fejezte ki az elnöknek szerencsekívánatait s biztosította *Vilmos* császár nevében jóakaratairól. *Cassini* orosz nagykövet a meglátogatta *Hay* külügyminisztert és az orosz cár megbízásából a cár Amerika iránt táplált barátságos érzelmeinek adott kifejezést. Az orosz nagykövet azonkívül személyesen át fogja adni *Roosevelt* elnöknek a cár sajátkezi levélét, amelyben az részvételt fejezi ki *Mac Kinley* halála alkalmából.

A belga képviselőházából.

Brüsszel, november 20. A képviselőház ma Bertrand szocialista képviselőnek a katonai szolgálatban való helyettesítésének eltörlésére vonatkozó indítványát tárgyalta. *Smet de Nayer* miniszterelnök az indítvány ellen foglalt állást és felkérte a jobboldal ama tagjait is, akik a személyes szolgálati kötelezettség hívei, hogy ne szavazzanak az indítványra, mert ha elfogadják, a kormány ezt ellene irányuló szavazatnak tekintené. Bertrand indítványát 83 szóval 64 ellenében elvetették. Egy képviselő nem szavazott. Épp így elvetette a Ház 90 szóval 59 ellenében Lorand indítványát, mely a védőkelesek kisorsolásának eltörlését kívánja.

Az athéni diák-zavargás.

Athén, november 20. A zavargás egyre tart. Annak ellenére, hogy a szent színódus az evangélium minden fordítását betiltotta, a diákok tüntetés céljából újból felkeresték az *Asty* és *Akropolis* című lapok szerkesztőszéki helyiségeit. A csendőrség fegyvert használt. Néhány diák a csendőrökre lőtt, aminek következtében dulakodás támadt. A diákokat végül az egyetembe szorították és körülvették. A mai zavargásoknál husz katona és néhány polgár megsebesült.

Közgazdasági táviratok.

New York, november 20. (Terményfőszede.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8.— (8.—), nov-re 7.62 (7.47). Februára 7.49 (7.52). New-Orleansban helyben 7.1/4 (7.1/4). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 8.65 (8.65). Stand white Philadelphában 8.60 (8.60). Refined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — *Zsír*: Western steam 9.25 (9.12). Rohe és Brothers 9.30 (9.20). — *Tengeri irányzata* szilárd. Novemberre — (—). — *Decemberre* 67.1/2 (66.1/2). — *Májusra* 67.1/2 (66.1/2). — *Buza* irányzata szilárd. Piros ősz helyben 82.1/2 (82.1/2). Novemberre — (—). Decemberre 79.1/2 (79.1/2). márc-ra — (—). Májusra 81.1/2 (80.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kévé*: fair Rio 7. sz. 6.1/4 (6.1/4). Nov-re 5.45 (5.40). Februára 5.65 (5.60). — *Liszt*: Spring Wheat cears 2.95 (2.95). — *Cukor*: 3.1/15 (3.1/15). — *Olaj*: 27.50 (27.50). — *Réz*: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, nov. 20. (Terményfőszede.) (Zárlat.) *Buza* irányzata szilárd. Nov-re 71.1/4 (71.1/4). Dec-re 72.1/2 (71.1/4). — *Tengeri irányzata* szilárd. Nov-re 59.1/4 (59.1/4). — *Zsír*: Decemberre 8.87 (8.75). — *Januára* 8.90 (8.77). — *Szaionna* short clear 8.50 (8.30). — *Sertészsuk*: Januára 15.60 (15.40). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem ezt kerestem...

Nem ezt, nem ezt kerestem én te benned!
 Űde tavaszt, napfényes álmat!
 S hogy megnyílt előttem ifju lelked,
 Csak hervatag, homályos ősz fogad.

Derült, mosolygó gyermekszivre vártam,
 Mely illatot, költészetet lehel;
 Hogy megfüröszszék lelkem napsugarban
 S virágokkal, fényvel borítson el.

Rajongani, epedni vágytam érte,
 Regés idők lovag-költőjeként;
 Szelid kinnal kísérni lenge lépted
 S kezedből nyerni bűt avagy reményt.

S hiába minden! Mért is ismerem meg,
 Hogy szived is letarlott pusztaság,
 Hogy helsejében lelked gyökerének
 A nagyraérvás, érdek férgé rág.

Bűbajos arcod mért is nem kerültem,
 Gyótródrve érte ünös-úntalan;
 Reménybe, kéjbe, vágyba elmerültem,
 Epedve, édes kinba; boldogam!

Bán Aladár.

† Párisi nők toalettszámlája. Sehoh a világon annyi pénzt nem költenek ruházatra, mint Párisban. S nemcsak a külföldiek, hanem maguk a francia nők is duzzasztják a rue de la Paix-n levő szabó-autokraták pénzesztárcait. Maga a ruha tulajdonképpen nem is kerül soha annyijába a francia nőnek, mint a hozzávaló. És éppen ebben rejlik nagy öltözködési művészetük. Minden kicsiséget tanulmányoznak és hozzáillesztik az egész öltözködéshöz. A francia nő inkább takarékos a felső szövettel, mint a bélésnél és többre becsüli a valódi eszikkével és kézimunkával kivarrtot fehérneműt a legdrágább ruhaszövetet. Főerősségük a fűző, amely mindenkor műremek s ez adja megalakulásukat azt a bámulatos varázst, amely méltán kelti föl a többi nők irigységét és a férfiak csodálatát. Ez a magyarázata annak, hogy a francia nő bár egy ruháért gyakran ad ki kevesebbet mint az angol nő, összkiszámlái a ruházatiért mégis jóval többre rúgnak. Ismeretes, hogy Párisban különböző árak vannak belöldiek és idegenek részére. Egy bál ruhát például, amelyet egy angol nőnek 800 koronáért készítenek el, a francia nőnek megcsinálják hétszázért. *Uzós és Grammont* hercegnők, *Talleyrand-Perigard* hercegnő, *Castellane* grófnő mesés összegeket adnak ki évenként ruhára. És hány művész nő van Párisban, akinek évi ruhászámája többre rúg 80.000 koronánál. Átlag 560-600 koronát fizet egy párisi nő egy-egy bál ruháért, ha nincs dusan himezve vagy

ha nincs drágaköves őv rajta. A tea-gourk a gyönyörre a francia nőnek és mindig nagy választéka van ilyen ruhákban; egy ilyen ruha ára ritkán több 300 koronánál. Az automobillisztium rendszeren extravagáns. A loversenyekre egész sor ruhája van az előkelő francia nőnek, amelyeknek ára 300-500 korona közt váltakozik. Kalapja soha sincs elég a francia nőnek. S bár átlag csak 40 koronát és sohasem többet, mint 60 koronát fizet egy kalapért, mégis igen nagy összegre rúg évenként a kalapvásárlás, mert sokat vesz. Nagy kedvelője a francia nő a prémes holminak és kézzel készítenek fizet egy coboly-prémes köpenyért 10.000 koronát is. Ezek a számok természetesen csak a dussgazdag asszonyokra vonatkoznak, de azért a kevésbé jómódúak is mindig nagyon jól öltözködnek. Mert van Párisban üzlet, ahol 20 koronáért csodás kalapokat lehet kapni és szabó, akinél 200 korona a legmagasabb ára egy-egy mesterileg elkészített ruhának. Egyébként Párisban 2500 szabó és szabónő van, akik 50.000 embert foglalkoztatnak. Az alkalmazottakat nagyon jól fizetik; egy ügyes elarusító 10.000 koronát is keres évenként. Természetesen, hogy a keresett szabónőknek mesés a jövedelme. Olyik nyolc millió forgalmat is csinál évenként és legalább 12-15 százalékra dolgozik. S az ilyen üzletek tulajdonosai rendszerint yacht-tulajdonosok is, nevezetességei a versenyturereknek s azok közé tartoznak, akik nyáron saját birtokukon, télen pedig saját hoteljükbán laknak. Alkalmazottaik sokasága miatt nagy a politikai befolyásuk is s a szabóságnak majdnem minden hercege, lovagja a becsületrendnek is.

† Angol vallási testületek jövedelme. Hogy mily nagy jövedelmekkel bírnak az angol vallási testületek, erről a következőket olvassuk egy statisztikai évkönyvben. A leggazdagabb vallási testület Nagy-Britanniában a „Church of England”. Alapítványából évente 115 millió korona jövedelmet huz s ezenfelül az önkénytelen adakozások főösszege meghaladja a 150 millió koronát. Az évi jövedelem egy összegben 265 millió, vagyis 30.000 korona minden órában és 500 korona minden percben. A baptisták egyházi jövedelme évenként két millió koronára, a wesleyanikák pedig harminc millió koronára becsülhető. A presbiterianusok száma Angliában csakis 250.000, a kultuszjövdelem mégis meghaladja az öt millió koronát. Az üdv hadserege egymillió kétszáz-ezer korona jövedelem fölött rendelkezik, a 120.000 angol zsidó pedig rendszeren három millió koronával segíti szegényeit esztendőnként. Angliában és Walesben évente összesen 380 millió korona az összes vallási testületek együttes jövedelme. Skóciában és Írthonban ugyanilyen célra cirka 120 millió korona folyik be, így tehát egész Nagy-Britániában 500 millió koronát áldoznak évente vallási célokra.

† Eredeti állatversenyek. Párisból írják, hogy Compiègne-ben, egy előkelő sporthelyen, az előkelő világ most avval mulat, hogy mindenféle állatok között versenyeket rendeztetnek. Lovak, szamarak, tehenek, borjúk, macskák és kutyák ki vannak zárva a versenyből, de macskaszéri állatok azért nincsenek egészen kizárva, miután egy ifju oroszán is szerepel a versenyzők között. A versenyzők egyébként pulykák, tyukok, kacskák, ludak, birkák, kecskék, nyulak, békák és bogarak. A versenyző állatot zsinegen tartják és tompavégű bottal vezetik, de nem szabad ütni, a zsinéget gyermekek is tarthatják. Huzni nem szabad az állatot, csak hajtani, úgy hogy a hajtónak mindig hátul kell maradnia. A legutóbbi versenyt igen nagy és előkelő közönség nézte végig. *Peau* kisasszony, a hirneves kirurgus unokája, egy fekete birkával jött, amelyet fehér sevelymszínen vezetett. *Mollei* kisasszony egy merinói juhott hozott égszínké szalagon. *De la Motte* báróné kecskével versenyzett *de Bourgon* asszony egy tyukkal. *Berkheim* báróné egy nyugatindiai teknősbékával pályázott de nem sokra ment vele. *De Lucinge* hercegnő oroszán nagyra rakoncátlanokodott. Bukcencet hányt s minden áron szeretett volna a birkával és a kecskével megismerkedni. *Fournier-Salvope* asszony egy bogarat vezetett a pályára, amely kitört és egy lukba ásta be magát. Ugy kellett kiánsni a gyepek talajból s az aranyzsinór, amelyen vezették, közben el is szakadt. A győztes a kecske lett s nagy ovációkkal fogadták. És sajnos, a fény, a pompa, a lelkesedés a közönség között olyan fokra hágott, mintha valami nemes és kiváló eszme szolgálatában állott volna. A legközelebbi versenyre bárányokat és malacokat is jelentettek be s a tévedtízvilág jókat fog mulatni ez eredeti állatversenyeken.

† Történelmi — sajt. A mult napokban Londonban Cumming tanár hagyatékát árverették el s ezen alkalommal egy darab történelmi nevezetességű sajt került árverés alá. Az ereklyeszámba menő sajt darab üvegbura alatt őriztetik s az üvegbé vésett sorokból mindenki megtudhatja az értékké érlelődött hetvenhatéves események — a biográfáját. York hercege 1825-ben bátran és lelkesülten szállott sikra és tört lándzsát az angol parlamentben a protestáns befolyás mellett. A vallás eme hathatós védelméért a chesleri grófság protestáns lakossága a legnagyobb sajt-táblával kedveskedett a hercegnek. Az angol főur e sajt-táblát praktikusn vagyis úgy osztotta föl, hogy az egyik része eledel legyen, a másik része pedig emlék maradjon. Az emléket később átengedte Rutland hercegnőnek, aki viszont Cumming tanárt tette véle alkalmilag boldoggá. És ez az évtizedeken át méltó kegyelettel megőrzött történelmi sajt a londoni árverésen mégis becsáron alul kelt el; csak 34 koronát adott érte a legújabb gazdája. Az angol praktikus

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(39)

Kétezen voltak a foglyok. Tizennégy főtiszt esett el és száz altiszt. Puliant törött bordákkal, de élve fogták el. Krsywonos mégis erősködött:

— Holnap valamennyi longvelt lemezárolok. Nem veszek a számba sem egy falatot, sem egy kortyot, amíg csak engem is él közülök.

A győztesek táborában ezalatt a herceg lábaihoz rakták a zsákmányul ejtett zászlókat. Aki hozott egy-egy zászlót, odadobta a többihez halomba, volt ott vagy negyven lobogó. Akkor Saglobára került a sor s a potrohos lovag oly büszkén, oly erővel csapta le zászlóját, hogy el-törtött belé a rudja. A herceg mosolyogva kérdezte tőle:

— Te ejtetted zsákmányul?
 — Te monadt, fenséges uram.
 — Akkor hát Ulysses és Achilles vagy egy személyben.

— Egyszerű harcos vagyok én csak, uram, de Nagy Sándor pártját valom vezéremül.
 — No hizelegjél, lovag! Hősi tettedért megjutalmazlak, kincstárnokom kétszáz arany forintot fizessen néked!

Sagloba átkarolta a herceg térdét és szerénykedve szólott:

— Oh uram, a te kegyelmed nagyobb az én vitéségemnél.

Skrzetuski arcán mosolygás futott át, de azért sem most, sem később nem árulta el, hogy látta ő a hősi vitét a csata előtt félni is. Sagloba pedig oly büszkén, oly rátartósan lépegett el, hogy a katonák ujjal mutattak rá és így dicsérték: ő harcolt ma a legvitészebbül!

Eljött az éjszaka s a tó és a folyó két partján föllobbant a sok ezer tábortűz, amelynek füstje sűrű oszlopokban szállott égnek. A fáradt katonák étellel és pálinkával erősítették testüket, lelküket pedig a mai nap bátorságot növellő hősi tetteinek elmondásával. A lehangosabban persze Sagloba beszélt és csodákat mondott el a tetteiről. Hátha még nem botlik el a loval Tisztársait, s a Tyskievics csapatjából nemeseket így tartotta szóval.

— Az tudvalevő, hogy a nagy ütöközeteket megszoktam már, főként a törökök ellen küzdöttem sokat a moldvai hadjáratban. Ha néha lomha vagyok, azt nem a félelem okából teszem, hanem lobbanó vérem miatt, amely a végletekig elragad. Hógys félnek nemes lovag lételem ettől a csőcseléktől!

— Persze ezuttal is elragadt a vésed?

— Jól mondotd. Erőszakkal tartottak vissza a bajtársaim, különben segítségére siettem volna a lováról lehulló Wiersulnak.

Skrzetuski mosolyogva erősítette, hogy ő is segített a lovagot visszatartani, míg Karvics Wiersul felől kérdézősködött.

— Oh, őkelme már az előrsőknél jár! Saglobának nem volt inyére, hogy elbeszélését így megszakitották. Rákezdte tehát:

— Azt hallgassátok meg, hogy miként ejtettem zsákmányul ezt a zászlót!
 — Hiszen akkor nem kaphattott súlyos sebet! Örvendezett a Wiersult féltő Karvics.

— Nem az első lobogó már ez, amelyet elveszek az ellenségétől, de mondatom, hogy ilyen keserves dolgom egyikkel sem volt még!

— Súlyos sebet nem kapott, de jól összezuzta a testét, fejestől esett a tóba, ivott is vizet jócskán.

— Csodálom, hogy a halak nem döglöttek meg. Az ő harci tüzetől úgy illett volna, hogy fölforrjon a víz, epéskedett haragosan Sagloba.

— Hát bizony derék lovag is az a Wiersul!

— No, nektek sem beszéltek el többet semmit, ha így figyeltek a szavamra!

A fiatal Aksak lépett most hozzájuk s gyermekies, csengő hangon szólott:

— Ujságot mondok.

— Micsoda ujságot mondhatnál, kölyök?

Hogy a dajka nem mosta el a pelekaidat? Hogy a cica kiitta a tejeckédet? — dörmögött bosszusan Sagloba, mert bajtársai mind az ifjut hallgatták, aki szélnek eresztette a lovag csufolódásait.

— Puliant elevenen megsütötte a herceg.

— Legalább a kutyáinknak is jut egyszer peesnye.

— Azért teszi, hogy elárulja a titkaikat. Vall is már, mint a karikaesapás! Hogy megszakadtak az alkudozások, hogy a brazlavi vajda pukkadozik dühében s Chmielnickij egész seregével a Krsywonos segítségére siet.

Sagloba hetvenkedett és hányaveti módon, fitymálva kiáltott:

— Hát aztán csak jőjön az a Chmielnickij!

Ki az a Chmielnickij? Talán féljünk tőle?

— Hatezer ember már Mahnovkába ért. Bohun a vezérök.

Sagloba igen meglapult és szinte nyögve kérdezte.

— Kicsoda?

— Bohun.

— Lehetetlen! Bohun?

— Pulian így mondotta.

— Kellert ez néktek? — jajgatott Sagloba.

Szép csávába kerültünk! Aztán mikorra érkeztik ide?

— Három nap mulva. Azért jön, hogy megütözzék, kimélnie kell tehát a lovakat.

— No, én ugyan nem kimélem majd az enyémet. Eg angyalai, mentsetek meg ettől a gazembertől. Odaadnám a lobogót is, amelyet zsákmányul ejtettem, ha ez a zsvány kitörné a nyakát, még mielőtt ideérkezik. Külömben legjobb lenne, ha be se várnók. Most megvertük Krsywonost, megérdemlünk egy kis nyugvást is. Ugy gyüölöm ezt a Bohunt, hogy a nevét se hallom szivesen. Szépen megjártam, mondhatom!

érzek ebben az esetben is beigazolódott. Ha az üveg-bura megéri a 8. koronát, akkor a vevő volt praktikus, ha pedig nem éri meg, akkor az eladóban manifesztálódott ez a nemzeti jellemvonás.

+ Kínai igazságszolgáltatás. A jelenlegi kínai uralkodó-csa ed azok szerint a törvények szerint uralkodik, amelyeket a Ming-dinasztiától örökölt s amelyek 1647-ben jelentek meg nyomtatásban. Ez egy büntetőtörvénykönyv, amely csak mellesken érinti a polgári jogviszonyokat. A kínai örökjog például úgy kezdődik, hogy aki törvénytelenül rendel ki örökösöt, az nyolcvan botütést kap. Az örökösödési rend a következő: első sorban örökös a legidősebb fia, azután a kedvelt rabszolga fia s utána a fivér fia. Az uszoráról is rendelkezik a kínai törvény, amely szerint harminchat százalékánál többet nem szabad szedni. Kedélyes az a szakasz is, hogy a hitelező három hónap elteltével elverheti az adósát, ha nem akar fizetni. A becsület megítéléséről jól jár, ha harminc nap alatt nem jelentkezik a tulajdonos, mert ekkor minden az övé marad. Figyelemreméltók a kereskedelemre vonatkozó szakaszok is, amelyek szerint az, aki rossz minőségű árut készít, megkorbácsolatik. A házasságjog intézkedik arról, hogy csak egészséges és fejlettkorú egyének léphessenek házasságra. A házastárs és öszezesekeüvést halállal bünteti a kínai büntetőtörvény s kimondja a feleségek és gyermekek rabszolgaságra jutását és a vagyon elkobzását. Fogházbüntetés nincs Kínában. Hanem annál több a különböző könnyű és nehéz bambuszbotbüntetés. A halálbüntetés háromfajta. Akasztás, lefejezés és lassu pusztítás csonkítással. A kínzás is érvényben van még Kínában; ujjcsavarás, láncöntérelés, üvegszilánkokon való táncztatás, fejfelé felelő felakasztás, forró vízzel telt kigyóalakú cső illesztése a test körül nem ismeretlenek Kínában.

+ Egy regény rekordja. A legnagyobb kelen-dőség, amely eddig e regényeknél tapasztalható volt, természetesen egy angol regénynek jutott osztály-résztül. Miss Marie Corellinek *Master Christian* című regénye az angol könyvpiacra — a kiadó leszámítva — a legjelentősebb adatok szerint — eddig 160.000 példányban kelt el. Együttl beszámol a kiadó az amerikai kelendőségről is. Amerikában 100.000 példányt adták el ugyanennek a regénynek. Hozzászámítva az eddigi eredményhez azt, hogy az ilyen nagyhatalmú angol könyv rendezés a külföldön is visszhangot ébreszt és érdeklődést kelt, egy fordításokkal egy-ütt a *Master Christian*nek legalább is 300.000 példányt talál vevőre s ugyanennyi példány után nyer osztalékot vagy tantiémet vagy tiszteletdíjat az angol szerző: Miss Marie Corelli.

Nem maradhattam volna Barban? Az ördög hozott ide köztetek!

— Ne jajgass, pajtás! esítitgaita Skrzetuski. Szégyent hozol a fejedre. Ne félj, itt tőle sem kell tartanod.

— Beszélj a levegőbe! Te nem ösmered őt. Talán már itt is van s lopva settenkedik felénk a táboritzek között.

Borzongva nézett körül Sagloba, aztán odasugta Skrzetuskinak:

— Rad is haragszik. Veled is számolni akar.

— Csak már összehozna hát vele az Isten!

— No, ha ezt kérd magadnak kegyelem-képpen, akkor ugyan ne hallgasson meg téged az ég. Hiszen én, mint jó keresztény megbocsátanám neki minden gazságát, de legalább is két nappal előbb — akaszdáljál őt. Nem felelemből mondom ezt, hanem undorodásból! Aztán mitféle ember is ez a Bohun? Nemes ember? Parasz? En elbántam vele alaposan, hanem hej, azt a nézést, amelylyel akkor meredt reám, amikor kötése pólyáltam a fejét, még a halálos agyamon se felejttem el. Neked pedig annyit mondok, Skrzetuski pajtás, hogy halálán vagy és szivtelen is, mert nem gondolsz arra a szegény lányra. Csak kergeted ezt a buta harci diésőnyet és vagdalozol, meg lövöldözöl, míg arád könnyeket ont éretted és hiába várja jöttödöt. Más nem tett volna így a helyedben, hanem odaküldött volna engem hozzá, hogy hirt vigyek néki szerelméről és sovárgásáról.

— Hát visszamennél Barba?

— Akár ma este. Nagyon sajnálom a szegény leányt.

Panaszosan sóhajtott most Skrzetuski.

— Igaztalanul vádolsz. Isten a taum, hogy nem eszem egy harapás kenyeret, hogy nem hajtom a fejemet álomra a nélkül, hogy rá ne gondolnék. Érte ver csak a szivem s hogy téged nem küldtelek hozzá üzenettel, annak az az oka, hogy magam akartam hozzá sietni, hogy örökre egyesüljek vele. Nincs a világon az a szárny, amely elég gyorsan röphethet hozzá.

— Hát akkor mért nem repülsz már?

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A dohányexport emelkedése. A dohányjüvedék igazgatóságának a pénzügyminisztériumhoz tett jelentése szerint a magyar nyersdohány kivitele az utóbbi időben jelentősen fennállt. Az összes dohánytermő terület Magyarországon ezeltől 3 évvel 62.000 hold volt s mindössze 27.000 hold termést exportáltak, 16-ként Ausztriába. A megindított kiviteli akció lényes eredménye, hogy Ausztria dohányjüvedéke az 1901. évben már 85.000 hold termésének átvételére volt köteleze s ennek következtében a dohánytermelő terület hazánkban 62 ezerről 75 ezer holdra emelkedett. Az export növekedésének az ad gazdasági jelentőséget, hogy általa a dohány magas beváltása révén a termelők jelentékeny jövedelmi szaporulathoz jutottak. Az áldásos eredmények folytán a jüvedék elhatározta, hogy az export emelésére minden lehető elkövet.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó-bizottsága tegnap délelőtt *Matkovits* Sándor elnökielte alatt ülést tartott, amelynek több tárgyai a következők voltak: lovag *Falk Zsigmond* alelnök bejelentette, hogy a könnynyomdászok szakköre a saját vagyoni erejéből egy továbbképző nyomdásztanolyamot létesített, amely f. hó 24-én nyílik meg. A végrehajtó-bizottság elhatározta, hogy fölterjesztést intéz a kereskedelmi miniszterhez a tanolyam erkölcsi és anyagi támogatása végett.

Neuschloss Marcel bizottsági tag bemutatta a süítőmunkások munkaviszonyaik rendezése ügyében a kereskedelmi miniszterhez intézendő telerjesztésnek általa kidolgozott tervezetét. A bizottság beható vita után némi módosításokkal elfogadta a tervezetet és *Neuschloss* Marcolnak nagy gonddal és hozzájárulással végzett munkájáért elismerést és köszönetet szavazott. A kereskedelmi miniszter leiratban közölte az egyesülettel, hogy a közös hadügyminisztérium által kiirt szállítási pályázatokon hazai iparosok vagy egyáltalában nem, vagy nem a kellő számmal vesznek részt, úgy hogy igen könnyen megeshetik, hogy a közös hadsereg részére történő szállításoknál a magyar ipar részére biztosított hánnyadot nem lehet a magyar iparosokhoz juttatni. Felkéri a miniszter az iparegyesületet, hogy az érdekelteket iparosokat buzdítsa a pályázatokban való részvételre és figyelmeztesse őket arra is, hogy a közös hadügyminisztérium vagy közkegy által hozzájuk intézendő felhívásokra mindenesetre válaszoljanak mert állítólag az is megtörténik, hogy egyes cégek a felhívásokat még válasza nem méltatják. A bizottság az érdekelteket iparosoknak értekezletre való egybehozását határozta el. Az új erszébetvárosi templom orgonájának beszerzése ügyében több előkelő iparos részéről érkezett panasz folytán felkérte a bizottság *Thék* Endre alelnököt az ügy részleteit felderítő adatok beszoállítására. Dr. *Soltész* Adolf útkár bejelentette a bizottságnak, hogy megbízható egyházi részről azt az értesítést kapta, hogy a legutóbbi katolikus nagygyűléssel kapcsolatban megtartott

— Mert illetlen dolog volna az útközlet elől megszökni. Katona vagyok és nemes ember, aki féltve őrzöm a becsületem.

— De hiszen már útközlet után vagyunk, bátran indulhatnánk!

Skrzetuski sóhajta felelt:

— Holnap megtámadjuk Krsywonost!

— Nem értem az észjárásokat! Elpáholtátok a fiatal Krsywonost, akkor jött az öreg. Azt is megveritek, azután jön Bohun, azon is győzedelmeskedtek, míg végre jön Chmielnickij. Tisztára boldok vagytok, akárcsak Longinus. Annyit mondok, hogy hagyjatok engem békeségben elinálni, különben én leszek az első, aki szép szerelmesedtet ráveszem, hogy fölszarvazzon tőged! Ha még valami tapasztalatlan síheder volnál, aki az első csatája előtt áll és belé akar kóstolni a diésőnybe! De te, aki ugy iszod a vért, mint valami farkas és aki Mahnovkánál, ugy mondják, hogy megöltél egy eleven sárkányt, vagy emberevőt, vagy mi a csodat, te akarsz csatázni! Szégyelheted magadat, hogy ezeknek a parasztnak a piszkos vérért többre becsülsz a nészod gyönyöreirel!

Skrzetuski sóhajtozva tekintett föl a holdra, amely mint valami ezüstös gálya haladt végig az égboltozaton.

— Tévedsz barátom. Nem találók én kedvet a vérontásban, a diésőnyet se kergetem, de bajtársaimat nem hagyhatom el a veszedelemben. A lovagi becsület is ugy kívánja, hogy egy ember se hiányozzék a tisztek közül. A háboru jó ideig elhúzódik még, ez kétségtelen, mert a lázadó óriási számban verődtek össze s csak az fordíthatna esetleg a dolgon, ha Chmielnickij valóban a segítségére jönne Krsywonosnak, akivel holnap megütközünk. Ha megverjük, akkor nyugalmassabb vidékre vonulunk, hogy végre kipihenhesük fáradalmainkat, mert bizony két hónapja már, hogy nem aludtunk nyugalomban, nem ettünk békeségben, csak harcoltunk, verkedtünk. Nem volt föld fölöttünk sem éjjel, sem nappal, szabadon téphettek az elemek. A herceg nagy hadvezér,

eucharisztikus kongresszus alkalmából a katolikus püspöki kar egyik tagja egy bécsi paramentum-készítő cég utazóját ajánlotta az egybegyűlt papság figyelmébe. A bizottság elhatározta, hogy a püspökhöz felvilágosító levelet intéz, melyben közli vele az egyházi teiszterleket készítő hazai cégek jegyzékét és felkéri, hogy ezentul a hazai ipari részesítse támogatásában.

A newyorki tőzsde. *New-Yorkból* jelentik tegnapi kelettel: A mai értéktőzsde lanyha volt a tartós aranykiüzönlés miatt és mert attól tartanak, hogy a törvényhozó testületek akadályokat ignak gürdíteni a Northern Securities Company elé. A nyomást azonban enyhítették a nagy pénzemberek helyi értékek vásárlásával és a piac támogatásával. Részvényforgalom 730.000 darab.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Buda-pesten* pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. *Bécsben* a nyersszesz ára 37.20 korona pénzben, 37.40 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1901. évi november 20-án Készlet 600 darab. Erkezett 820 darab. Összesen 1620 darab. Eladtott 1000 darab. Maradt 620 darab. Napi árak: 120—180 kg ogramm sulyban 80—84 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 78—86 koronáig, 320—380 kigr. sulyban 88—86 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 78—84 koronáig, Malac 66—68 korona. Az irányzat lanyha.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, november 20.

Nyugodt üzletmenet mellett 20.000 métermáza buza került forgalomba néhány fillérrel alacsonyabb áron.

Rozs nyugodt irányzat mellett került forgalomba, Zabot és tengerit változatlan áruk mellett jegyezték.

Eladtott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 62½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 60 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 200 mm. 76 k. 8 K. 50 f.

Bihari: 150 mm. 78 k. 8 K. 50 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 60 f., 150 mm. 76 k. 8 K. 67½ f., 150 mm. 77 k. 8 K. 57½ f.

Fehérmegyes: 100 mm. 77 k. 8 K. 55 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 50 fillér.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 78 k. 8 K. 62½ f., 100 mm. 78 k. 8 K. 60 f., 150 mm. 77 k. 8 K. 45 f., 300 mm. 77 k. 8 K. 25 f.

Bacska: 1000 mm. 78 k. 8 K. 35 fillér.

Becskereki: 4000 mm. 76 k. 8 K. 45 f.

Veprováci: 2700 mm. 74 k. 8 K. 25 f.

Raktárúru: 1000 mm. 77 k. 8 K. 50 f., 500 mm. 75 k. 8 K. 32½ f., 500 mm. 72 k. 8 K. 05 f.

Mna három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 97½ f., 100 mm. 6 K. 97½ f.

Arpa: 100 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 5 K. 95 fillér.

Zab: 100 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 40 f.,

aki tudja, hogy mit eszelekszik. Most még nem fogja megtámadni Chmielnickijt, hiszen maroknyi azereje az ő százezeivel szemben. Ugy tudom, hogy Sbarasa vonulunk vissza, hogy ott összegyűjtjük az egész köztársaság nemességét, minden derék vitézét s azután indulunk csak a döntő útközletre. Holnap van tehát a munka utolsó napja, holnapután nyugodt lélekkel mehetek véled Barba s te is nyugodt lehetsz, mert Bohun nem érkezik meg holnap. Ha pedig mégis ideérkezik, ne félj, végzek én vele egyszersmindenkora.

— Fiam, 6 testet öltött Belzebub! Mondtam már néked, hogy irtódom a sokadalomtól és tolongástól, de ő még a tolongásnál és a sokadalomnál is rosszabb. Ismétlem azonban, hogy nem a félelem, hanem az undorodás beszél belőlem. Holnap egybékint lenyuzzuk a parasztok börtét, azután pedig megütközünk Barba. Hogy fog ragogni látásodon a két szeme! Hogy pirul majd az orcája! Ugy szeretem, mintha az apja volnék, amit különben nem is kell esodálnod. Törvényes fiam nincs, futkos ugyan egy pár gyermekem ott valahol Törökországban, de árva vagyok, elhagyott s öreg napjaimban meg majd Longinusra szorulok!

— No, ne lüss rémeket! Sohasem halálhatom meg eléggé, amit érettünk tettél!

A beszélgetést egy tiszt szakította félbe, aki arra lovagolt.

— Ki az?

Skrzetuski megismerte a hangját.

— Wiersul! Mi történt?

— A heregőtli jövök, Holnap megütközünk.

— Az ellenség hidat ver a Süren és a Slucson át akar jönni hozzánk.

— Mit szól hozzá a hereg?

— Azt mondta: jól van!

— Semmi többet.

— Semmi többet. Megparancsolta, hogy ne akadályozzuk meg őket a hidverésben. Csattognak is a tejszéik! Holnap reggelig fognak dolgozni.

(Folytatása következik.)

100 mm. 7 K. 47 1/2 f. 100 mm. 7 K. 45 f., 100 mm. 7 K. 30 l., 100 mm. 7 K. 27 1/2 f., 100 mm. 7 K. Tengeri (6 aru): 100 mm. 5 K. 40 f. Tengeri (új aru): 540 mm. 4 K. 92 f., 100 mm. 4 K. 68 l.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns for Buza (Tiszavideki, Fehérmezeyi, Pestvidéki, Bányási, Blonkai) and prices in Kilo and 50 kilogramm Ára.

Table for Egyéb gabonafajták (Bors, Árpa, Zab, Tengeri, Repce, Kósa) with prices in Kilo and 50 kilogramm Ára.

A határidőzlet folyamán a következő költsékek történtek:

Table showing costs for various months: Áprilisi buza 1902, Áprilisi rozs 1902, Áprilisi zab 1902, Májusi tengeri 1902, Augusztusi repce 1902.

Déli egy orakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table showing closing prices for various months: Áprilisi buza 1902, Áprilisi rozs 1902, Áprilisi zab 1902, Májusi tengeri 1902, Augusztusi repce 1902.

Table showing prices for Buza from April to August: Buza áprilisa 1902, Áprilisi rozs 1902, Áprilisi zab 1902, Májusi tengeri 1902, Augusztusi repce 1902.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde főleg fedezésekre, melyek úgy külföldön, mint nálunk eszközöltettek, szilárd lefolyású volt, miközben az összes vasuti értékek emelkedtek s igen szilárdan zárultak.

A helyi piacon főleg Rimamurányiban volt nagy üzlet, lényeges emelkedés mellett.

A déli tőzsde tartott volt, végül némi váltakozás után további emelkedéssel zárult.

A helyi piac szilárd magatartást, a valutapiac semmi változást sem tüntetett elénk.

As előtőzsde: emelkedő.

Köztettek: Magyar hitelrészvény 640.—642.50, Osztrák hitelrészvény 626.50-6.9.75, Államvasutak 622.50-624.75, Koronajáradék 93.—93.05, Jelzálogbank 450.—452.—, Rimamurányi 426.—430.50, Közúti vasut 572.—573.25 korona.

A déli tőzsde: szilárd.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 643.50.—, Osztrák hitelrészvény 629.75-631.25, Államvasutak 624.75-625.50, Jelzálogbank 450.—452.75, Rimamurányi 430.50.—434.50, Közúti vasut 673.—, korona.

Forgalomba került továbbá: Tiszszabályozás 145.25.—, Első magyar iparbank 302.—303.—, Salgótarjáni 520.—530.—, Városi vasut 230.50-280.—, korona.

Ültözés. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 631.50, Magyar hitelrészvény 644.—, Leszámitoló 416.—, Rimamurányi vasút 433.—, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 635.50, Közúti vasut 572.—, Villamos vasut 281.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 41.—48.— korona, vörös aprószemű 39.—43.— korona, vörös erdélyi korona, vörös bányási nagyszemű 43.—52.— korona, Disznósír: budapesti 51.—51.50 korona, vidéki korona, Táblaszalonna: légszárazított vidéki korona, városi 4 darabos 43.50-44.—, korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, liszt 0.— korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.—, korona 120 darabos —, korona, 100 darabos 15.50-16.—

korona, 85 darabos 16.5-16.75 korona, azonnali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 14.50-15.—, korona, 100 darabos 15.50-16.—, korona, 85 darabos 16.—16.25 korona, Szilva: slávoniai —, korona, szerbiai 17.—17.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 20. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) A tőzsdereformról szóló törvényjavaslat, a melynek büntetőrendelkezési kinos feltűnést keltettek és az e körül forgó vitaközlések bénítólag hatottak az üzleti tevékenységre s különben külföldről nem érkezett kezdeményező jelentés. Buza 3-4, rozs 3, zab 5, tengeri 4 fillért vesztett.

Köztettek: Buza tavaszra 8.62-8.81, zab tavaszra 7.90, tengeri május-júnusra 5.54-5.81-5.82, rozs tavaszra 7.60-7.62 korona.

Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 8.60, rozs tavaszra 7.62, zab tavaszra 7.92, tengeri május-júnusra 5.88 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a kedvező parlamenti helyzet hatása alatt, továbbá a tegnapi kedvező berlini híreire a hangulat jó volt. Az árak emelkedtek.

A déli tőzsde jó hangulatban indult. Az irányzat kedvező volt; esősüdes üzletmenet mellett az árak tartottak maradtak.

Zárlat esősüdes.

Bécs, november 20. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 118.—, Tisza- és szegedi kölcsön sorsjegye 145.50, Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.50, Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.75, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 413.—, Rimamurányi vasút részvény 432.—, Magyar koronajárdék 93.15, 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.85, Magyar hitelbank részvény 639.—, Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegye 174.50, Kassa-oderbergi vasúti részvény —, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar —

Bécs, november 20. (Osztrák értékek zárlata.) 4%-os papírjárdék 99.—, 4%-os osztr. aranyjárdék 118.55, 1880-os sorsjegye 139.50, Osztrák hitelsorsjegye 402.—, Angol-osztrák bank 290.—, Bécsi bankjegyesület 422.—, Osztrák-magyar bank 1620.—, Déli vasut 61.50, Dunagőzhajózási részvény 760.—, Dohányrészvény 275.—, Császári és királyi arany 11.32, Német bankváltók 117.15, 4%-os ezüst járadék 93.90, Osztrák koronajárdék 93.15, 1864-iki sorsjegye 223.—, Osztrák hitelintézeti részvény 631.—, Unionbank 518.—, Osztrák Länderbank 396.—, Osztrák-magyar államvasut 625.—, Elhavölgyi vasut 469.—, Alpeisi bányarészvény 378.—, 20 irank, arany 19.05, Londoni váltóár 239.50 Bécsi Tramway Lít B. 243.—, Bécsi, Tramway Lít A. 248.—, Lipót, kohó 314.— Az irányzat szilárd.

Bécs, november 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefon-jelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 631.75, Magyar hitelrészvény 640.—, Angol-osztrák bank 290.—, Bécsi bankjegyesület 423.—, Union bank 519.—, Länderbank 395.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 625.25, Déli vasut 61.50, Elhavölgyi vasut 469.50, Északnyugati vasut részvény 463.—, Dohányrészvény 275.—, Rimamurányi vasút 433.—, Alpeisi bányarészvény 275.—, Májusi járadék 99.—, Magyar korona járadék 93.10, Török sorsjegye 95.75, Német birodalmi márká 117.20-25, Napoleon d'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Páris, november 20. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —, 4%-os osztrák aranyjárdék 101.20 Osztrák Länderbank —, 3%-os francia járadék 101.10, Ottománbank 521.—, 3 1/2%-os francia járadék 101.15, Alpeisi bányarészvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjárdék —, Párisi bankrészvény 975.—, Olasz járadék 99.90, Francia förtészth. járadék 92.62, Osztrák földhitelintézeti részvény 12.20 Török dohányrészvény 293.—, Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

November 20. A sertésüzlet irányzata esősüdes. A Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Oreg közep (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 93-95 fillérg. Fialat közep (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 91-92 fillérg. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közep (páronként 240-280 kilogramm súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) fillérg. Közep (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 86-88 fillérg. Közep (páronként 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 84-86 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80-82 fillérg.

Sertésállítás szám 1901. november 18. napján volt készlet 37,031 darab. — 1901. november 19. napján lehajtatott 649 darab. 1901. november 19. napján elszállított 703 darab, 1901. november 20. napjára maradt készletben 36,977 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 20. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pánicz Gyula okleveles tanítót a lajosfalvi állami elemi népiskolához reudes tanítónak; az igazságügyminiszter Takács

Ákos temesvári járásbírósi díjnek a módosi járásbíróshoz végrehajtó; a földmívelésügyi miniszter dr. Szepessy Zsigmond gímbírói birtokos Abauj-Tornavárnégye közigazgatási bizottságba közgazdasági előadóvá; a lugosi pénzügyigazgatóság Cizmás Sándor orvosi lakost az orvosi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká; a beszerzeri törvényesek állandó német tolmácsa Algatzi Antal beszerzeri ügyvédjelöltet és Hoffmann Károly beszerzeri polgári iskolai tanárt, román tolmácsa pedig Porutz Valér beszerzeri lakost nevezte ki.

Megerősítés. Az igazságügyminiszter a mezőcsáti kir. járásbírósnál ideiglenes minőségben alkalmazott Lőrincz György irnokot ebben az állásban végleg megerősítette.

Pályázatok. A diósgyőri vas- és acélgyárban gyárovsorai állás december 10-éig. — Közjegyzői állás Homonnán 3 hét alatt. — III. oszt. postamesteri állás Najdosán (Kraszó-Szótényenyegye). — A kissebtemi járásbírósnál telekönyvi átalakító díjnek állás 2 hét alatt. — A sepsi-szentgyörgyi állami polgári iskolánál szolgái állás január 15-éig.

Napirend.

Napló: Csütörtök, november 21. Római katolikus: B. A. beunt. — Protestáns: B. A. bem. — Görög-orsz.: (november 8.) Mihály n. — Zsidó: Kisiev. 10. — Nap kel: 6 óra 59 perckor. — Nyugszik: 4 óra perckor. — Hold két: 1 óra 16 perckor délután. — Nyugszik: 12 óra 56 perckor éjjel.

A miniszterelnök és ügyminiszter fogad d. u. 4 órakor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

Nemzeti Múzeum. Természettörténeti tárca nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az osztályosorjátek húsdása délelőtt 9 órakor. Országos képtár zárva.

Iparművészeti múzeum nyitva délután 5 órától este 3-ig. Belépő díj 40 fillér.

Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9-1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-10 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10-1-ig. Belépődíj nincs.

Közelekedési múzeum zárva. Kereskedelmi múzeum a városligeti iparcarnokban d. e. 9 órától 2-ig.

Téli térlát a Múzeumban délelőtt 9 órától délután 4-ig és 6 órától 11-ig. Belépődíj 1 korona.

Nemzeti Szalon képképzőművészeti d. e. 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Vadászati kiállítás a városligeti fővárosi pavillonban reggel 8 órától este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3-8-ig.

Állattéri a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 10-10 1/2 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a háziipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kiállítások központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, november 20.

Az északnyugati depresszió a Keleti-tenger fölé húzódott, a magas légnyomás pedig Nyugat-Európa felett tartózkodik.

Nyugat- és Közép-Európában az idő enyhe és borús, északon pedig hűvös.

Jelentékenyebb esők voltak Angliában, Németországban és Ausztriában.

Hazánkban az idő tulnyomóan felhős és hűvös volt. Az országban sok helyütt — főleg keleten, éjjel fagyolt és északnyugaton meg északkeleten, helyenkint hő illetve eső esett.

Küldés: Enyhe idő várható, sok helyütt — főleg az ország északi felében — csapadékkal és Erdélyben még gyenge éjjeli fagyokkal.

Vizállás.

Table showing water levels (Vizállás) for various locations (Ipa, Dana, Horva, Vág, Mába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Unr) with columns for Nov. 20. 19. and Nov. 20. 19. m. t. e.

Advertisement for KÖSZVÉNY (Koszywny) ink, mentioning Singer and other details.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
Hoffmann meséi.

Fantasztikus opera 3 felvonásban, egy elő- és utójátékkal. Zenéjét szerz. Offenbach Jakab. Szövegét írta Barbier Gyula. Fordította dr. Várdi Antal, Fái J. Béla és dr. Radó Antal.

Személyek:

Olympia	Kaczér	Koppiliusz	Kornai
Giulietta	Dappertutto	Miracle	Mihályi
Antonia	Gábor	Stomil	Dalnoki
Miklós	Hegedüs	Coehenne	Kiss B.
Spalanzani	Várady	Pittinaccio	Bertis
Crespel	Ney B.	Ferenc	
Luther	Szemere	Nathanel	
Hermann	Kertész	Az anyja hangja	
Hoffmann		Kezdete	7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
A delovai nábob lánya.

Színzmű 5 felv. Herceg Ferencről.

Személyek:

Jób Sándor	Egressy	Tarján	Császár
Vilma	Török I.	Loránt	Dezso
Domaháziné	Szacsavayné	Bihizky-Maróth	Zilahai
Szentirmay	Gyenes	Merlin	Horváth
Janka	Polgár I.	Szklabonyai	Mészáros
		Kezdete	7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
A gésák

vagy: Egy japán teaház története. Énekes játék 2 felvonásban. Írta Owen Hall. Fordította Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerzette Sidney Jones.

Személyek:

Reginald	Ráthonyi	Yun-Cai	Sziklai
Bronville	Delli	Imári mári	Boross
Cunningham	Palásthy	Mimóza	Szőnyi
Grimston	Iványi	Molly Seamore	Fedák
Downey	Gömöri	Mary	Dóri
		Kezdete	7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadására kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésben Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
Rétjane asszony fellépésével.

La Robe Rouge.

Pièce en 4 actes de M. E. Brioux.
Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
Székely Irén és Blaha Luiza asszony m. v.

A boszorkányvár.

Operett 5 felvonásban. Írta Berla Lajos. Fordították Reiner Ferenc és Fái J. Béla. Zenéjét szerzette Millicser Károly.

Személyek:

Kányavári	Németh	Marcia	Margó
Coralie	Székely I.	Józi	Kenedich
Kakassdi	Tollagi	Andris, bojtár	Vidor
Bonneville	Kovács	Verus	Blaha
Capponi	Delli	Lamotte	Solymosi
Mihály gazda	Ujvári	Simon	Szabó A.
		Kezdete	7 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
Magyar Lant.

Írta Kőrösi Henrik. Zenéjét szerz. Stojanovits Jenő.
Kezdete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. november hó 21-én.
A vörös talár.

Dráma 4 felv. Írta Brioux. Fordította Fábian István.

Személyek:

Vagret	Mihályi	A főügyész	Ivánfi
Vagretné	Rákosi	Elnök	Ujházi
Bertha	Vizvári M	Benoit	Rózsaszeghy
Bunerat	Gabányi	Mondoubleau	Nádai F.
Buneratné	Dömény	Etehpere	Beregi
La Bouzle	Szacsavay	Yanette	Hegyesi
Ardeuil	Nádai B.	Etehpere anyja	Lendvayné
Mouzon	Gái	Bridet	Latabár
		Kezdete	7 óraker.

Országos Magyar Képzőművészeti-Társulat.

TÉLI KIÁLLÍTÁS

a városi Igazgatóságban.

1901. nov. 15-től — 1902. január 15-ig
reggel 9-től a. u. 4-ig

Csütörtökön esti 11-ig zeneestély.
Rétjane és Kőrösi

TELEFON: 16-11. Általános árjegyzék vidékre ingyen.

Másodpernyi pontosságú óra az
„Omega” acél nyitott 30 kor.
„Omega” ezüst nyitott 44
„Omega” ezüst dupla 49
„Omega” arany nyitott 250

Ritter Testvérek
órák és órászerek
BUDAPEST, V., Marokói-u. 4.

Nagyarányu

Karácsonyi

alkalom

nov. 20-tól dec. 25-éig

Budapesten lakó

vevőimnek ruhakelme és fehérneműekben igazán meglepő előnyös vételeket nyujtok.

Vidéken lakó

vevőimnek ugyanezen előnyös vételekből páratlan nagy aránya

mintaválasztékomat

szívesen megküldöm és

rendeléseiket, melyeket a szokott pontossággal eszközök, megkönnyítendő, nov. 20-tól, dec. 25-ig már

2 50

frt 50 kr.

tól kezdve

BÉRMEN TVE

(franco) szállítom.

Neuman László

BUDAPEST,

Kalvin-tér 2. sz.

Legújabb os. és kir. szabadalmazotti

férfiting,

melynek nyaklécje a reá-gombolódó gallér bőségéhez önmagától pontosan szabályozódik. Ránokok kiegészítést kizárja és az ölégekhez képest szűkebb vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé! Rendkívül kellemes és használatban olyan egyszerű, hogy külön utasítást nem igényel. Ezen ingek egyedül nálunk a földalóknál kaphatók, minden bőségben a következő kivitelben, legjobb minőségű stífből sima vagy redés mellet. . 2.25 és 2.75 frt puha batizt- vagy plékemmel . . . 2.75 „ azonban mérték után, tetezés szerinti kivitelben is készíthetők. — Vidéki megrendéseknél elegendő a gallér számát megírni.

Részletes leírással szívesen szolgálunk. Utánzatok a szabadalmi törvénybe ütköznek. Továbbá ajánljuk a raktárunkban nagy választékban levő francia és angol uridivat különlegességeket, valamint bel- és külföldi kalapokat.

Vértes és Sebestyén

csász. és kir. szab. fehérnemű-készítők
Budapest, IV., Muzeum-körút 15. sz.
a ktr. megegyezéssel szemben.

Legolcsóbb forrás

bronz-csillárok

benszerzésre legkisebb villamvilágításához. Villam- és légszusz-világítást is tartalmaz.

Csillárgyár:

Stern, Merkel és társai
BUDAPEST,
VI., Szerencsén-u. 35.

Kitűnő Harci kanárikat

(Trute törzs) kitűnő énekeseket küldök utánvételt bárhová, nem tesztől kisebb-rétek vagy visszadom a pénzt! Éremmel kiadott. Utasítás megrendelőnek ingyen **OVARY JÓZSEF** (született Lukits F.) Budapest, VIII., József-utca 5. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A cigány jönsz.

A kártyahúzás és a kártyavetés művésze. Negyedik könyv kiadás. Ára 1 kor. Kapható Lampel Róbert (Woldaner F. és Fial) könyvkereskedésben (Budapest, Andrássy-ut 21.) a pénz előzetes beállításával vagy utánvétellel.

Magy. kir. államvasutak. Üzletv. Szombathely.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak üzemeltetési részlegére 1902. esztől 1904. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletek szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdetek m. p.

- I. Mész.
- II. Téglaik.
- III. Fagygyu-gyertya és szappan.
- IV. Takaréktűzhely-alkatrészek és fedélemek.
- V. Fanemű-anyagok.
- VI. Sepsők és
- VII. Magvak szállítására.

A kiírt tárgyat képező egyes cikkeket feltüntetve jegyzékek, melyek egyszerűsége miatt mintakul szolgálhatnak, valamint a szállításhoz vonatkozó részletes pályázati felhívás, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamara-nál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak szombathelyi üzemeltetési részlegénél (I) osztályi anyag- és leltárbeszerzési csoportjánál kaphatók, a hol bővebb felvilágosítások is adhatók.

A szabályszerűen kiállított, s nyíltként egykoronás m. kir. okmánybellel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi december hó 16-ik napjának délelőtti 10 órájáig a szombathelyi üzemeltetési részlegénél (I) osztályi anyag- és leltárbeszerzési csoportjában adandók át, illetőleg posta útján oda küldendők és azok borítéka ezen küldéssel látandó el: „Ajánlat 20435/901. számhoz”.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módzatok betartása mellett állítanak ki, nem vétetnek figyelembe.

Szombathely, 1901. november hóban.

Az üzemeltetési részleg. (Utánnyomás nem díjaz.)

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.
Ujabb rendelkezésig:
8 óra 30 p. **Borsa Boriska**
a szép orosz.
8.50 **Mariot**
német komikus.
9.10 **Eugenie Martens**
nemzetközi szubrett.
10.05 **Tarka Szinpad.**
11.10 **Heloisa Titcomb**
délamerikai táncosnő.
11.30 **Miss Diana**
10-ik és tíz óráig. Budapeston egészen új effektussal. Az előadás 8 óráig kezdődik.

Folies Moderne

Kerepesi-ut 63. szám.
9 1/2 óraker. Ma 9 1/2 óraker.
Az Aranyos ház.
Eredeti bohózat. Írta: Modern.
11 óraker.

UJ: Pinkász & Co. UJ:

Német bohózat. Írta: Taufstötin Louis.
Salo Pinkász, ruhakereskedő — Müller dr.
Roel, leánya — — — — — Helmi k. a. —
Krempeschlag Aron, társas — — — — — Fleckmann dr.
Knoblauch Simon, factotum — — — — — Helmi dr.
Erich Kaiser, postahivatalnok — — — — — Roland dr.
Schermerlaur Laurencis, zongoratanító — — — — — Müllerné csasz.
Sunder Rudi — — — — — Hegyi
Leni mosónő — — — — — Werner k. a.
Történik a Pestfi-utcában, jelenben.

Nappali pénzt. d. e. II-12, d. u. 3-5-ig, este 7-től kezdve
A téli kertben 12 órától kezdve reggel 5 óráig hangverseny.

Függő lámpák

petroleum villanyos és légszusz a KUTSERA-féle hagyatékból rendkívül olcsón kiárussítatnak.
Ortner Rezső és Társa
SZT.-LŐRINCZI
porcellán festő ipartelep
Teréz-körút 32. sz.

Petánovits

METROPOLE-SZALLÓJA

A téli kertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitűnő zenekara játszik.

Villany és légszusz csillárok, légszusz-kályhák, légszusz-fűzők legnagyobb választék, legolcsóbb árak

Pollak Ferenc

Budapest, Teréz-körút 3. sz. (Körmöcz-utca sarok.)
Telefon 13-26. ■ Telefon 13-26. ■

A ki egy Városi, Utazóbundát vagy egy Szörme Saccot

beszerezni óhajt saját érdekében kérem előbb az én e szakmában felszerelt különlegességeimet megtekinteni.

Neumann M.

Muzeum-körut 1.

„Reuma-szesz”

orvosi tekintélyek által kit. álls. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatás, a test bármennyi fájdalmai, u. m. reuma, czur, ízületi, köcsvény, szaggatás, zsúrdás, nyíltsági stb. ellen. Fog- és fejtáji 5 perc alatt megadintat. (Egyszer 1 korona, erősebb ügyek ára 2 korona 40 dénár. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerárán, ugyancsint a kórházoknál)

Widder Gyula gyógyszerésznel

S.-A.-Ujhely.

Főraktár: Török József gyógyszer. úrnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerárán a „Nador”-hoz.

A Cervello tanár-féle IGAZOL

és az ehhez szükséges belételező-készlet: „SALUS” a melyet bel- és külföldi kórházakban a tüdő- és légzőszervek bajainak ki-probláik, minden gyógyszerárán orvosi rendelésre kapható. Prospektus és felvilágosítást bérmentve küld a

„NADOR-GYÓGYSZERTÁR”

Budapest, Váci-körut 17.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP PAP PAP

1 szemeshajtható vasságy 8 db	1 szél sodrony ágybetét
1 kétfelől mátróval — 10.—	1 keményítű mátró — 4.50
1 rouge paplan — 1.80	1 afrikai — 5.—
1 prina — 2.80	1 lőszér — 12.—
1 szalmir paplan — 3.40	1 ablak közep függöny — 5.—
1 matn — 4.30	1 tonia — 1.60
1 szalmi csahmir — 4.30	1 gyapja — 5.30
1 szeltem állás paplan — 8.50	2 ág, 1 szalliterítő borsó — 6.50
1 fodros szeltem áll. papl. 13.50	2 1 gyapja — 12.—
1 1/2 váson paplan lepedő 3.—	1 nagy szobaszőnyeg — 2.6.
1 ág — 1.80	1 ággyelke L — L — 0.6.
1 szalmi ágytakaró pokróc 2.50	1 tapasztr. ágyelke — 1.50
1 gyapja — 5.50	1 mir. jó fűszőnyeg — 2.70
1 jó pókróc — 1.60	1 miniszőny — 4.—
1 szél pokróc — 4.00	
1 szép fali szőnyeg — 7.50	

GICHNER JANOS

paplan, mátró és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vebutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 30.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszámolhatók, nem felső árak kiserelőlekek, vagy a pénz visszatér.

HEIM FÉLE MEIDINGER KALYHÁK

A feltaláló Dr. Meidinger tanár által kizár. jogosítottgyára

CS. és KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HEIM H.

BUDAPEST THONETUDVAR

Utánzókatól óvatintunk MEIDINGER OFEN H. HEIM utólagos az ált. állóvilággyra.

Prospektusok és költségvetések ingyen és bérmentve. ERKÉSZITEN KAPHATÓK BECS. OSBER-DÖBLING. CSANIK GYÁRUNKBAN BECS. I. KOHLMARKT 7. VAGY FIOKJAINKBAN PRÁGA, HYBERBERG. 7.

Felöltő és télikabát.

Télikabát 16 frt, Bunda-sacco 20 frt, Városi bunda 65 frt, minden tisztá gyapjuból Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. szállító Budapest, Váci-utca 6.

Ruhák becseréltetnek.

A fiumei KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG, FIUMÉBŐL

elvárolva és bérmentve, utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küld

5 kg. Cuba-kávét	K. 16.50
5 „ Ceylon „	„ 16.50
5 „ Mocca „	„ 16.50
5 „ New-Cuba „	„ 15.—
5 „ Manilla „	„ 13.50

Hiressé vált, remek

kávékeverék:

2 kg. Socrabaja	„
1/2 „ Modjokerto	„
1/2 „ Brabatros	„
5 kg. — 19 kor. 16 fl.	„

A kávéhoz csomagolható:
1/4 kg. Imperial-tea 3 kor. 20 fl.
Árlist ingyen.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmélegében ajánlható

DR. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapiail rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Atjáróház és lift használat).

A legelhanyagoltabb húgycsőfolyásokat, legnyolcsabb húgycsőgyulladásokat, bujaköröket sebeket, syphilist, az onferizetést utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befeccsendezés nélkül, a legmakacsabb bürbögöskéket, valamint ifjúkori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerinobajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alapszen és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerrekről is gondoskodva lesz.

HELYISÉG VÁLTOZTATÁS.

BELVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

pénztárai és hivatali helyiségei

f. é. november 18-ika óta

a felséges királyi család Ferenciek-terén, illetve Kigyó-terén levő új bérpalotájába helyezték át.

A takarékpénztár elfogad takarékbetéteteket 4 1/2%-ra, kölcsönöket nyújt értékpapirokra, továbbá városi bérházakra és földbirtokra, tőkebefektetésül ajánlja 4 1/2%-os adoménos zálog-leveleket.

Különösen felhívja a közönség figyelmét kitűnően berendezett bérbevehető pénztáira (Safe Deposite) és pánccétermékre, ahol értékpapirok, okmányok, ékszerök stb. mérsékelt díj mellett őrizetre elfogadhatnak.

MEGRENDELÉSI JEGY.

T. Merkur Bank, Budapest, Váci-utca 37.

Ezennel megrendelek Önöknel

— drb egész sorsjegyet

— drb fél sorsjegyet

— drb negyed sorsjegyet

— drb nyolcad sorsjegyet

Keit.

A sorsjegyekért járó összeget azaz..... koronát mellékelve postautalványon küldöm.

Olvasható pontos cím

Legújabb levelező.

Legújabb levelező, öngyűvőd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. miniatúr. Ára füve 2 kor., kötve 3 kor. 40 fl. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldet meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodlauer F. és Fial) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Liebe Sagrada Bora

Kiváló, a székelést kitűnően előmozdító emésztőszer.

Biztos, kellemes hatás!

Kapható a gyógyszerárakban, ha nem, akkor egyenesen a gyárból.

J. Paul Liebe, Tetschen a. d. E.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel.	30,000,000
Kiutalt nyereséményrészek	170,000,000
Vagyon	249,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	484,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjmentesek elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés üngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatot kívánatra küldetnek.

Guzi kenőcs

Férv. védve. Minden cipőért 1 évi irásbéli jótállást válllok, ha Guzi kenőccsel, melyet ingyen adok bekeni, a felő bürbögöské ki van zárva. Posta költség vidékre csupán 30 kr. és portmentesen küldöm nem megfellelőrt a pénzt visszadom. Mértéknek elegendő, ha

harisnyában egy paplapra állva a lábat körülzárt lerszójuk.

Képes árjegyzékem ingyen. Kizárólag magyar gyártmány.

Elegáns gavalér víx fűzős cipő — 3.20	Borjúbőr, csizma elegáns kivitel, halhólyaggal, vízmentesítő gázszőnyeknek — 8.—	szélepköbken női.40. férfi — 1.80
Elegáns víx sima cipő — 3.—	Hallna csizma teljes vízmentes erős kivitel, nyelvig bürbögöskével — 4.50	Gyermek cipő, erős kivitelben 4 évig. — 1.90
Eleg. orosz. fűz. cipő 4.—	Mallatlan olosósági Hallna csizma, térdig érő szarval, egész magas, bagaria bürbörrel, vízmentes kivitel, halhólyaggal vízmentesítővel. 1 ömmelegető talpbetét, együtt — 5.—	Kaméni foka-vagy diambörbői — 2.20
Eleg. orosz. fűz. cipő 4.—	Óriási készlet valódi	Férv. v. női reggeli cipő — 1.20
Legújabb talimányon az ömmelegető talpbetét, orvosilag megvizsgálva, a leg-egészségesebb viselésreumá hideg lábak a meglőtés ellen, ki egy pár emésztő, magas, bagaria bürbörrel kész, ingyen kapja. Rendelő párja 1 frt. Bagaria csizma egy darabtal halhólyaggal bélelve, vízmentes dupla talpal — 7.—		Feltűnő eleg. gaval. fűzős cipő párizsi divat, box v. kón-gurubörbői, eleg. szabás férfi 4.50, női ugyazas — 4.—
		Női serge, fűzős vagy cugos, erős kivitel — 3.—
		Oroszlák, fűzős vagy cugos posztószar — 3.40
		Báránypelés fűzős, prémességlytal — 3.80

AGULÁR IGNÁC

Budapest, Deák-tér 6.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigazínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	Nincs előadás	A bor	Sappho	Teréz kapitány	New-York szépe
Szombat	Bajazzók Zulejka	A becsület	Lolotte la Parisienne	Katalin	New-York szépe
d. u. Vasárnap este	—	A becsület	Üzenet a Marsból	Télien	Sviahákok
	Roland mester	Essex gróf	Szivem	Teréz kapitány	New-York szépe

